

**Program hospodárskeho
a sociálneho rozvoja
obce Zbehy
2008 – 2013**

ÚVOD

V procese regionálneho rozvoja SR samospráva má veľkú váhu a zodpovednosť za regionálny rozvoj na jej zverenom území. Presunom kompetencií na nižšie samosprávne celky (v rámci reformy verejnej správy na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky) do pôsobností obce na úseku regionálneho rozvoja prešli nasledovné kompetencie: vykonávanie stratégie regionálneho rozvoja, vypracúvanie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja a koordinovanie spolupráce právnických osôb pri vypracúvaní programov rozvoja obcí.

V zmysle Zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja sa rozvoj obce uskutočňuje na základe Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR). Obec na všestranný rozvoj svojho územia a zabezpečenie potrieb jeho obyvateľov pri výkone samosprávy vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie PHSR obce a zabezpečuje jeho plnenie. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobým programovým dokumentom, ktorý určuje hlavné smery rozvoja obce.

PHSR samozrejme musí rešpektovať všetky zákony, podľa ktorých postupuje samospráva a musí byť v súlade s územno-plánovacou dokumentáciou obce. Zároveň ako dokument regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni, musí korešpondovať aj s programovými dokumentmi regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni. Predovšetkým ide o Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013 (NSRR) a jeho operačné programy (OP), o Program rozvoja Nitrianskeho kraja 2003 -2013.

NSRR je centrálnym integrujúcim strategickým dokumentom, ktorý definuje a spája relevantné prvky jednotlivých autonómnych, avšak koherentných stratégií EÚ, štátu, sektorov a regiónov prostredníctvom financovania zo ŠF a KF, vrátane prostriedkov na spolufinancovanie, s cieľom dosiahnuť čo najväčšiu synergiu a efektívnosť pri napĺňaní vízie a dosiahnutí strategického cieľa NSRR. Víziou SR podľa NSRR je celková konvergencia ekonomiky SR k priemeru EÚ-15 cestou trvalo udržateľného rozvoja. Strategickým cieľom SR v zmysle NSRR je výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.

Regionálna politika, ktorá vie byť konkurencieschopná v podmienkach EÚ potrebuje účinný PHSR aj na lokálnej úrovni. Vypracovanie a realizácia takéhoto dokumentu je zložitý proces, optimálnym nástrojom pri tom môže byť správne použitie princípov strategického plánovania. Strategické plánovanie podpory regionálneho rozvoja pozostáva z týchto troch hlavných procesov: z programovania, finančného riadenia a monitorovania – hodnotenia. Tvoria jeden uzavretý systém, čo znamená, že sa postupne realizujú všetky uvedené procesy. Po ich ukončení pokračuje nový cyklus, ktorý vychádza z poznatkov získaných v hodnotení predchádzajúceho cyklu. Jedno programovacie obdobie predstavuje jeden uzavretý cyklus strategického plánovania.

Za rozvoj obce zodpovedajú predovšetkým orgány územnej samosprávy. V rámci programovania analyzujú východiskovú situáciu, definujú strednodobé ciele, určujú primeranú stratégiu a vyberajú vhodné aktivity na jej realizáciu. Prostredníctvom finančného riadenia zabezpečujú finančnú podporu na realizáciu podporených aktivít, pričom monitorovaním a hodnotením zabezpečujú konzistentné informácie o očakávaných a reálnych efektoch spôsobených realizáciou týchto aktivít.

Dôležitým cieľom programovania je dbať na to, aby sa vo všetkých fázach riadenia dosiahlo cielené, účinné a efektívne využívanie podpory z disponibilných zdrojov na všetkých rozhodovacích úrovniach a miestach.

Štrukturálne fondy EÚ (ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja, ESF – Európsky sociálny fond) a Kohézny fond (KF) tvoria silný finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorý prispieva k financovaniu pomoci na podporu regionálneho rozvoja.

Aby mohla obec vstupovať do projektov financovaných Európskou úniou ako žiadateľ o nenávratný príspevok, musí spĺňať dva nevyhnutné predpoklady: musí mať schválený PHSR, územný plán obce. PHSR je teda pre rozvoj obce veľmi dôležitým dokumentom i z dôvodu, že všetky investičné akcie, ktoré má v pláne obec realizovať s využitím možností čerpania prostriedkov z fondov Európskej únie, je potrebné doložiť aj schváleným PHSR obce.

Získavanie financií z eurofondov znamená, že obec má možnosť zrealizovať (i keď s finančnou participáciou obce vo výške 5%) v prospech občanov, podnikateľov, ako aj návštevníkov obce množstvo projektových aktivít, ktoré urýchlia jej značný rozvoj, a to nielen v investičnej oblasti, ale i v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, životného prostredia, v sociálnej oblasti – slovom všade, kde doteraz finančné možnosti obce nedovolili realizovať aktivity na takej úrovni a v takom rozsahu, ako to umožní NSRR SR dnes.

Spracovaný programový dokument teda má obsahovať aj také aktivity, ktoré by sa realizovali hlavne s výrazným príspevom finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov i iných fondov finančnej pomoci, či by ich realizovala obec samostatne, v spolupráci s inými subjektami, v partnerstvách alebo spoločných aktivitách s mikroregiónom alebo vyšším územným celkom.

Európska komisia stanovila pre Slovensko nasledujúce záväzné rozdelenie celkových finančných prostriedkov na jednotlivé ciele kohéznej politiky EÚ:

NSRR		Príspevok ES v EUR
Operačný program	Fond	Celkom
ERDF a KF		
Regionálny OP	ERDF	1 445 000 000
OP Životné prostredie	ERDF+KF	1 800 000 000
	ERDF	230 756 935
	KF	1 569 243 065
OP Doprava	ERDF+KF	3 206 904 595
	ERDF	877 409 097
	KF	2 329 495 498
OP Informatizácia spoločnosti	ERDF	993 095 405
OP Výskum a vývoj (vrátane presunu na výskum a vývoj)	ERDF	1 209 415 373
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	ERDF	772 000 000
OP Zdravotníctvo	ERDF	250 000 000
OP Technická pomoc	ERDF	97 601 421
OP Bratislavský kraj	ERDF	87 000 000
		ESF
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	ESF	881 801 578
OP Vzdelávanie	ESF	617 801 578
Spolu všetky fondy NSRR 2007 - 2013		11 360 619 950
Spolu ERDF		5 962 278 231
Spolu KF		3 898 738 563
Spolu ESF		1 499 603 156

Zdroj: Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013

Na dosiahnutie čo najvyššej efektívnosti alokovaných zdrojov stratégia využíva princíp územnej koncentrácie. Pri územnej koncentrácii stratégie sa vychádza z Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001, keď sa v nadväznosti na typ tematickej priority podporujú príspevkami inovačné a kohézne póly rastu.

Kohéznymi pólami rastu sú tie obce, pri ktorých je najlepší predpoklad vyššej účinnosti využitia finančných prostriedkov vložených do rozvoja lokálnej infraštruktúry v dlhodobějších časových horizontoch. Ide o obce, ktoré už majú vybudovanú, resp. čiastočne vybudovanú základnú občiansku infraštruktúru a majú predpoklad jej ďalšieho rozvoja. Obce, ktoré sú zaradené medzi kohézne póly rastu – obec Zbehy je – môžu na svoje rozvojové projekty získavať rozsiahlu finančnú podporu zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Je potrebné uviesť, že v prípade dotácie zo štrukturálnych fondov EÚ väčšinou ide o refundáciu oprávnených nákladov, to znamená že obec musí preklenúť financovanie projektov od začiatku ich realizácie po refundáciu. To môže znamenať značné finančné zaťaženie obce, preto Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR (MVRR) sa snaží zmierniť problémy z toho vyplývajúce. Na základe Memoranda o spolupráci medzi MVRR SR a SRZB (Slovenskou záručnou bankou) zo dňa 26.8.2008, táto štátna banka pomôže žiadateľom o nenávratný finančný príspevok, poskytne im výhodné úvery na preklopenie financovania bez toho, aby záujemcovia museli dávať záruky a meniť účty v bankách, čerpať financie môžu prakticky okamžite.

Cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zbehy je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historicko-kultúrneho dedičstva a životného prostredia. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva.

Nakoľko pri vypracúvaní takéhoto programu ide predovšetkým o občana, do úvahy bolo treba brať i výsledky prieskumu verejnej mienky v obci. Je potrebné uviesť, že PHSR je otvorený dokument, je možné doň operatívne vstupovať a reagovať tak na nové požiadavky, teda by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

PHSR obce Zbehy bol spracovaný v zmysle zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý na základe Metodickéj príručky Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky ustanovuje základnú štruktúru Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Ten pozostáva z analýzy hospodárskeho a sociálneho prostredia obce, ustanovenia základných smerov jej rozvoja v podobe priorít, opatrení a projektových zámerov, zostavenia finančného plánu a opisu organizačného zabezpečenia riadenia podpory. Štruktúra programového dokumentu na podporu rozvoja obce sa teda člení na štyri základné kapitoly:

- I. Ekonomické a sociálne východiská
- II. Rozvojová stratégia
- III. Finančný plán
- IV. Zabezpečenie realizácie

1. SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA

1.1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Zbehy sa nachádzajú na juhozápadnom Slovensku, v severnej časti okresu Nitra a v severozápadnej časti Nitrianskeho kraja, na významnej železničnej trati a križovatke ciest III. triedy, s priamym napojením na štátnu cestu I/64 Nitra – Topolčany a II/513 Nitra – Hlohovec. Obec Zbehy je situovaná 8 km severozápadne od krajského mesta Nitra, 18 km juhovýchodne od Hlohovca a 25 km juhozápadne od Topolčian.

Z hľadiska novej hierarchizácie sídiel podľa nového územno-správneho členenia Slovenska – schváleného Vládou SR v roku 2001 (KURS 2001) – obec Zbehy je charakterizovaná ako vidiecke osídlenie v dosahu pôsobnosti ťažiska osídlenia prvej úrovne mesta Nitra a ležiace na ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa, ktorá prepája centrá osídlenia Trenčín, Topolčany, Nitra, Nové Zámky a Komárno.

Obec patrí do kategórie obcí s počtom obyvateľov nad 2000, skladá sa z dvoch katastrálnych území: Zbehy a Andač. Andač – satelit na severozápadnom okraji katastrálneho územia Zbehov – k Zbehom je administratívne pričlenená od r.1985.

Katastrálne územie obce má celkovú výmeru 1956 ha, z tejto rozlohy výmera miestnej časti Andač je 294 ha (čo predstavuje 15% celkovej výmery). Rozloha zastavaného územia obce je 144 ha, z toho 15 ha má časť Andač.

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1156.

Tabuľka 1 – Všeobecná charakteristika obce

Symboly obce	Erb, pečať, zástava
Kód obce	500950
Právna forma	obec
IČO	00308668
PSČ	95142
Telefónne smerovacie číslo	037
Rozloha katastrálneho územia	1956 ha
Nadmorská výška v strede obce	144 m n. m.
Počet obyvateľov 31.12.2007	2230
Hustota obyvateľstva	114 obyv/km ²
Prvá písomná zmienka	r.1156
Okres	Nitra
Samosprávny kraj	Nitriansky
Mikroregión	Radošinka

Z HISTÓRIE OBCE

Katastrálne územie obce Zbehy a miestnej časti Andač bolo osídlené už od praveku, čo dokumentujú významné archeologické náleziská. Je známe osídlenie z neolitu - sídlisko lengyelskej kultúry, pohrebisko zo staršej doby bronzovej, sídlisko maďarskej kultúry tiež zo staršej doby bronzovej, a halštatské pohrebisko zo staršej doby železnej.

Na rozhraní 10. a 11. storočia územie južného Slovenska sa stáva časťou formujúceho sa uhorského štátu, v polovici 11.storočia vzniklo Nitrianske pohraničné vojvodstvo. Včleňovanie územia dnešného Slovenska do uhorského štátu však prebiehalo postupne až do konca 11.storočia

Vnútorne boje po smrti prvého uhorského kráľa Štefana využívala Nemecká ríša na intervenčné vojny a výpravy do Uhorska, podobne pustošili územie Slovenska aj vojská poľského panovníka. V tých časoch mala už Nitra mocný hrad, ktorý slúžil v čase vojny ako ochrana svojmu okoliu, keď sa blížilo nepriateľské vojsko, prijímal do svojich priestorov obyvateľstvo blízkych osád. Je pravdepodobné, že obyvatelia okolia nevyužívali túto ochranu, lebo ich osada nebola v bezprostrednej blízkosti Nitry. Boli však dosť blízko nato, aby skúsili na vlastnej koži, čo znamená hnev nepriateľa, ktorý odchádzal spod nitrianskych hradieb často bez úspechu a bez koristi.

Aj keď nie sú objavené z týchto čias priame správy týkajúce sa Zbehov, je možné predpokladať, že búrlivé dejiny Nitry a jej hradu boli aj dejinami širokého okolia, vrátane aj Zbehov, ktoré ležali na dôležitej ceste, vedúcej z Balkánu cez Budín, Ostrihom, Nitru na Hlohovec a Trnavu. Odtiaľ proti prúdu Váhu na sever až do Poľska, s odbočkami na Moravu. Druhá cesta viedla cez Zbehy, Topolčany na sever, jej odbočka na Trenčín spájala Ponitrie s Považím, od Topolčian pokračovala na sever do Prievidze a Turca, Oravy a Sliezska. Pre obyvateľov Zbehov (ako aj pre ich dobytok) sa v ťažkých časoch, keď po niektorej z týchto ciest (ale aj pomimo nich) blížilo nepriateľské vojsko, stali skryšou rozsiahle lesy rozprestierajúce sa okolo obce. Prechádzajúci nepriateľ pozabíjal starcov, ktorí v obci ostali, prázdne domy vykradol a podpálil a niekedy aj okolité lesy prečesal, aby v nich pochytil a odviekol utečencov a dobytok. Obyvatelia, ktorým sa podarilo ukryť, po návrate do svojej vypálenej obce, ju začali znovu budovať. Skromné domce boli stavané zo surových tehál, kryté slamou alebo šachorom. Keď prišiel výdatný dážď skôr, ako stačili obnoviť zhorenú strechu, rozmokli a padali celé steny.

Maďarský dejepisec Tagányi sa domnieva, že prvá písomná zmienka o Zbehoch je z roku 1156. V tom roku ostrihomský arcibiskup Martirius v ostrihomskom kostole postavil a posvätil oltár ku cti blahoslavenej Panny Márie. Na jeho obsluhu ustanovil, aby sa zbor kanonikov pri ňom denne zišiel pomodliť ranné a večerné nešpory a v sobotné dni spievať omšu o blahoslavenej Panne Márii. Pod titulom: " Kto slúži oltáru, nech z oltára žije", a aby kanonici túto povinnosť vďačne konali, so súhlasom kráľa Gejzu II. dáva im úžitok (desiatok) sedemdesiat obcí, z ktorých je v nitrianskej farnosti 10, z nich berie desiatky Gregor medzi ktorými vynikajúcejšie štyri sú : Jegu, duor, sulad a lopes. Tagányi je toho názoru, že Jegu je názov Zbehov. Je potrebné poznamenať, že pisári starých latinských listín často skomolili mená osôb a miestopisné názvy na nepoznanie.

V darovacej listine, prostredníctvom ktorej v roku 1235 daroval kráľ Béla IV. svojmu podkoniarovi Dénesovi hrad Topolčany i s obcami k nemu patriacimi, sú spomínané Tarnok a Ilowch. Je pravdepodobné, že spomínané Ilowch sú Zbehy (Úzbeg).

Vo vojsku uhorského kráľa Ladislava IV, ktoré sa postavilo na odpor okolo roku 1270 českému kráľovi Přemyslovi Otakarovi II.(ktorý dobyl Bratislavu, Trnavu, Nitru), bojovali aj šľachtici osobne. Za chválitebné služby preukázané v boji pod kráľovskou zástavou Ladislav IV. venoval v roku 1280 darovacou listinou Peterovi – synovi Soběslava z rodu Ludanických zeme nitrianskeho hradu, nazývané Kendi, ležiace pri potoku Radissina / Radošina/, v tom čase vlastníckmi opustené a pusté. Dnes táto oblasť patrí do chotára Lužianok a má chotárny názov Žeberín.

Prvá celkom jednoznačná a nesporná písomná zmienka o Zbehoch z roku 1292. Obec Zbehy bola okolo roku 1290 majetkom synov akéhosi Cholka : Apora, Ondreja, Mikuláša a Čolka, ktorých ostrihomský arcibiskup zažaloval pre veľkú škodu spôsobenú jeho na majetkoch na juhozápadnom Slovensku. Zásluhou príbuzného násilníkov, bratislavského župana Opoha, došlo k dohode, podľa ktorej synovia Cholka odovzdali ostrihomskému arcibiskupovi za náhradu nimi vzniknutých škôd "svoju obec nazývanú Izbeg, v Nitrianskej stolici so všetkými jej úžitkami a v celej jej rozlohe." Túto dohodu potvrdzuje listina vystavená v roku 1292 ostrihomským arcibiskupom Ladomeriusom, a listina z toho istého roku kráľom Ondrejom v Budíne.

Osada Kendi ako samostatná osada sa naposledy spomína v listine z roku 1336 vystavenej kráľom Karolom na Vysegrade, z ktorej sa dozvedáme, že ostrihomský arcibiskup kúpil za šesť viedenských mariiek striebra od vtedajšieho majiteľa Magistra Deseö de Enikei z rodu Ludanických osadu Kendi "so všetkými jej úžitkami a príslušenstvami a pripojil ju ku svojej osade zvanej Izbek. V nasledujúcich rokoch sa ešte Kendi spomína niekoľko krát v metačných listinách, ktorými sa upravujú hranice medzi chotárom Zbehov a medzi chotárom Šarlužíek, ale už len ako časť chotára Zbehov.

V spomínaných listinách sa obec najčastejšie píše ako Izbeg. Jej meno sa cez stáročia menilo, často ho skomolili pisári, ináč znelo z úst slovenských obyvateľov, ináč ho písali vrchnosti, maďarské, turecké, bachovské, rakúsko-uhorské, ináč ho písali do latinských listín.

Od 1156 do 1887 sa v takýchto rôznych podobách objavuje: Jegu, Ilowch, Izbech, Ilisebek, Izbek, Izbég, Izbek, Izbégh, Özbeg – Üzbeg, Jisbégh, Üzbég, Üzbégh, Uesbegh, Üzbük, Zbehy, Üzbüg. V rokoch 1967 a 1968 historik Dr. Alexander Ruttkay objavil stopy stredovekej osady z 12. storočia s kostolom a pohrebiskom v priestore približne 2 km juhozápadne od železničnej stanice Zbehy a približne 1,7 km západne od železničnej stanice Lužianky.

1.2. ROZVOJOVÝ POTENCIÁL A ĽUDSKÉ ZDROJE

1.2.1. PRÍRODNÉ POMERY

GEOGRAFICKÝ A GEOMORFOLOGICKÝ OPIS

Obec Zbehy disponuje veľmi dobrou geografickou polohou, leží na významnej železničnej trati a križovatke ciest III. triedy s priamou väzbou na hlavný dopravný koridor (I/64) a ponitriansku rozvojovú os. Rozvojové osi sú súčasťou tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry a efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia. Blízkosť hlavného ťahu podporuje sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí.

V okolitej sídelnej štruktúre obce Zbehy dominuje okresné a krajské mesto Nitra a menšie vidiecke obce do 2000 obyvateľov, ale aj ďalšie dve okresné mestá Hlohovec a Topoľčany.

Z hľadiska prírodných vzťahov obec Zbehy je alokovaná na juhovýchodnom okraji Nitrianskej sprašovej pahorkatiny, na nive a terase rieky Nitra, pri sútoku s Radošinkou. Odlesnený rovinný až pahorkatinný chotár so zvyškami dúbrav sagátom tvoria mladotret'ohorné usadeniny, pokryté sprašou s nivnými uloženinami. V katastri obce sa nachádzajú černozemné a nivné pôdy. Východným okrajom obce preteká rieka Radošinka a Nitra. Katastrálne územie obce je výškovo členené v rozpätí 142 - 239 m n. m.

Miestna časť Andač leží na severozápadnom okraji k. ú. Zbehy, v juhozápadnej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny, v krátkom bočnom údolí na dolnom toku potoka Andač. Odlesnený chotár na pahorkatine tvoria mladotret'ohorné usadeniny pokryté sprašou. V katastri sa nachádzajú černozemné pôdy. Výškové členenie je v rozpätí 148 – 195 m.

Hranice katastrálneho územia obce susedia s katastrom obcí Nitra, Lužianky, Čakajovce, Šurianky, Čab, Alekšince a Lehota. Zastavané územie Zbehov je na juhu kontinuálne prepojená na Lužianky a na východe na Čakajovce.

PÔDNE POMERY

Charakter krajiny a zdroje, ktoré sa v nej nachádzajú, predurčujú územie Nitrianskeho kraja k poľnohospodárskemu využitiu. Poľnohospodárske využitie krajiny zaberá až 74% jej výmery. Poľnohospodárska pôda sa využíva intenzívnym spôsobom, Nitriansky kraj patrí medzi najproduktívnejšie poľnohospodárske oblasti Slovenska.

K. ú. obce Zbehy sa rozprestiera na ploche 1955,8 ha. Z celkovej výmery pôdneho fondu zaberá poľnohospodárska pôda 82,47 %. V rámci poľnohospodárskej pôdy má najväčší záber pôda orná. Zbytok tvoria trvalé kultúry (vinice, záhrady). Najmenšiu výmeru predstavujú trvalé trávne porasty (TTP).

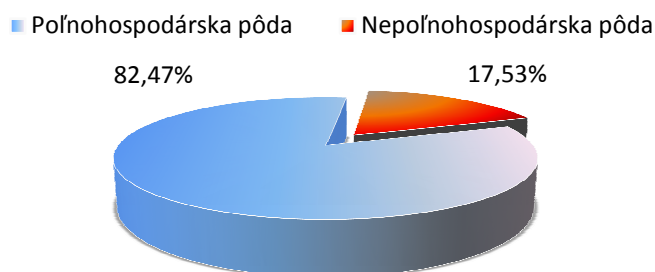
V rámci nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu má najväčšie zastúpenie zastavané územie - zaberá 42,02 % z celkovej výmery nepoľnohospodárskej pôdy, a lesná pôda, ktorá zaberá 41,53 % z celkovej výmery nepoľnohospodárskej pôdy.

Tabuľka 2 – Členenie pôdneho fondu v katastrálnych území obce v ha

KATASTER SPOLU	POĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA (ha)				NEPOĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA (ha)				
	Orná pôda	Trvalé kultúry	TTP	Spolu	Lesná Pôda	Vodná plocha	Zastavaná pôda	Ostatná pôda	Spolu
1955,8	1532,8	49,5	30,6	1612,9	142,4	27,3	144,1	29,1	342,9

Zdroj: Katastrálny úrad Nitra

Členenie pôdneho fondu obce Zbehy

Graf 1 – Zdroj: Tabuľka 2

LESY

Zdravotný stav lesných porastov je dobrý, najčastejším škodlivým činiteľom je vietor, sucho a huby. Distribúcia drevnej hmoty je vecou vlastníka, resp. obhospodarovateľa lesa.

Tabuľka 3 - Vlastníctvo lesných pozemkov

VÝMERA V HA		VLASTNÍCTVO					OBHOSPODAR.	
Lesné pozemky	Lesné porasty	SR	Fyzické osoby	Neznámi	Cirkev	Spoločen.	Lesy SR	Vlastníci
142,39	141,98		112,51		29,47		90,81	51,17

Zdroj: Krajská lesná správa Nitra

HYDROLOGICKÉ POMERY

Povrchové vody

Katastrálnym územím obce pretekajú vodohospodársky významné vodné toky: Nitra, Radošinka a Perkovský potok. Rieka Nitra a potok Radošinka sú regulované a majú vybudované obojstranné hrádze, Perkovský potok po cestný most Zbehy – Nové Sady je obojstranne ohradzovaný. V k. ú sa nachádzajú dva drobné vodné toky: Andač a Slivačský potok.

Uvedené vodné toky sú v správe SLOVENSKEHO VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š.p., OZ Piešťany, Správa povodia dolnej Nitry.

Typ režimu odtoku je dažďovo – snehový, s maximálnymi prietokmi v mesiaci marec a minimálnymi v mesiaci september. V obci je potrebné pravidelne udržiavať otvorené záchytné rigoly a odvodniť pozemky v povodí rieky Radošinky.

V katastrálnom území obce sú vybudované nasledovné hydromelioračné zariadenia: závlaha pozemkov Lužianky – Zbehy (505 ha) v juhozápadnej časti k. ú. odvodňovacie rigoly - 5 otvorených odvodňovacích kanálov v celkovej dĺžke 5,64 km.

V Zbehoch sa nachádza vodomerný profil monitorovacej siete povrchových vôd (tok: Andač). Kvalita povrchových vôd v záujmovom území býva zisťovaná len na rieke Nitra. Najbližšie odberné miesta sa nachádzajú na jej toku, a to v Lužiankach.

Podzemné vody

Režim podzemných vôd je ovplyvňovaný vodnými tokmi pretekajúcimi územím, s ktorými sú podzemné vody v hydraulickej spojitosti. Kolísanie hladiny podzemnej vody ovplyvňujú klimatické pomery a hydrologické stavy tokov.

Z hľadiska hydrogeologickej rajonizácie Slovenska územie patrí obce do rajónu N 071 - neogén Nitrianskej pahorkatiny, s určujúcim typom priepustnosti s medzizrnovou priepustnosťou. Tento rajón je charakterizovaný nízkymi zásobami podzemných vôd, tieto sú vyčíslené v množstve 0,2 – 0,49 l.s⁻¹.km².

V neogénnych sedimentoch záujmového územia sú najvýznamnejším kolektorom podzemnej vody íly s miernou pretočnosťou a produktivitou. Mladé sedimenty sú tvorené prevažne sprašami a zbytkami terás, bez hydrogeologického významu.

V širšom dotknutom území sa nevyskytujú termálne ani minerálne zdroje podzemných pôd. Nenachádzajú sa tu žiadne vodohospodársky chránené územia vyčlenené podľa vodného zákona (č. 364/2004 Z. z.), ani pásma hygienickej ochrany 2. - 3. stupňa podzemných a povrchových vôd. Nie je zaznamenaný ani výskyt ochranných pásiem prírodných liečivých zdrojov, či prírodných zdrojov minerálnych vôd.

POCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

Ochranu prírody a krajiny s vyčlenením územnej a druhovej ochrany, resp. ochrany stromov zabezpečuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktorého hlavným poslaním je obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov.

Pre územnú ochranu sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Na území obce Zbehy platí 1.stupeň ochrany.

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú žiadne kategórie chránených území, ktoré si vyžadujú zvláštny stupeň ochrany, ani iné biologicky a esteticky významné územia; nachádzajú sa tu však územia a časti prírody, ktoré je nutné z hľadiska záujmov štátnej ochrany prírody akceptovať. Sú to biocentrá a biokoridory, ktoré sú základom ekologickej stability územia.

Biocentrum regionálneho významu:

- Berbecín – BCR č.1

Biokoridor regionálneho významu:

- rieka Nitra – BKR č.1
- Radošinka BKR č.2
- Andač BKR č.3
- Perkovský potok BKR č.4

Ochranu biotopov Zákon ustanovuje v rámci všeobecnej ochrany prírody a krajiny. V katastri obce je známy výskyt biotopov európskeho a národného významu v nasledovnom rozsahu:

- lesné porasty v LHC Nitra – porasty č. 232 B, 234, 235 A, 236, 237, 238, 239, v lokalite Berbecín , v ktorých sú zastúpené dva typy biotopov európskeho významu a to: dubovo-hrabové lesy panónske (kód 91GO*) a teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (kód 91IO*).
- v lokalite Horné lúky a Dolný kút sa nachádzajú cenné biotopy európskeho významu so vzácnymi druhmi ornitofauny.

Záujmovými objektami ochrany prírody a krajiny vo vzťahu k druhovej ochrane a ochrane biotopov sú najmä objekt strelnice s výskytom chránených druhov vtáctva (brehuľa riečna, včelárík zlatý), lesné komplexy, zeleň v poľnohospodárskej krajine a tiež vodné toky.

1.2.2. OBYVATELSTVO

Jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia je ľudský potenciál. Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov.

Vývoj populačnej situácie v Slovenskej republike je spojený s výraznou zmenou demografického správania obyvateľov najmä v 90-tych rokoch, ktorý vo výraznej miere kopíruje dlhodobý vývoj vo vyspelých krajinách západnej Európy. Avšak tento stav súvisí aj so zmenenými politickými, ekonomickými a sociálnymi podmienkami slovenskej spoločnosti (zvýšené životné náklady, vysoká miera nezamestnanosti, finančná nedostupnosť bývania, atď), ktoré majú vplyv najmä na mladé rodiny a mladých ľudí.

Výsledkom spomínaných demografických procesov je, že sa v priebehu 90. rokov prudko zhoršil populačný vývoj, nastali nepriaznivé zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva, vplyvom úbytku detskej zložky populácie a rastom početnosti osôb v poproduktívnom veku sa zvýšil aj priemerný vek žijúcich obyvateľov a index starnutia.

Nitriansky kraj patrí medzi územia s najhorším demografickým potenciálom, zaznamenáva najväčší prirodzený úbytok obyvateľstva, ako i najhoršiu vekovú skladbu obyvateľstva. V tomto jave sú ale značné disproporcie v rámci okresov kraja.

Z aspektu demografického vývoja Nitriansky kraj koncentruje 13,2 % obyvateľov SR a s počtom obyvateľov 706 758 sa zaraďuje na tretie miesto v medzikrajskom porovnaní. S hustotou osídlenia 111,4 obyvateľov na km² je piatym najobývanejším krajom SR (priemer SR je 110,14 obyv./km²).

POČET OBYVATEĽOV

Celkový počet obyvateľov je najjednoduchší a najzákladnejší demografický ukazovateľ, poskytuje základný obraz o sile sledovanej populácie a o ľudnatosti územia, na ktorom obyvateľstvo žije a o jeho osídlení.

Nakoľko rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy, početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce, firmy však ovplyvňujú kvantitu aj kvalitu populácie: priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra pôsobí na vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru populácie.

K 31.12.2007 žilo v Zbechoch celkom 2230 obyvateľov a hustota osídlenia dosahuje 114 obyvateľov/km², čo znamená len mierne prekročenie hodnôt vykazovaných v rámci Nitrianskeho kraja a SR.

Tabuľka 4 - Hustota obyvateľstva k 31.12.2007

ÚZEMIE	POČET TBO	VÝMERA V KM ²	HUSTOTA OBYVATELSTVA
Zbehy	2 230	19,56	114,0
NSK	706 758	6 344,00	111,4
SR	5 400 998	49 035,81	110,1

Zdroj: Obecný úrad a Štatistický úrad SR

Prirodzený prírastok ako výsledok reprodukcie obyvateľstva, predstavuje rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých obyvateľov. Nitriansky kraj patrí ku krajom Slovenska so záporným prirodzeným prírastkom t.j. prirodzeným úbytkom obyvateľov.

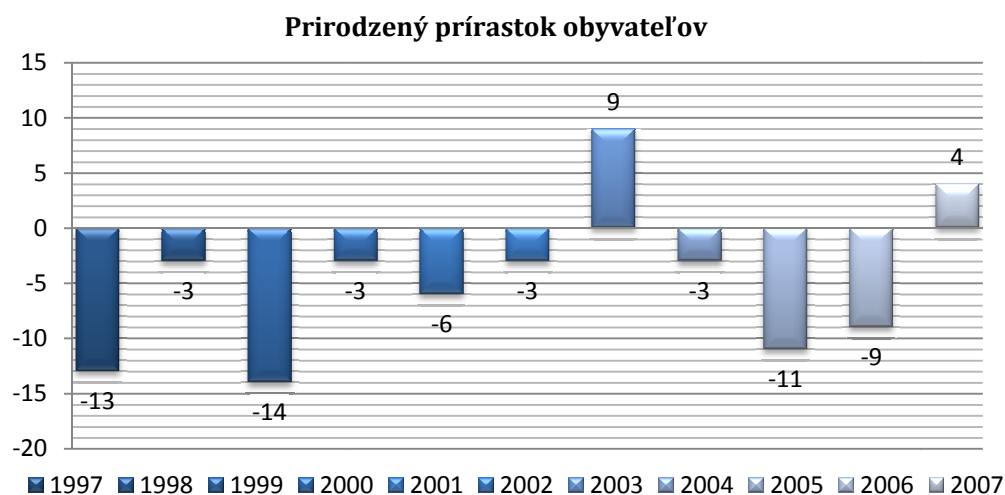
Z hľadiska pôrodnosti a úmrtnosti bol za posledných desať rokov v obci Zbehy zaznamenaný úbytok obyvateľov, hodnoty prirodzeného prírastku len v dvakrát dosiahli pozitívne hodnoty. V sledovanom období najviac detí sa narodilo v roku 2003, najnižšia pôrodnosť bola zaznamenaná v roku 1997. Úmrtnosť dosahovala najvyššie hodnoty v roku 2001, 2005 a 2006, najmenej ľudí zomrelo v roku 2002 a 2003.

Celkovo možno konštatovať, že hodnoty prirodzeného úbytku v obci majú kolísavý charakter, bez väčších výkyvov.

Tabuľka 5 - Prirodzený prírastok obyvateľov obce Zbehy v r1997-2006

ROK	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Narodení	13	25	15	23	26	20	32	23	21	23	24
Zosnulí	26	28	29	26	32	23	23	26	32	32	20
Prirodzený prírastok	-13	-3	-14	-3	-6	-3	+9	-3	-11	-9	+4

Zdroj: Obecný úrad

Graf 2 – Zdroj: Tabuľka 5

Demografickú situáciu do značnej miery ovplyvňuje aj pohyb obyvateľov – migrácia. Na vývoj migrácie pôsobia predovšetkým možnosti získania bývania a zamestnania. Okresy Nitrianskeho kraja dosahujú kladné saldo migrácie (okrem okresu Zlaté Moravce), nakoľko sú zaujímavé ako miesto pre bývanie nie iba kvôli pracovným príležitostiam, ale aj kvôli dopravnej dostupnosti silného rozvojového pólu Bratislavy, kam denne dochádza za prácou významná časť obyvateľov z týchto okresov.

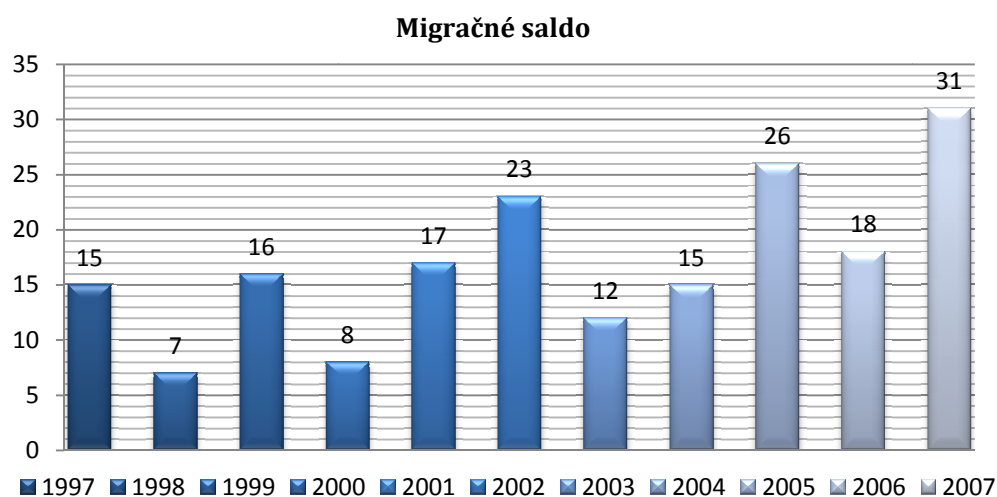
V súlade s nastúpeným vývojom priestorového pohybu obyvateľov v kraji, migračné saldo za poslednú dekádu v obci Zbehy tiež dosahuje kladné hodnoty. Od 1997 sa do obce prisťahovalo až o 188 viac obyvateľov, ako z nej odišlo. Tento pozitívny trend v migrácii možno pripísať hlavne výhodnej geografickej polohe obce, blízkosti mesta Nitra, dobrej dostupnosti Bratislavy, ako aj narastajúcemu počtu podnikateľských subjektov v obci a okolí a s tým súvisiacimi novými pracovnými príležitostami. Samozrejme je to podmienené aj aktívnym

pôsobením obce pri vytváraní kvalitných podmienok v oblasti vytvárania podmienok pre novú individuálnu bytovú výstavbu s prípadným vytvorením nových pracovných príležitostí. Obec sa v maximálnej miere snaží vytvárať v obci ideálne podmienky na bývanie a život, a to najmä podporou IBV. V súčasnosti je v území zaznamenaný trend návratu ľudí na vidiek, nielen mladých ľudí a rodín s deťmi, ktorí opúšťajú sídliská a sťahujú sa do obce s únosnou dostupnosťou do práce, ale aj starších obyvateľov, ktorí sa vracajú do svojej rodnej dediny.

Tabuľka 6 - Migračné saldo obyvateľov obce Zbehy v rokoch 1997-2006

ROK	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pristaňovanie	47	57	49	57	65	65	54	67	50	55	52
Odstaňovanie	32	50	33	49	48	42	42	52	24	37	21
Migračné saldo	15	7	16	8	17	23	12	15	26	18	31

Zdroj: Obecný úrad

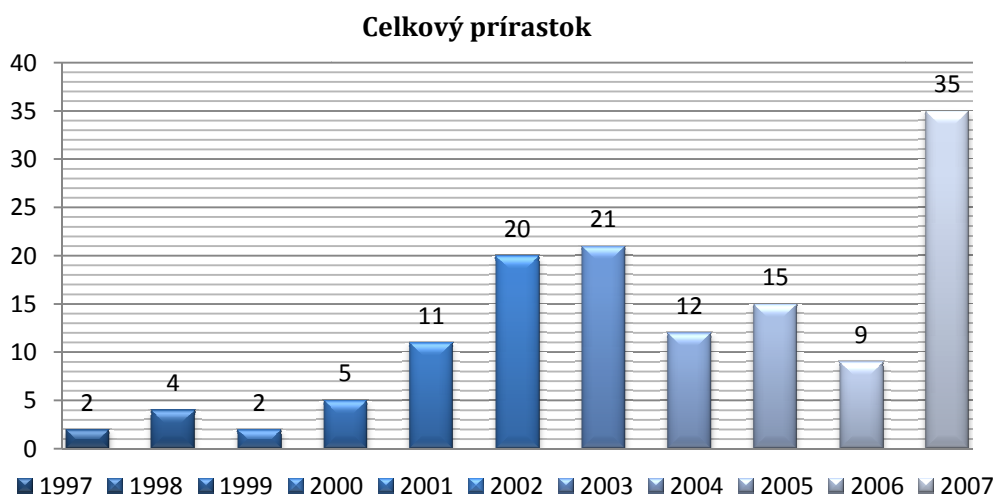
Graf 3 – Zdroj Tabuľka 6

Na krajskej úrovni vyššie hodnoty záporného prirodzeného prírastku nad kladným migračným saldom spôsobujú celkový záporný prírastok obyvateľov, hodnoty celkového prírastku v obci Zbehy však dosahujú v poslednej dekáde pozitívne hodnoty s rastúcim charakterom, a to najmä vďaka pozitívnej migrácii.

Tabuľka 7 - Celkový prírastok obyvateľov v obci Zbehy v r1997-2006

ROK	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Prirodzený prírastok	-13	-3	-14	-3	-6	-3	9	-3	-11	-9	+4
Migračné saldo	15	7	16	8	17	23	12	15	26	18	31
Celkový prírastok	2	4	2	5	11	20	21	12	15	9	35

Zdroj: Obecný úrad

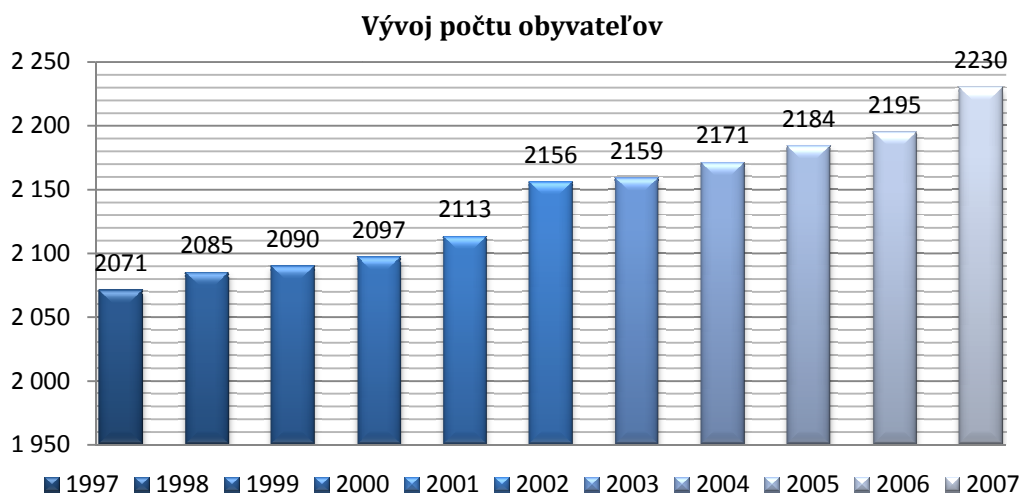
Graf 4 – Zdroj: Tabuľka 7

Kým sa teda v Nitrianskom kraji dlhodobejšie prejavujú tendencie znižovania počtu obyvateľstva, tento aspekt demografického vývoja v Zbehoch je priaznivejší: v časovom horizonte rokov 1997 až 2007 bol v obci zaznamenaný nárast počtu populácie. V roku 1997 na území obce žilo 2071 obyvateľov, do roku 2007 sa tento ukazovateľ zvýšil na 2230, čo predstavuje 7,68 % nárast v priebehu 10 rokov.

Tabuľka 8 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Zbehy v rokoch 1997 - 2007

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet obyvateľov	2 071	2 085	2 090	2 097	2 112	2 156	2 159	2 171	2 184	2 195	2 230

Zdroj: Obecný úrad

Graf 5 – Zdroj Tabuľka 8

V rámci prognózy vývoja počtu obyvateľov obce návrh riešenia ÚPN obce Zbehy z roku 2006 predpokladá približne 10% nárast počtu obyvateľov v časovom horizonte do 2020, čo znamená, že obec v roku 2020 by mala mať 2400 obyvateľov.

VEKOVÉ ZLOŽENIE OBYVATEĽSTVA

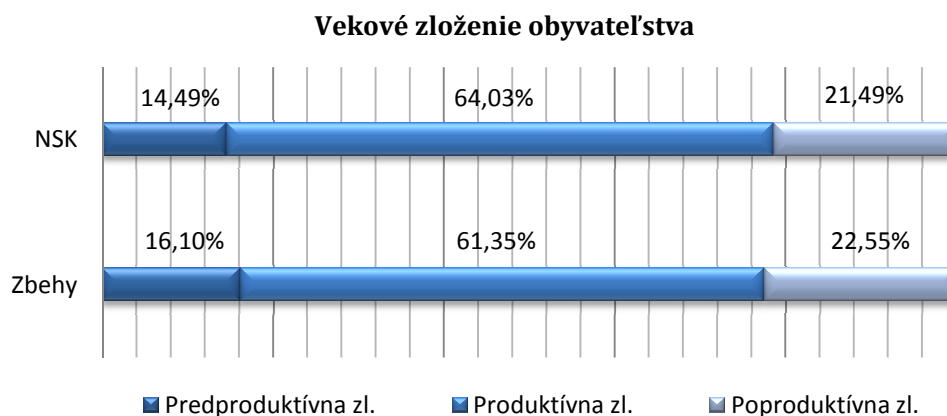
Veková štruktúra obyvateľstva, ktorá závisí od pôrodnosti, úmrtnosti a migračných pohybov, je významným determinantom spoločenského vývoja a má dosah na verejné rozpočty.

K 31.12.2007 359 obyvateľov (16,10 %) obce Zbehy bolo v predproduktívnom veku, 1368 (61,35%) obyvateľov predstavovalo zložku produktívneho obyvateľstva a žilo tu 503 obyvateľov v dôchodkovom veku (22,55%).

Tabuľka 9 – Porovnanie krajských údajov s obcou Zbehy k 31.12.2007

	Zbehy 2007		NSK 2007	
	absolútne	v %	absolútne	v %
SPOLU	2 230		706 758	
Predproduktívna zložka 0-14 rokov	359	16,10	102 459	14,49
Produktívna zložka Ženy: 15 – 54 rokov Muži: 15 - 59 rokov	1 368	61,35	452 867	64,03
Poproduktívna zložka Ženy: 55 rokov + Muži: 60 rokov +	503	22,55	151 979	21,49

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Graf 6 – Zdroj: Tabuľka 9

Ak porovnáme vekové zloženie obyvateľov obce Zbehy s krajskou úrovňou, z analýzy vyplýva, že v obci je podiel osôb v predproduktívnom veku v percentuálnom vyjadrení vyšší ako podiel v Nitrianskom kraji, je však potrebné uviesť, že tento podiel je komparatívne nevýhodný voči podielu v celoslovenskom meradle (17,55 %).

Ukazovateľom vnútornej demografickej kvality a vitality obyvateľstva je index vitality populácie, vyjadrujúci pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva (počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100). V progresívnych typoch sídla index vitality dosahuje hodnoty nad 100. Obec Zbehy je z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva regresívnym typom sídla nakoľko v počte obyvateľov prevládajú dôchodcovia nad detskou zložkou populácie. Jej populácia k 31.12.2007 disponovala s indexom

vitality 71,4, čo svedčí o nepriaznivej vekovej štruktúre obyvateľstva, táto hodnota je však ešte stále výhodnejšia ako krajský priemer (67,42).

Dôležitou demografickou charakteristikou je úroveň populačného starnutia. Dobre je vystihujú index starnutia a priemerný vek obyvateľstva. Súčasná veková štruktúra populácie Slovenska skrýva v sebe značný potenciál zrýchlenia demografického starnutia začiatkom tohto storočia.

Index starnutia obce Zbehy k 31.12.2007 je 140,11, čo znamená, že na 100 obyvateľov vo vekovej skupine 0-14-ročných pripadá až 140,11 osôb v poproduktívnom veku. Index starnutia na krajskej úrovni dosiahol hodnotu 148,33.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec Zbehy nedisponuje optimálnymi ukazovateľmi (i keď je pod hranicou krajského priemeru). Hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v staršom produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 38,62 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je len 36,1 rokov.

Tabuľka 10 – Priemerný vek obyvateľov

PRIEMERNÝ VEK			
	<i>Celkom</i>	<i>Ženy</i>	<i>Muži</i>
Zbehy	38,62	40,23	37,01
NSK	39,04	40,77	37,18

Zdroj: Obecný úrad Zbehy a Štatistický úrad SR

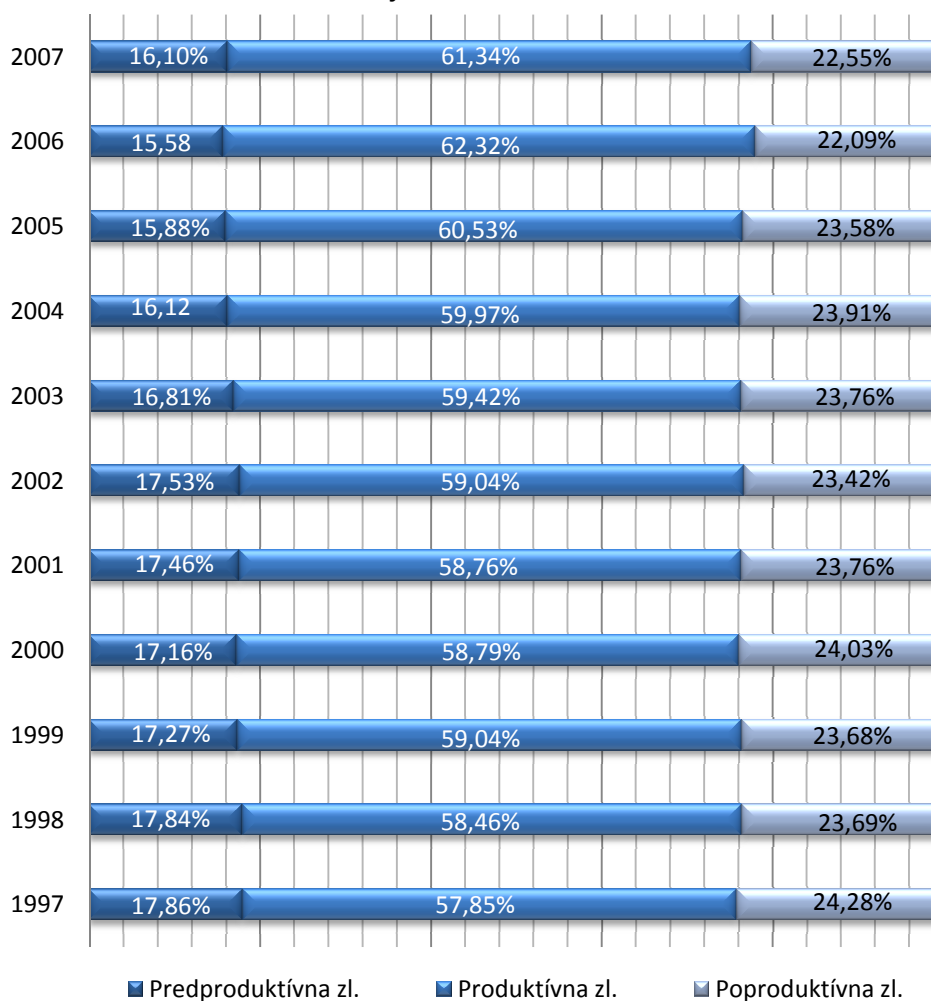
Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení, ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou(predproduktívna + poproduktívna zložka). Tento vývoj mal v posledných rokoch prevažne klesajúcu tendenciu, ovplyvňovaný je klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením produktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o prechodný jav vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21.storočia. Približuje sa jeho zastavenie a rast.

Tabuľka 11 - Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov obce Zbehy

	ROK										
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet predprodukt. obyvateľov	370	372	361	360	369	378	363	350	347	342	359
Počet produktívnych obyvateľov	1 198	1 219	1 234	1 233	1 241	1 273	1 283	1 302	1 322	1368	1368
Počet poprodukt. obyvateľov	503	494	495	504	502	505	513	519	515	485	503
SPOLU	2 071	2 085	2 090	2 097	2 112	2 156	2 159	2 171	2 184	2 195	2230

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Vekové zloženie obyvateľstva v rokoch 1997 - 2007

Graf 7 – Zdroj Tabuľka 11

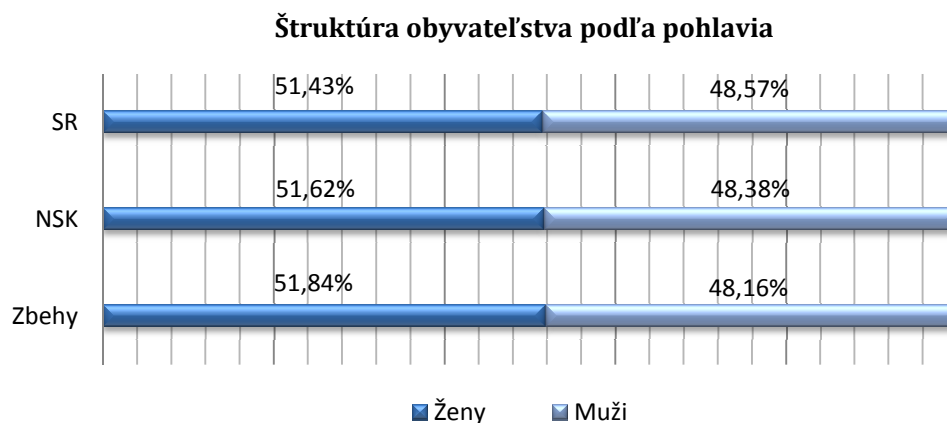
ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA PODĽA POHLAVIA

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia závisí od pohlavnej štruktúry živonarodených detí, od diferenciálnej úmrtnosti podľa pohlavia, od migračných pohybov a aj vonkajších účinkov. V štruktúre obyvateľov obce Zbehy podľa pohlavia mierne dominujú ženy (51,84%), čo zodpovedá krajskej a celoštátnej úrovni.

Tabuľka 12 – Porovnanie SR, krajskej štruktúry s obcou Zbehy k 31.12.2007

	Zbehy		NSK		SR	
	absolútne	v %	absolútne	v %	absolútne	v %
SPOLU	2230		706 758		5 400 998	
<i>Muži</i>	1074	48,16	341 924	48,38	2 623 127	48,57
<i>Ženy</i>	1156	51,84	364 834	51,62	2 777 871	51,43

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

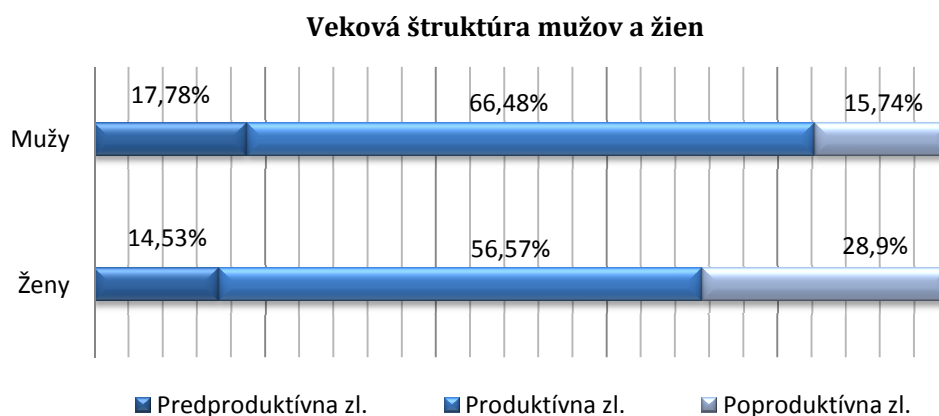
Graf 8 – Zdroj: Tabuľka 12

Veková štruktúra žien je nepriaznivejšia ako veková štruktúra mužov. Kým v ženskej populácii obce je o 14,37 % viac dôchodkýň ako detskej ženskej zložky populácie, u mužov je porovnanie týchto dvoch vekových kategórií priaznivé v prospech detskej zložky populácie (o 2,04%). Muži v predproduktívnom veku majú o 3,25% vyššiu mieru zastúpenia ako ženy. Rozdiely sa vyskytujú aj pri porovnaní produktívnych mužov a produktívnych žien: o 9,9 % viac mužov ako žien je v tejto vekovej skupine.

Tabuľka 13 – Veková štruktúra mužov a žien obce Zbehy v roku 2007

Počet obyvateľov k 31.12.2007		V tom vo veku					
		Predprod.	Produktívni	Poprodukt.	Predprod.	Produktívni	Poprodukt.
		absolútne			v %		
Ženy	1156	168	654	334	14,53	56,57	28,9
Muž	1074	191	714	169	17,78	66,48	15,74
Spolu	2230	359	1368	503	16,10	61,35	22,55

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Graf 9 – Zdroj: Tabuľka 13

VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA

V súčasnej etape hospodárskeho rozvoja narastá význam vzdelanostnej úrovne obyvateľstva ako jedného z hlavných faktorov rozvoja územia, ovplyvňuje nielen jeho uplatnenie sa na trhu práce, ale je tiež významným podnetom pre prítiahnutie investícií do územia.

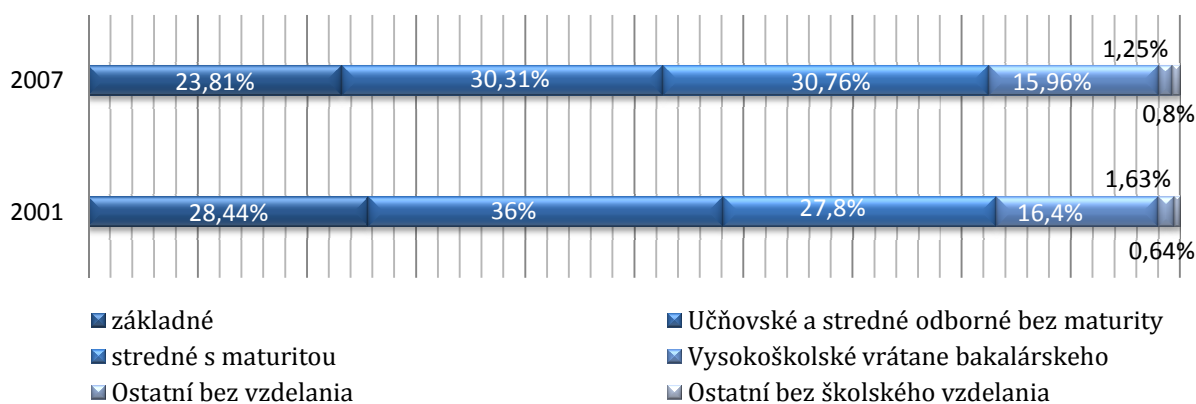
Podľa ukončeného stupňa vzdelania v Nitrianskom kraji dominujú obyvatelia so základným (33,6 %) a s učňovským vzdelaním (20,0 %). Túto štruktúru dopĺňajú obyvatelia s maturitou (7,7 %) a s vysokoškolským vzdelaním (4,5 %).

Tabuľka 14 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľov – relatívne hodnoty

Dosiahnuté vzdelanie v obci Zbehy	Rok 2001 - v %	Rok 2007 - v %
základné	28,44	23,81
Učňovské a stredné odborné bez maturity	36,00	30,31
Úplné stredné učňovské a úplné stredné s maturitou, úplné stredné všeobecné a vyššie	27,80	30,76
Vysokoškolské vrátane bakalárskeho	16,40	15,96
Ostatní bez vzdelania	1,63	1,25
Ostatní bez školského vzdelania	0,64	0,8

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Graf 10 – Zdroj: Tabuľka 14

Z kvalitatívnej stránky má osobitný význam miera vzdelanosti populácie. Index vzdelanosti (podiel obyvateľstva so stredoškolským vzdelaním plus dvojnásobok podielu vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov) v Nitrianskom kraji (44,4%) je nižšia ako celoslovenský priemer (50,9%). Spôsobuje ju nižšia miera vzdelanosti vo všetkých okresoch, okrem okresu Nitra (54,8%) , v ktorom je naopak index vzdelanosti významne vyšší ako celoštátny priemer. Obec Zbehy v tomto ohľade tromfne aj okresný priemer s indexom vzdelanosti 62,68%

NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA

Obec je z hľadiska vierovyznania homogénnym územím. Drvivá väčšina (91,5%) obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi a 3,7 % obyvateľov sú bez vyznania. Ostatné tri cirkvi majú veľmi skromný počet príslušníkov.

Tabuľka 15 - Religiózna štruktúra obyvateľstva

NÁBOŽENSKÉ VYZNANIE / CIRKEV	RELATÍVNE HODNOTY (%)
Rímskokatolícka cirkev	91,5
Gréckokatolícka cirkev	0,1
Evanjelická cirkev augsburg. vyznania	1,1
Reformovaná kresťanská cirkev	0,05
Bez vyznania	3,7
Nezistené	3,55

Zdroj: SODB 2001

NÁRODNOSTNÉ ZLOŽENIE

Z hľadiska národnostného zloženia je obec tiež typickým homogénnym sídlom, 95,3 % z celkového počtu obyvateľov je slovenskej národnosti. Národnostný profil obce v posledných rokoch mierne zmenil imigrácia 40 občanov rómskej národnosti a tým sa zvýšil zastúpenie rómskej minority na 60, čo predstavuje 2,7% zložku v národnostnej štruktúre obce. Z ostatných národnostných menšín žijú na území obce ešte zástupcovia českej, maďarskej, rusínskej a poľskej národnosti avšak ich podiel na populácii je nepatrný.

Tabuľka 16 - Národnostné zloženie obyvateľov

NÁRODNOSŤ	RELATÍVNE HODNOTY (%)
Slovenská	95,3
Rómska	2,7
Česká	0,5
Maďarská	0,2
Rusínska	0,05
Poľská	0,05
Ostatné, nezistené	1,2

Zdroj: SOBD 2001, Obecný úrad Zbehy

1.2.3. SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. nanovo vytvoril ako umelé prvky krajiny. Krajinná štruktúra územia obce Zbehy je výrazne ovplyvnená antropogénnou činnosťou.

Dominantným prvkom krajinej štruktúry poľnohospodárska pôda, lesy zaberajú približne rovnakú časť katastra obce ako zastavané územie. Medzi významné krajinotvorné prvky v danom regióne patrí aj rieka Nitra a jej mŕtve ramená so svojou bohatou pobrežnou zeleňou.

Zastavané územie má charakter obytného a zmiešaného územia: jeho prevažnú časť tvorí individuálna bytová zástavba, sú tu však aj plochy občianskej vybavenosti a verejnej zelene, infraštruktúra, športové, a dopravné plochy. V centrálnej časti obce okolo štátnej cesty III. triedy sa nachádza staršia zástavba a medzi kostolom a cintorínom samotné historické centrum Zbehov. Nová zástavba rodinných domov je situovaná prevažne v severnej a západnej časti obce. Výškové zónovanie obce je typické pre vidiecke sídla – objekty bývania majú 1-2 podlaží. Priestorovú a výškovú dominantu obce tvorí kostol.

Priemyselno-výrobné a skladovacie územie sa v obci nachádzajú v dvoch okrajových plochách, pri východnom vstupe do obce a JZ okraji obce. V chotári sú aj dve usadlosti (Hoffer, Oder).

DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Existencia príležitostí na bývanie, ako aj stav domového a bytového fondu sú určujúcimi faktormi, ktoré ovplyvňujú ďalší rozvoj obce a naplňajú jej obytnú funkciu. Obytná funkcia tvorí v Zbehoch základnú funkciu obce.

Zóna bývania je tvorená z prevažnej časti individuálnou bytovou výstavbou (IBV). Viac ako 99 % obyvateľov obce žije v rodinných domoch a necelých 1 % v bytovkách. Jedná sa teda o typický vidiecky ráz osídlenia

Z celkového počtu rodinných domov je trvalo obývaných 93,3 %, zvyšok tvoria neobývané domy (medzi nimi niekoľko aj nespôsobilých na bývanie).

Tabuľka 17– Domový a bytový fond v Zbehoch

Domový a bytový fond	Rodinné domy spolu		Bytové domy spolu	
	trvalo obývané RD	neobývané RD	trvalo obývané byty	neobývané byty
Počet	700	50	1 (4 bytové jednotky)	0

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Priemerná obytná plocha v Zbehoch predstavuje 64,2m² a v priemere 3,2 obyvateľa obýva jeden dom, resp. byt. Priemerný vek domového fondu je pomerne vysoký, pri rodinných domoch je to takmer 37 rokov.

Pri členení rodinných domov podľa roku ich výstavby prevládajú domy postavené od roku 1946 do roku 1980 (50,3 %). Najmenej rodinných domov sa postavilo v období rokov 1991 – 2001. Z pohľadu kategórie najväčší počet domového fondu prvej kategórie sa postavilo v posledných piatich rokoch a v rokoch 1981 – 1990.

Podpora IBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce. Vzhľadom na malú vzdialenosť od krajského mesta a výbornú dostupnosť je možnosť výstavby zaujímavá pre obyvateľov Nitry .

Stavebný rozvoj obce je možný aj v zastavanom území, treba však skonštatovať, že možnosti pre ďalší rozvoj bývania v terajšom intraviláne sú obmedzené (dostavba medzier, druhostranná zástavba jestvujúcich komunikácií, vytvorenie nových ulíc v nadmerných záhradách), rezerva pre IBV je najmä v lokalitách po obvode hranice zastavaného územia obce (rozšírenie zastavaného územia).

1.3.1. EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA V REGIONÁLNOH KONTEXTE

Z hľadiska hospodárskych charakteristík Nitriansky kraj patrí do poľnohospodársko-priemyselného typu. Rozhodujúcimi priemyselnými odvetviami kraja sú strojársky, chemický a potravinársky priemysel, ktorý je zároveň najstarším a najrozšírenejším priemyselným odvetvím kraja a nadväzuje na základnú poľnohospodársku výrobu. Za posledných päť rokov výrazne posilnil svoje pozície elektrotechnický priemysel.

Potravinársky priemysel je rozmiestnený takmer homogénne po území celého kraja. Ostatné odvetvia priemyslu sa vyznačujú vyšším stupňom koncentrácie výroby a mnohé z nich majú celoštátny až medzinárodný význam. Rozloženie priemyslu v kraji má špecifický charakter, pretože sa sústreďuje v mestách, ktoré tak získavajú homogénny charakter, napríklad Šaľa je centrom chemickej produkcie, Komárno je centrom lodiarstva, Tlmače sú centrom strojárstva, Štúrovo je centrom celulózo-papierenského priemyslu. Jedine krajské mesto Nitra má výrazne diverzifikovaný priemysel, v Nitre vyrábajú LCD monitory vo firme Sony, interiérových komponentov a klimatizačných zariadení do automobilov vo Visteon Slovakia Nitra, elektrotechnické zariadenia pre automobilový priemysel vo Volkswagen Elektrické systémy, špeciálnych flexibilných káblov ICS Industrial Cables Slovakia v Nitre.

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) evidovala 4 funkčné priemyselné parky (PP) v Nitrianskom kraji: PP Levice – Geňa, PP Vráble, PP Nitra a PP Zlaté Moravce. V obci Čab (okr. Nitra) sa formuje menší PP.

Nitriansky kraj má najlepšie podmienky pre poľnohospodársku produkciu na celom Slovensku, toto územie sa vyznačuje najvyšším prírodným a socioekonomickým potenciálom pre poľnohospodárstvo (poľnohospodársky pôdny fond predstavuje až 74 % výmery kraja).

Najväčšie podniky v Nitrianskom kraji	Tržby (tis. Sk) 2006
Duslo, a.s., Šaľa	13 019 944
SE Bordnetze-Slovakia, s.r.o., Nitra1	7 174 044
Heineken Slovensko, a.s., Hurbanovo	5 108 983
Danfoss Compressors, s.r.o., Zlaté Moravce	3 677 966
Ferostav, s.r.o., Nové Zámky	3 418 912
Slovenské energetické strojárne, a.s., Tlmače	3 293 310
Matador Automotive Vráble, a.s., Vráble2	3 076 000
Rieker Obuv, s.r.o., Komárno	2 546 607
Osram Slovakia, a.s., Nové Zámky	2 540 167
Pivovary Topvar, a.s., Topoľčany3	2 537 000
Smurfit Kappa Štúrovo, a.s., Štúrovo4	2 476 578
COOP Jednota Nové Zámky, s.d., Nové Zámky	2 231 338
SEWS Slovakia, s.r.o., Topoľčany	1 966 400
W.K.Team, s.r.o., Topoľčany	1 941 079
Cesty Nitra, a.s., Nitra	1 866 719
COOP Jednota Nitra, s.d., Nitra	1 853 612
Decodom, s.r.o., Topoľčany	1 707 461
Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Nitra	1 554 152
ViOn, a.s., Zlaté Moravce	1 474 944
Plastika, a.s., Nitra	1 349 205

1.3.2. ŠTRUKTÚRA PODNIKATELSKEJ SFÉRY

Situácia v SR sa z hľadiska vývoja podnikateľského sektora za posledných 15 rokov podstatne zmenila, v súčasnosti sú už podiel a štruktúra malých a stredných podnikov (MSP) v slovenskej ekonomike porovnateľné so štruktúrou vo vyspelých krajinách. Sektor MSP je už aj na Slovensku tvorcom väčšiny pracovných miest a dokázal absorbovať prevažnú časť uvoľnenej pracovnej sily veľkých podnikov.

Tieto trendy potvrdzuje aj vývoj počtu fyzických osôb – podnikateľov a podnikov podľa vybraných právnych foriem.

V Nitrianskom kraji z celkového počtu právnych subjektov právnické osoby (PO) tvoria len 22,3 %, fyzické osoby (FO) nezapísané do (obchodného registra) OR majú jednoznačnú prevahu (77,7%). V skupine FO dominujú živnostníci (až 92,1% fyzických osôb), SHR majú 3,9% a ostatné fyzické osoby (slobodné povolania (advokáti, komerční právnici, lekári, audítori a iné) 4,6% podiel. Zo všetkých podnikateľov - fyzických osôb v Nitrianskom kraji je až 59,5 % aktívnych v obchode a službách. Z hľadiska priestorového rozloženia v rámci kraja najvyššie zastúpenie právnych subjektov má okres Nitra (29,9 %).

Tabuľka 18 – Podnikateľské subjekty registrované k 31. 12. 2007

Ukazovateľ	NSK spolu	Relatívne hodnoty (%)	Zbehy spolu	Relatívne hodnoty (%)
SPOLU	64 513		111	
v tom:				
PRÁVNICKÉ OSOBY	14 425	22,3	23	20,8
v tom:				
Podniky	9 468	65,6	23	100
neziskové inštitúcie	4 957	34,4	0	0
FYZICKÉ OSOBY NEZAPÍSANÉ V OR	50 088	77,7	88	79,3
v tom:				
živnostníci	46 137	92,1	82	93,2
SHR	1 818	3,9	3	3,4
ostatné fyzické osoby *)	2 133	4,6	3	3,4

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ekonomická základňa Zbehov je tvorená najmä súkromným sektorom. Štruktúra podnikateľskej sféry obce zodpovedá krajskému zloženiu: z celkového počtu podnikateľských subjektov najväčším podielom disponujú fyzické osoby (79,3%), ale na území obce majú svoje sídlo, resp. prevádzku aj malé a stredné firmy typu právnických osôb (20,8%).

Podnikateľskú aktivitu v obci reprezentuje 82 živnostníkov, 23 spoločností s ručením obmedzením a skromné zastúpenie majú aj samostatne hospodáriaci roľníci (SHR) (3) a slobodné povolania (3). Celkovo pôsobí v obci 111 podnikateľských subjektov. (tabuľka 2.4.1).

*) slobodné povolania (advokáti, komerční právnici, lekári, audítori a iné)

Ekonomická štruktúra Zbehov je diverzifikovaná; aj keď ju sformovali najmä živnostníci v oblasti služieb, v obci má zastúpenie tiež výrobný a spracovateľský priemysel.

Podnikateľské subjekty v obci zamestnávajú nielen obyvateľov Zbehov, ale aj okolitých dedín. Najviac pracovných príležitostí ponúkajú/najväčšími zamestnávateľmi sú: Radar s.r.o., RETIC s.r.o., Balko s.r.o., a PRIBINA – W spol. s.r.o. (Penzión Hoffer)

Tabuľka 19 - Prehľad podnikateľských aktivít v Zbehoch podľa právnej formy

Spoločnosti s ručením obmedzením:	
1.	ADAM - STAV Zbehy, s.r.o.
2.	AGRO - PSO, spol. s r.o.
3.	AREA METAL, s.r.o.
4.	BAUGES, s.r.o.
5.	BK Nitra s.r.o.
6.	CNC - CENTRUM Servis s.r.o.
7.	DECORPLAST SLOVAKIA, s.r.o.
8.	FALCAO, s.r.o.
9.	GERMATEXT, s.r.o.
10.	GF Product, s.r.o.
11.	HELLFUN s.r.o.
12.	MEB spoločnosť s ručením obmedzeným
13.	MJ TRANS, s.r.o.
14.	Penzión Sofia, s.r.o.
15.	Radar s.r.o., Poľnofarma Zbehy
16.	S.B.A. Trade s.r.o.
17.	SM ŠPORT, s.r.o.
18.	Šarkan Media, spol. s r.o.
19.	Šarkan SK, spol. s r.o.
20.	Yelox, s.r.o.
21.	PRIBINA – W spol. s.r.o. (Penzión Hoffer) sídlo: Cabaj-Čápor
22.	RETIC s.r.o. – výroba klincov a pletiva, sídlo: Nové Sady
23.	Balko, s.r.o. – sídlo v Bratislava

Zdroj: www.orsk.sk

RETIC s.r.o.

Penzión Hoffer

Živnostníci

1.	Diliv	Výroba a predaj výrobkov kovo, elektro, drevo
2.	Potraviny MIX – Mária Krivošíková	Predaj rozličného tovaru
3.	Potraviny – Iveta Rácová	Predaj rozličného tovaru
4.	Pohostinstvo – Viera Omastová	Pohostinstvo
5.	Predaj kŕmnych zmesí – D. Žákovič	Predaj kŕmnych zmesí
6.	LIMAR – Mária Líšková	Výroba a predaj paplónov
7.	IRINA	Predaj textilu a obuvi
8.	EKO REPAS – Biro	Oprava elektromotorov
9.	Gáter Šmit Ber - Šmitala	Stolárstvo – výroba okien a dverí
10.	UNI INTERIÉR – Habľák	Stolárstvo – výroba nábytku
11.	Stolárstvo - Pavlov	Stolárstvo – výroba nábytku
12.	LIVI – Lívia Fusková	Kaderníctvo
13.	Kaderníctvo – Daniela Fričová	Kaderníctvo
14.	OBNOVA – Marta Némětová	Čalúnnictvo
15.	RAMA – František Félix	Čerpacia stanica PHM
16.	BETAKOV – Lukrécia Lopašková	Zber – výkup železa
17.	STAVOND – Ondrej Piš	Bytové jadrá, murárske práce
18.	Anna Jankovičová	Predaj kvetov
21.	BAR - Bodi	Predaj občerstvenia
23.	KERABO	Výroba platových okien
A iné		

Slobodné povolania

MUDr. Igor Tarabčák	gynekológ
MUDr. Anna Vilimková	stomatológ
MUDr. Karin Kirinovičová	všeobecný lekár

Modrá Žaba

Galéria ľudového umenia

1.3.3. SEKTOROVÉ ZASTÚPENIE PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV

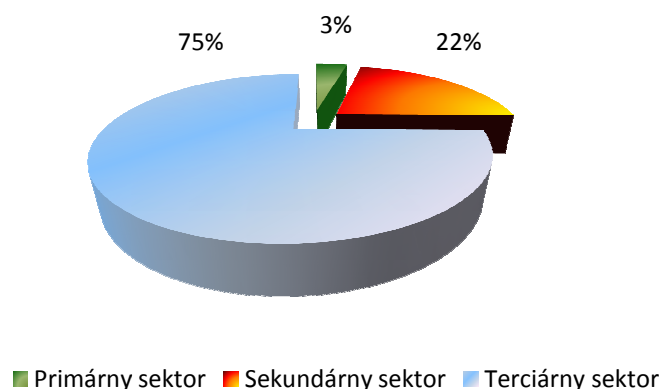
Zo sektorovej analýzy podnikateľskej sféry vyplýva, že najviac podnikateľských subjektov pôsobí v terciárnom sektore – 74,8 %, sekundárny sektor zastupuje 21,6 % a v primárnom sektore svoju živnosť prevádzkuje len 3,6 % podnikateľov.

Tabuľka 20 - Počet a podiel podnikateľských subjektov podľa jednotlivých sektorov - Zbehy

Podniky v obci Zbehy	Mikropodni ky do 10 zamestnanc ov		Malé podniky do 50 zamestnancov		Stredné podniky do 250 z		Veľké podniky viac ako 250 z		Spolu	Spolu v %
	FO	PO	FO	PO	FO	PO	FO	PO		
Primárny sektor	3			1					4	3,6 %
Sekundárny sektor	16	6		1		1			24	21,6%
Terciárny sektor	69	13		1					83	74,8%
Spolu	88	19		3		1			111	

Zdroj: www.zrsr.sk, www.orsr, vlastný zber údajov, obecný úrad

Sektorové zastúpenie podnikateľských subjektov

Graf 11 – Zdroj Tabuľka 20

Primárny sektor v obci je reprezentovaný poľnohospodárskymi subjektami. Z celkovej výmery pôdneho fondu obce zaberá poľnohospodárska pôda 82,47 %. Najväčším obhospodarovateľom poľnohospodárskej pôdy je Radar, s.r.o., Poľnofarma Zbehy, ktorá zamestnáva 10 obyvateľov z obce, ale aj ďalších ľudí z blízkeho okolia. SHR v obci hospodária na výmere cca 200 ha, najznámejším z nich je Oder.

V rámci sekundárneho sektora sú v obci zastúpené podniky výrobného a spracovateľského charakteru, konkrétne sa jedná o spracovanie dreva, stolársku výrobu, čalúnnictvo, zámočníctvo, kovovýrobu, stavebnú výrobu, výrobu odevov, upomienkových predmetov, plastov a plastových výrobkov, potravín a kŕmnych zmesí.

V rámci terciárneho sektora sa najväčšia skupina podnikateľských subjektov venuje službám, zbytok pôsobí v oblasti obchodu. V odvetví služieb podnikatelia poskytujú hlavne stavebnícke, montážne služby, sú tu prítomní aj reklamné, poradenské a konzultačné služby (napr. vedenie účtovníctva a ekonomického poradenstva). V niektorých prípadoch ide o drobných živnostníkov, alebo tzv. nútené živnosti.

CESTOVNÝ RUCH

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle. Cestovný ruch sa v súčasnosti radí medzi najprogresívnejšie a najdynamickejšie sa rozvíjajúce ekonomické aktivity vo svete.

Predpokladom pre rozvoj cestovného ruchu popri prírodnom alebo kultúrno-historickom a spoločenskom potenciáli daného územia je poskytovanie kvalitných služieb (ubytovacích, športových a rekreačných), ktoré nadväzujú na primárnu ponuku a dotvárajú komplexný balík cestovného ruchu.

Celkovo Nitriansky kraj má bohaté zdroje cestovného ruchu vhodné najmä pre celoročné využívanie geotermálnych vôd, pobyty pri vode a v lesnom a podhorskom prostredí, cykloturistiku, realizáciu špecifických foriem cestovného ruchu (napr. poľovníctvo, športové rybárstvo, jazdectvo, hipoturistiku, vinohradníctvo a vinárstvo s väzbami na ich využitie v cestovnom ruchu). Kraj disponuje potenciálom aj pre kultúrno-poznávací cestovný ruch, vidiecky cestovný ruch a agroturistiku, mestskú, prímestskú a individuálnu rekreáciu.

V Zbechoch v súčasnosti dominuje obytná a hospodárska funkcia obce, rekreačné využitie a rekreačný potenciál v území nie je dominantný.

Možným potenciálom rozvoja cestovného ruchu je lepšie využívanie objektov zapísaných v zozname pamiatok, resp. objektov pamiatkového záujmu. Obec sa môže pýšiť sakrálnou pamiatkou – Rímsko-katolíckym kostolom Svätého kríža, ktorý je evidovaný v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok SR (UZKP č.1576/0). Tento pôvodom gotický kostol z r.1397 bol renesančne prestavaný z r.1637 a v rokoch 1815-1828 pôsobil na fare Jozef Ignác Bajza – autor prvého slovenského románu. V obci sa nachádza aj objekt pamiatkového záujmu, evidovaný v súpise pamiatok: prícestná socha sv. Jána Nepomuckého z 19.storočia – pieskovcová.

Obec síce nevlastní žiadne prírodné pamiatky a rekreačné zóny, čo sťažuje rozvoj cestovného ruchu a rekreácie, geografické danosti územia jej však dávajú predpoklady na uplatnenie nasledovných foriem rekreácie: cykloturistika, vidiecky turizmus, pobyt pri vode, pobyt v lesoch a horách, poznávací turizmus, tranzitný turizmus, špecifické formy cestovného ruchu (napr. rybolov). Eventuálnym potenciálom rozvoja sú rieka Nitra a potok Radošinka s možnosťou vybudovania prírodného jazierka, ktoré by sa po vybudovaní infraštruktúry mohli stať rozvojovým prvkom rekreácie na miestnej úrovni, ale aj pri rozvoji agroturistiky.

Základné služby cestovného ruchu – stravovacie a ubytovacie služby – v Zbechoch reprezentujú reštaurácie, pohostinstvá, pizzeria, jedáleň a ubytovňa a penzión. Na futbalovom štadióne je ubytovňa so 45 lôžkami. V katastri obce na ceste do Hlohovca sa nachádza Penzión Hoffer** so stráženým parkoviskom; penzión je súčasne aj obľúbeným a vyhľadávaným gastronomickým zariadením. V obci však iné kategórie ubytovacích zariadení neexistujú, vôbec nie zariadenia charakteristické pre vidiecky cestovný ruch ako ubytovanie na súkromí, či vidiecke domy.

Tabuľka 20 – Stravovacie zariadenia v obci Zbehy

reštaurácie	kaviarne	vinárne	pizzerie	jedáleň	pohostinstvo
2	-	-	1	1	2

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Tabuľka 21 – Ubytovacie zariadenia v obci Zbehy

Názov a kategória	Kapacita	Stravovanie
Penzión Hoffer**	30	áno
Ubytovňa	45	nie

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

1.3.4. EKONOMICKÉ UKAZOVATELE

EKONOMICKÁ AKTIVITA

Medzi základné ukazovatele, ktoré poukazujú na vyspelosť hospodárstva a sú relevantné k informáciám pre sociálno-ekonomický prehľad patrí vytvorený hrubý domáci produkt (HDP) celkom a v prepočte na obyvateľa, a indikátory situácie trhu práce - miera zamestnanosti a nezamestnanosti.

V tvorbe regionálneho HDP v roku 2005 Nitriansky kraj patril medzi 3 kraje, ktoré sa najvýraznejšie podieľali na tvorbe HDP Slovenska a zabezpečoval 11,7%-ný podiel na celoslovenskom HDP. Z hľadiska regionálneho HDP prepočítaného na jedného obyvateľa Nitrianskemu kraju prináležala z ôsmich krajov Slovenska 4. miesto (s podielom na SR 88,8%).

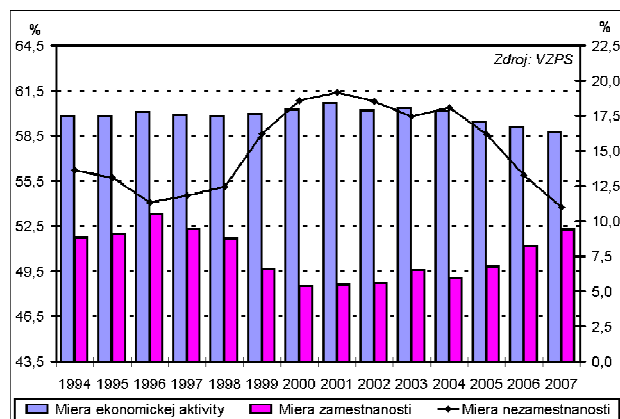
S tvorbou hrubého domáceho produktu úzko súvisí aj trh práce. Pri analýze situácie trhu práce sa berie do úvahy populácia v produktívnom a poproduktívnom veku, ktorí sa delia na ekonomicky aktívnych (EAO) a ekonomicky neaktívnych obyvateľov (ENO). Za EAO sa považujú tí, ktorí sú buď zamestnaní alebo nezamestnaní. ENO tvoria študenti, ľudia na starobnom, predčasnom a invalidnom dôchodku, osoby v domácnosti, na rodičovskej dovolenke, dlhodobo PN a ktorí nechcú pracovať.

Východiskovým ukazovateľom situácie trhu práce je miera ekonomickej aktivity, ktorá udáva, aká časť obyvateľstva od 15 rokov života patrí do skupiny ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO).

Ďalšími dôležitými indikátormi je miera zamestnanosti a miera nezamestnanosti. Kým miera nezamestnanosti predstavuje podiel nezamestnaných na celkovom ekonomicky aktívnom obyvateľstve (EAO), miera zamestnanosti vyjadruje pomer zamestnaných k celkovému počtu obyvateľov vo veku od 15 rokov (EAO+ENO). Vývoj situácie trhu práce ukazujú Grafy 11 a 12.

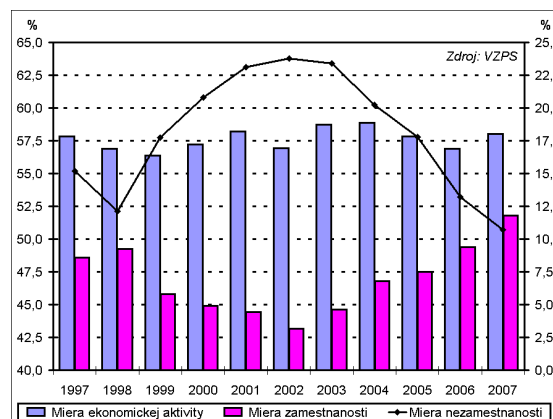
Graf 11 – SR

Miera ekonomickej aktivity, miera nezamestnanosti a miera zamestnanosti za roky 1997 až 2007

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 12 – Nitriansky kraj

Čo sa týka miera evidovanej nezamestnanosti, veličiny majú v posledných rokoch tiež klesajúcu tendenciu, k 31. 12. 2007 dosiahla Nitrianskom kraji úroveň 7,1 %, okres Nitra len 3,9%. Ekonomicky najrozvinutejším okresom kraja je okres Nitra.

ZAMESTNANOSŤ

Miera zamestnanosti obyvateľov obce Zbehy predstavuje 48,36 %, pohybuje sa pod hranicou krajskej a celoštátnej miery (približne 3% rozdielom). Táto skutočnosť vyplýva najmä z vidieckeho charakteru osídlenia, kde väčšina žien zostáva v domácnosti, resp. má menej príležitostí sa zamestnať.

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že možnosť nájsť si prácu pre obyvateľov obce sa zlepšuje. Je to ovplyvnené aj s narastajúcim počtom podnikateľských subjektov v obci a okolí, príchodom zahraničných investorov do regiónu a s tým súvisiacimi novými pracovnými príležitosťami (napr. Priemyselný park v obci Čab), blízkosťou krajského mesta Nitra, ale aj dopravnou dostupnosťou silného rozvojového pólu Bratislavy, kam denne dochádza za prácou časť obyvateľov.

ODVETVOVÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANOSTI

Z analýzy počtu zamestnaných v jednotlivých odvetviach hospodárstva v Nitrianskom kraji vyplýva, že nosným odvetvím hospodárstva z hľadiska zamestnanosti je priemysel, ktorý zamestnáva vo všetkých jeho odvetviach 30,8 % osôb. Odvetvia verejnej správy zamestnávajú 23,5 % z celkového počtu zamestnaných v kraji a tretím odvetvím je obchod a služby trhového charakteru s 18 %. Odvetvia pôdohospodárstva spolu zamestnávajú 8 % osôb. Vplyv týchto odvetví je v kraji podstatne vyšší než v ostatných krajoch. Stavebníctvo je z pohľadu

zamestnanosti piatym dôležitým odvetvím hospodárstva v kraji – na zamestnanosti v kraji sa podieľa 6,5 %. Doprava zamestnáva 5,8 % osôb, podiel zamestnaných na trhu s nehnuteľnosťami a inej obchodnej činnosti je v kraji na rovnakej úrovni ako v doprave. Finančné služby, hotelierstvo a reštaurácie zamestnávajú zvyšný podiel z celkového počtu zamestnaných (1,6 %).

V prípade obyvateľov obce Zbehy odvetvím s najvyššou zamestnanosťou je tiež priemysel ako na krajskej úrovni, miera koncentrácie pracujúcich v tomto odvetví však vysoko presahuje krajské aj celoslovenské hodnoty, nakoľko až 66,6% z celkového počtu zamestnancov pracuje v tejto oblasti. Finančné služby, hotelierstvo a reštaurácie z pohľadu zamestnanosti je druhou dôležitou oblasťou s 10,5% podielom a verejná správa s 9,2% podielom je na treťom mieste. V obchode a službách trhového charakteru sa uplatňuje 5,9% a odvetviach pôdohospodárstva 3,5% zamestnaných. Sprácou v oblasti dopravy sa živí 2,2% podiel a stavebníctvo zamestnáva 1,6% podiel.

V štruktúre ekonomických odvetví z pohľadu zamestnanosti v Zbehoch komparatívnu výhodu v porovnaní s krajskými podielmi majú dve odvetvia: priemysel a finančné služby, hotelierstvo a reštaurácie. Ostatné odvetvia zamestnávajú menší podiel z celkového množstva pracujúcich obce ako na krajskej úrovni.

Tabuľka 22 - Odvetvová zamestnanosť v Nitrianskom kraji a v obci Zbehy.

ODVETVIE HOSPODÁRSTVA	NSK	ZBEHY
Priemysel	30,8 %	66,6 %
Verejná správa	23,5 %	9,2 %
Obchod a služby trhového charakteru	18,0 %	5,9 %
Pôdohospodárstvo	8,0 %	3,5 %
Stavebníctvo	6,5 %	1,6 %
Doprava	5,8 %	2,2 %
Nehnuteľnosti a iné obchodné služby	5,8 %	0,5 %
Finančné služby, hotelierstvo a reštaurácie	1,6 %	10,5 %

Zdroj: Štatistický úrad SR a Obecný úrad Zbehy

Detailnejšej analýze sme podrobili obsadenosť pracovných miest priamo v obci vo verejnom sektore, t.j. na obecných úradoch, materských a základných školách. Všetky pracovné miesta zastrešujú obecné úrady. Vo verejnej sfére priamo v Zbehoch pracuje 44 ľudí, z toho je 88,6% žien. Najviac ľudí (34) pracuje v základných a materských školách, z toho 94,1% tvoria ženy. Na obecných úradoch predstavujú ženy 70% z celkového počtu zamestnancov (10). Celkovo možno zamestnanosť vo verejnom sektore zhodnotiť ako príležitosť pre ženy v rôznych vekových kategóriách zamestnať sa priamo vo svojej obci.

Tabuľka 23 – Počet zamestnancov vo verejnom sektore

VEREJNÝ SEKTOR OBCE ZBEHY	POČET ZAMESTNANCOV	Z TOHO ŽIEN
Zamestnanci celkom	44	39
<i>Z toho</i>		
ZŠ a MŠ	34	32
Obecný úrad	10	7

Zdroj: Obecný úrad

NEZAMESTNANOSŤ

Ako je to už uvedené vyššie, možnosť nájsť si prácu pre obyvateľov obce sa vcelku zlepšuje. Celková miera nezamestnanosti má klesajúci trend. K 30.12.2007 bolo v obci evidovaných 40 uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje mieru nezamestnanosti 4,4 %. Po porovnaní s krajskou a okresnou úrovňou evidovanej nezamestnanosti môžeme konštatovať, že v Zbechoch tento ukazovateľ je o 2,7% priaznivejší ako v kraji, je však o 0,5% pod hranicou okresného indikátora.

Počet nezamestnaných v obci od roku 2000 má klesajúcu tendenciu. Za sledované obdobie bolo v obci najviac uchádzačov o zamestnanie (170) evidovaných v roku 2000 a najmenej (40) v roku 2007.

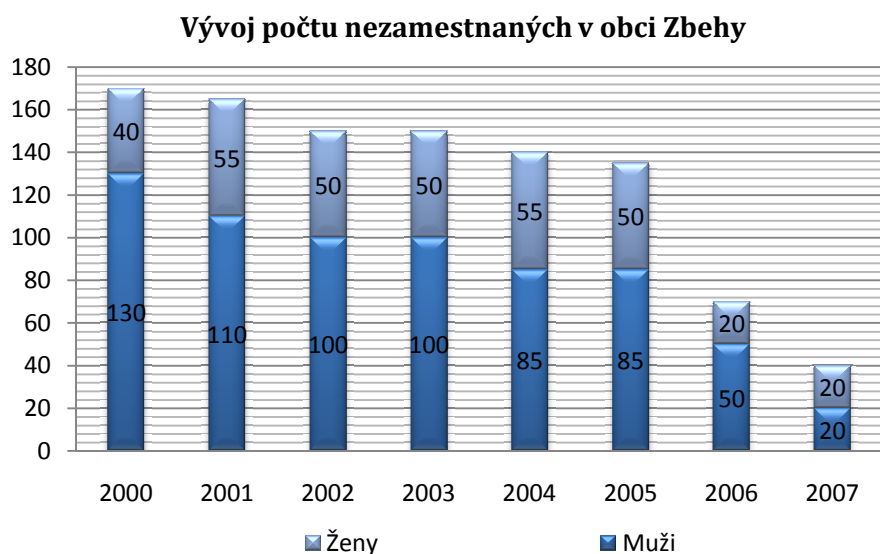
ŠTRUKTÚRA NEZAMESTNANÝCH

Čo sa týka štruktúry nezamestnaných podľa pohlavia, na začiatku referenčného obdobia skupinu nezamestnaných tvorilo až 325% viac mužov ako žien, tieto markantne rozdielne počty sa však ku konci obdobia vyrovnali a dosiahli rovnováhu.

Tabuľka 24 - Vývoj počtu nezamestnaných v obci Zbehy

Počet nezamestnaných	Údaje k 31.12.															
	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Celkovo	Ženy	Celkovo	Ženy	Celkovo	Ženy	Celkovo	Ženy	Celkovo	Ženy	Celkovo	Ženy	Celkovo	Ženy	Celkovo	Ženy
	170	40	165	55	150	50	150	50	140	55	135	50	70	20	40	20

Zdroj: Obecný úrad

Graf 13 – Zdroj Tabuľka 24

Veková štruktúra nezamestnaných nie je vyrovnaná. V Zbechoch najrizikovejšími vekovými skupinami na trhu práce sú 50 – 54 roční (tvoria až 50 % nezamestnaných) a 45 – 49 roční (s 25% podielom). Zastúpenie iných vekových kategórií v skupine nezamestnaných je slabé, alebo žiadne.

Tabuľka 25 – Veková štruktúra nezamestnaných k 31.12.2007

Veková kategória										
Počet nezamestnaných	do 19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60+
	3	0	0	5	0	0	10	20	2	0

Zdroj: Obecny úrad Zbehy

Pri členení nezamestnaných podľa dĺžky evidencie je viac ako 87,5% uchádzačov o zamestnanie evidovaných na Úrade práce viac ako 24 mesiacov. Druhú kategóriu tvoria nezamestnaní do troch mesiacov (12,5%).

Tabuľka 26 – Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie

	Dĺžka evidencie					
	do 3 mes.	4 - 6 mes.	7 - 9 mes.	10 - 12 mes.	13 - 24 mes.	nad 24 mes.
Počet nezamestnaných	0	5	0	0	0	35

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra

Podľa vzdelanostnej štruktúry najviac nezamestnaných má ukončenú učňovskú alebo strednú odbornú školu bez maturity – 52,5 % a 25% má stredoškolské vzdelanie s maturitou.

So základným vzdelaním evidujú 12,5% uchádzačov o prácu. Podiel vysokoškolsky vzdelaných uchádzačov je neštandardne vysoký (10%) v porovnaní s celoštátnymi a krajskými hodnotami.

Tabuľka 27 - Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných:

Dosiahnuté vzdelanie	Počet nezamestnaných
základné	5
Učňovské a stredné odborné bez maturity	21
Úplné stredné učňovské a úplné stredné s maturitou, úplné stredné všeobecné a vyššie	10
Vysokoškolské vrátane bakalárskeho	4

Zdroj: Obecny úrad Zbehy

1.4.INFRAŠTRUKTÚRA

Dôležitým faktorom ovplyvňujúcim ekonomický a sociálny rozvoj obce je vybavenosť územia efektívne fungujúcou infraštruktúrou. Z hľadiska typológie rozlišujeme dopravnú, technickú a sociálnu infraštruktúru.

1.4.1. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Vybavenosť územia dopravnou infraštruktúrou vytvára podmienky pre celý rad sociálno-ekonomických aktivít. Komunikačné danosti dopravnej siete ovplyvňujú ďalší rozvoj sídelných štruktúr a kvalitná dopravná infraštruktúra silne podmieňuje záujem zahraničných investorov o rozvoj priemyselnej výroby.

ŠIRŠIE DOPRAVNÉ VZŤAHY

Širšie dopravné vzťahy obce Zbehy sú podmienené dopravnými väzbami na okolitú sídelnú štruktúru, najmä na okresné mesto Nitra. Základným druhom dopravy je cestná doprava, v obci sa však nachádza aj železničná doprava.

Územie obce sa nachádza v dotyku s cestnou dopravnou trasou cesty I/64 (ktorá tvorí prepojenie južného Slovenska so severom) a cesty II/513, ktorá tvorí prepojenie medzi Nitrou a Hlohovcom a napája sa na diaľnicu.

Cesta I/64 v súčasnosti prechádza Nitrou a Zbehy obchádza z východnej strany, v budúcnosti sa však uvažuje s prekládkou cesty (je plánovaná ako štvorpruhová rýchlostná komunikácia). Navrhovaná trasa bude obchádzať Nitru zo západnej strany, pokračovať bude k obci Lehota, bude prechádzať cez katastrálne územie obce Zbehy a po jej západnej a severnej strane ju bude obchádzať.

CESTNÁ SIEŤ

CESTY III. TRIEDY

Intravilánom obce Zbehy prechádzajú cesty tretej triedy. Cesta III/51312 zabezpečuje prepojenie obce na cestu I/64 a na cestu II/513, a taktiež spojenie s miestnou časťou Andač. Cesta III/51315 zabezpečuje prepojenie obce s obcou Lužianky a je zaústená na cestu II/513. Cesta III/51316 tvorí prepojenie obce s obcou Veľké Ripňany a vyúsťuje na cestu II/514.

Uvedené cesty III. triedy sú v dobrom technickom stave, uvažuje sa však s prebudovaním ciest III/51312 a III/51316 vzhľadom na ich nevyhovujúce šírkové usporiadanie, ďalej prebudovaním križovatky ciest III/51312 a III/51315, ktorá v súčasnosti tvorí bodovú závalu svojou neprehľadnosťou.

MIESTNE KOMUNIKÁCIE

Dopravnú kostru Zbehov v severnej časti obce tvorí trasa cesty III/51312 a v južnej časti obce cesta III/51315. Týmto dvoma cestami je obec rozdelená na dve časti a na obe tieto cesty je pripojená sieť miestnych komunikácií v celkovej dĺžke 12,5km. Všetky majú charakteristiky miestnych obslužných komunikácií s priamou obsluhou objektov priľahlej zástavby. Niektoré ulice sú zaslepené, bez otočiek.

Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách (okrem komunikácií v novej zástavbe), v šírke od 3m do 5m, napriek nevhodným šírkovým usporiadaniam však dopravná premávka je na nich obojsmerná. V návrhu riešenia územného plánu obce sa navrhuje prestavba miestnych komunikácií tak, aby spĺňali normové kategórie, v tiesnených priestorových podmienkach sa odporúča zmena organizácie dopravy zjednosmernením niektorých ulíc a na komunikáciách ukončených slepo vybudovanie obrátisk.

V obci ešte existujú úseky komunikácií, ktoré ležiace na pozemkoch, v prípade ktorých je potrebné doriešiť majetkové vyrovnanie.

ÚČELOVÉ KOMUNIKÁCIE

Sieť ciest III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami (povrch je len z časti spevnený), ktoré sú vybudované ako pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavané územia a sprístupňujú jednotlivé časti chotára.

PEŠIE KOMUNIKÁCIE

Pozdĺž cesty III/51315 a z časti pozdĺž cesty III/51312 po školu, resp. aj pozdĺž nových miestnych komunikácií, sú vybudované chodníky pre peších. Uvažuje sa v budúcnosti s dobudovaním chodníkov pozdĺž komunikácií, kde to priestorové usporiadanie umožňuje.

STATICKÁ DOPRAVA

Obec má vybudované tri väčšie a dve menšie parkovacie plochy. Plánujú sa vybudovať ešte menšie parkoviská a pozdĺžne státa.

CESTNÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Cestná hromadná doprava má v obci najväčší podiel na preprave cestujúcich. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta dobré zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Napojenie na diaľkovú hromadnú dopravu je zabezpečené v Nitre.

Cez obec prechádza celkom sedem liniek:

- č.204 424 Piešťany – Radošina – Nitra
- č.403 404 Nitra – Zbehy – Alekšince – Lukáčovce
- č.403 405 Nitra – Nové Sady – Kapince
- č.403 406 Nitra – Horné Obdokovce
- č.403 434 Nitra – Radošina – Piešťany
- č.403 435 Nitra – Nové Sady – Radošina
- č.406 405 Topoľčany – Koniarovce – Zbehy – Nitra

Na trasách štátnych ciest je v obci umiestnených osem obojstranných autobusových zastávok, jedna pri objektoch družstva a jedna v miestnej časti Andač. Na troch je vybudované výbočisko jednostranne a na všetkých čakárenské prístrešky – vždy len v jednom smere.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Infraštruktúra železničnej dopravy v SR je charakterizovaná pomerne vysokou hustotou siete, ale v porovnaní so štátmi EÚ-15 aj nízkou výkonnosťou železníc spôsobenou nedostatočnou obnovou, nízkou technickou úrovňou a nízkou kvalitou technickej základne. V rámci západného Slovenska Nitriansky kraj disponuje najväčšou hustotou železničnej siete (0,090 km/km²).

Obcou Zbehy prechádzajú železničné trate (sú to úseky 3. kategórie):

- č.122 D Jelšovce – Zbehy
- č.122 C Nové Zámky – Prievidza
- č.123 A Kozárovce – Leopoldov
- č.123 C Zbehy – Radošina

Železničná stanica sa nachádza na severnom okraji obce, v obci železničná zastávka.

1.4.2. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technická infraštruktúra je tvorená energetickými sieťami (na rozvod elektrickej energie, zemného plynu a tepla), environmentálnou infraštruktúrou (vodovodmi, kanalizáciami a čistiarňami odpadových vôd) a informačnou a komunikačnou infraštruktúrou.

ENERGETICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU

Obec Zbehy je zásobovaná elektrickou energiou z transformovne (TS) Cabaj – Juh a RZ Nitra, v obci sa nachádza 9 trafostaníc - 1x400, 4x250, 1x 160, 3x100. Tieto TS sú napojené z 22 kV vzdušného vedenia č.236 a 278.

K dnešnému dňu pokrytie obce elektrickou energiou je 100%, ďalším územným rozvojom obce ho však bude treba súčasne rozširovať. V rámci prognózy demografického vývoja sa predpokladá nárast počtu populácie obce do r.2020 na 2400 obyvateľov, pričom sa počíta výstavbou nových rodinných domov, ďalšími plochami občianskej vybavenosti a vybudovaným rekreačnej zóny. Jednotlivé investičné zámery v obci si budú vyžadovať rekonštrukciu existujúcich TS, ale aj nových TS, zväčša kioskové (napojenie zemným káblom).

ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Celá obec je splynofikovaná, katastrom obce prechádza plynovod v dĺžke 18 km, ktorá je súčasťou diaľkovej siete plynovodov Slovenska. Výstavba sa uskutočnila v rokoch 1993 – 1998, bola to investícia obce vo výške 14 mil. Sk, vlastníctvo sa však prenieslo na dodávateľa zemného plynu (SPP, a.s.) po vyplatení čiastky vo výške 8,5 mil. Sk obci.

Priamo v obci Zbehy sa nachádza plynovodná distribučná sieť, ktorá zabezpečuje dodávku zemného plynu odberateľom v obci, čo predstavuje 98% obyvateľov. Predpokladaný rozvoj obce počíta rozšírením plynovodu v budúcnosti o nové úseky.

ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Plynifikácia obce umožnila využívať zemný plyn na vykurovanie, 89% obyvateľov je zásobovaných teplom plynovými kotolňami (t.j. kotlovými jednotkami s minimálnymi emisiami škodlivých látok). Z dôvodu vysokej prevádzkovej náročnosti elektrické vykurovanie domov je málo rozšírené – len 1% občanov zvolilo tento zdroj tepla. Zvyšných 10% obyvateľov používa pri výrobe tepla neekologické tuhé palivá.

ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

ZÁSOBOVANIE OBYVATELSTVA PITNOU VODOU

Zbehy majú vodovod vo výstavbe, súčasné pokrytie obce dosahuje 70%. Celkovo sa vybuduje 16 km vodovodného potrubia. Výstavba trvá od roku 1991, dokončenie je plánované do roku 2011. Investorom je obec s čiastkou vo výške 30,5 mil. Sk.

Prevádzkovateľom vodovodu je spoločnosť Ekostavby, s.r.o., fungujúce úseky sú v dobrom stave, rekonštrukciu ešte nevyžadujú okrem výmeny niektorých vodomeroch.

Zásobovanie hygienicky nezávadnou pitnou vodou obce Zbehy je zabezpečené Západoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a.s. v rámci Ponitrianskeho skupinového vodovodu vo vodojeme Mlynárce.

Na verejný vodovod je napojených 25% populácie obce, ostatní obyvatelia spravidla využívajú vlastné studne ako zdroj vody. V porovnaní s celoslovenským (87,9 %) a okresným priemerom (85,8%) stav v zásobovaní pitnou vodou z verejných vodovodov v obci Zbehy je hlboko podpriemerný.

ODVÁDZANIE ODPADOVÝCH VÔD

Na území obce Zbehy nie je vybudovaná splašková verejná kanalizácia. Splaškové odpadové vody z domácností a firiem sú zachytávané do žump, ktoré často netesnia, v dôsledku čoho dochádza ku znečisťovaniu podzemných vôd prvého vodného horizontu a k zhoršovaniu životného prostredia. Je však potrebné uviesť, že odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou a ich čistenie na celom Slovensku výrazne zaostáva za zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov, čo sa z environmentálneho hľadiska považuje za nepriaznivý jav. Podiel obyvateľov pripojených na sieť verejnej kanalizácie v SR predstavuje 57,5%, Nitriansky kraj však nedosahuje tento priemer, kde na verejnú kanalizáciu je pripojená ani nie polovica obyvateľov (44,9%).

Obec Zbehy síce v roku 2000 začala budovať splaškovú kanalizačnú sieť a samostatnú ČOV, tá je však v súčasnosti v štádiu pozastavenej výstavby (zakonzervovaný skelet), z dôvodu zmeny koncepcie odkanalizovania obce.

V zmenenej koncepcii odvedenia a čistenia splaškových odpadových vôd Zbehy spadajú do regiónu Nitra, aglomeráciu č.1 Nitra. Splaškové odpadové vody z obce Zbehy (vrátane

splaškových vôd z obce Čakajovce) budú odvádzané cez kanalizáciu obce Lužianky do verejnej kanalizácie mesta Nitra, s čistením splaškových odpadových vôd na ČOV Nitra.

Do rozostavanej čističky a kanalizačnej siete je preinvestovaných 5 mil. Sk, pričom 50% financií pochádza z obecného rozpočtu a druhá polovica zo štátneho rozpočtu v podobe dotácie. V súlade so spomínanou novou koncepciou investovanie prejde na Západoslovenskú vodárenskú spoločnosť, a.s.. Predpokladané náklady na výstavbu sú vo výške 80 mil. Sk, rok dokončenia závisí od stratégie vodárenskej spoločnosti, teraz je to vo fáze „územného rozhodnutia“ - výhľadový rok je 2015.

Nová úprava zákona o vodách (364/2004 Z. z.) stanovuje povinnosť odvádzat' komunálne odpadové vody verejnými kanalizáciami. Aglomerácie od 2 000 do 10 000 EO (ekvivalentných obyvateľov) sú povinné takéto odvádzanie zabezpečiť do konca roku 2015 a aglomerácie nad 10 000 EO do konca roku 2010 podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií.

INFORMAČNÁ A KOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

TELEKOMUNIKÁCIE A INTERNET

Informačné a komunikačné technológie (IKT) sú kľúčom k úspechu v novej globálnej ekonomike. Analýza súčasného stavu v SR poukázala hlavne na slabú úroveň vybavenosti domácností s pripojením na internet, ako aj na neuspokojivé poskytovanie verejných služieb online a pod.

V rámci západného Slovenska vo vybavenosti pevnými telefónnymi linkami najnižšie hodnoty vykazuje Nitriansky kraj. V Zbehoch pokrytie obce telefónnymi káblami dosahuje 80%, čo je však nad hranicou krajskej úrovne. Telefonizácia obce je zabezpečená z digitálnej telefónnej ústredne, ktorá je napojená na diaľkové káble. Optickým káblom obec nedisponuje.

Čo sa týka vybavenosti mobilnými telefónmi, Nitriansky kraj presahuje celoslovenský priemer. Úroveň v Zbehoch v tejto oblasti zodpovedá krajským hodnotám.

V porovnaní s krajinami EÚ sú slovenské domácnosti veľmi slabo vybavené osobnými počítačmi a tým aj pripojením na internet. Nitriansky kraj v tomto ohľade je pod hranicou celoslovenskej úrovne. V Zbehoch len 20% domácností má pripojenie na internet. Verejne dostupný internet je k dispozícii v obecnej knižnici, zatiaľ však len na jednom počítači.

INTERNETOVÁ STRÁNKA OBCE

Obec investovala do kvalitnej internetovej stránky, pomocou ktorej sa od roku 2007 prezentuje vo virtuálnom priestore. Webová stránka zabezpečuje komunikáciu smerom k obyvateľom obce, ale aj návštevníkom Zbehov, resp. záujemcom, ktorí hľadajú informácie o osídlení.

OBEČNÝ ROZHLAS

Zbehy majú stopercentné pokrytie obecným rozhlasom s cca. 200 reproduktormi. Miestny rozhlas je rekonštruovanom stave, má dve ústredne, jedna v Zbehoch a jedna v časti Andač.

1.4.3. SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA OBCE

Sociálnu infraštruktúru v obci reprezentujú predovšetkým školské a zdravotnícke zariadenia, občianska vybavenosť v oblasti administratívy, kultúry a športu, ale aj vybavenosť komerčného rázu. Vybavenosť obce službami závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností jej mikropriestoru.

ŠKOLSTVO

Fungujúca školská infraštruktúra je základom pre sociálny a ekonomický rozvoj regiónu. V Zbechoch sa nachádza 1 predškolského a 1 školské zariadenie. Ich zriaďovateľom je obec.

MATERSKÁ ŠKOLA

Prvá materská škola v obci (pod názvom ÚVODA) bola založená v roku 1958 v objekte terajšieho obecného úradu. Keď kapacitne prestal vyhovovať objekt na MŠ, obec svojpomocne postavila novú – terajšiu budovu škôlky (s vlastnou kuchyňou a jedálňou, na dvore detským ihriskom), ktorá bola uvedená do prevádzky v r.1985. Desať zamestnancov vychováva a sa stará o deti rozdelených do troch tried.

V súčasnosti predškolské zariadenie už kapacitne už nespĺňa požiadavky, nakoľko ho navštevuje 72 detí, pričom kapacita objektu bola naprojektovaná pre 57 detí, čo znamená, že daný objekt je preplnený o 26%. Stav budovy vyžaduje rekonštrukciu.

Tabuľka 28 - Počet žiakov v materskej škole v obci Zbehy

Školský rok / Počet detí									
1998/ 1999	1999/ 2000	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
52	53	50	55	68	55	61	63	65	72

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

ZÁKLADNÁ ŠKOLA

Miestna škola v Zbechoch má bohatú históriu, nakoľko bola založená pred tromi storočiami. Terajšia budova školy bola postavená rokoch 1962 – 1963 s kapacitou pre 220 žiakov, ktorá v súčasnosti je naplnená na 80%. Táto situácia je spôsobená aj tým, že nie všetky školopovinné deti navštevujú miestnu základnú školu. Okresné mesto totiž láka ponukou ZŠ s rôznymi špecializáciami (napr. športová, jazyková). Veľa rodičov každodennú dochádzku do zamestnania v Nitre spojí s odvozom detí do školy v meste.

Škola v Zbechoch disponuje jedálňou, telocvičňou a ihriskom, je vybavená jazykovou učebňou, počítačovou miestnosťou s pripojením na internet, Lego triedou, čítárňou, klubovňou. Je potrebné zlepšiť jej vybavenosť informačnými a komunikačnými technológiami (IKT), ktorá nezodpovedá potrebám dnešnej vedomostnej spoločnosti a neumožní integrovať IKT do vyučovacieho procesu neinformatických predmetov.

Počas svojej existencie objekt už vyžadoval modernizáciu ako aj rôzne opravy. Bola uskutočnená plynofikácia, pripojenie na verejný vodovod, rekonštrukcia sociálnych zariadení, generálna oprava telocvične, postupná výmena školského nábytku, okien. V súčasný technický stav ZŠ však vyžaduje ďalšie rekonštrukčné práce, ktoré budú zrealizované do konca roka 2008

prostredníctvom čerpania nenávratného finančného príspevku z eurofondov vo výške 10 mil. Sk v rámci OP ZI.

O vysokej úrovni vzdelávania svedčí aj skutočnosť, že za posledných 20 rokov polovica žiakov školy získala stredoškolské a tretina vysokoškolské vzdelanie. Okrem toho dosahuje úspechy v rôznych súťažiach, organizuje pestré kultúrne podujatia, školské výlety, besedy, kurzy a vydáva školský časopis Zbežanček. ZŠ sa zapája aj do viacerých projektov: „Zdravá škola“, program „Cesta“ a ďalšie. Žiaci môžu pracovať vo viacerých záujmových krúžkoch.

Základná škola Zbehy

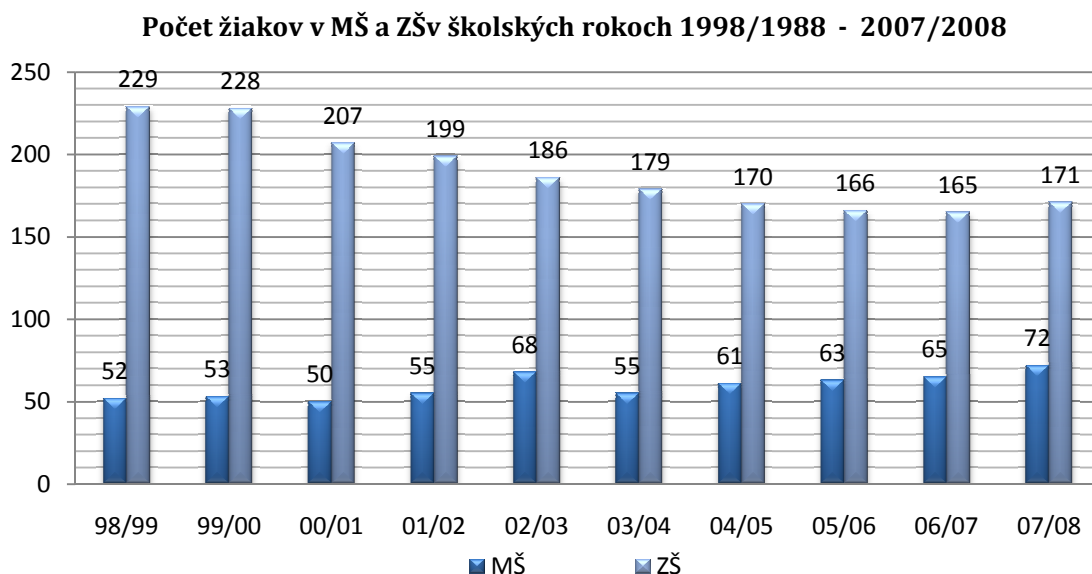
Základná škola Zbehy - dvor

Celkový počet zamestnancov školy je 24, vyučuje sa v desiatich triedach. Vývoj počtu žiakov ukazuje tabuľka nižšie.

Tabuľka 29 - Počet žiakov v základnej škole v obci Zbehy

Školský rok / Počet detí									
1998/ 1999	1999/ 2000	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
229	228	207	199	186	179	170	166	165	171

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Graf 14 – Zdroj: Tabuľka 28 a 29

ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

V obci sa nachádza zariadenie ambulantnej starostlivosti, kde sú umiestnené 3 lekárske pracoviská (všeobecný, zubný, gynekológ). Budova zdravotného strediska je priebežne opravovaná, v súčasnosti vyžaduje rekonštrukciu strechy. V obci chýba detský lekár, nakoľko kapacitné možnosti objektu nedovoľujú, preto sa uvažuje prístavbou pre detského lekára. Spomedzi iných zdravotníckych zariadení je v obci zastúpená lekáreň.

Zo zariadení poskytujúcich ústavnú starostlivosť najbližšie obci je FN v Nitre, lôžková starostlivosť je zaisťovaná hlavne v tejto nemocnici.

Na území obce absentuje zariadenie sociálnej starostlivosti a taktiež opatrovateľská služba. Situáciu v tejto oblasti sťažuje aj skutočnosť, že kapacita zariadení sociálnych služieb (najmä domovov dôchodcov, domovov – penziónov pre dôchodcov a domovov sociálnych služieb) na celom území Nitrianskeho kraja je poddimenzovaná a nezodpovedá súčasnej potrebe. Zbehy majú v úmysle riešiť otázku starostlivosti o prestárle obyvateľstvo obce na úrovni Mikroregiónu Radošinka, ktorého sú členmi. Medzi strategickými prioritami tohto občianskeho združenia figuruje aj dobudovanie komplexnej sociálnej infraštruktúry pre obyvateľov mikroregiónu, v rámci ktorej jedným cieľom je postaviť domov dôchodcov. V obci je zatiaľ problém chýbajúceho zariadenia riešený tak, že občania, ktorí potrebujú starostlivosť tohto typu, sú umiestnení v okolitých zariadeniach sociálnej starostlivosti (jedná sa o domov dôchodcov v Nitre a ústavy v Obdokovciach a Olichove) a obec Zbehy zamestnáva 2 sociálne pracovníčky, ktoré sa starajú o 2 dôchodcov.

Sociálnu starostlivosť v obci ďalej predstavuje zabezpečovanie stravovania pre dôchodcov, vývarovňa školskej jedálne roznáša teplú stravu 15 – 20 dôchodcom, pričom obec im na ňu finančne prispieva čiastkou vo výške 5 Sk. V sociálnej sfére pôsobia miestne organizácie Zväz zdravotne postihnutých, Červený kríž a Klub dôchodcov.

ADMINISTRATÍVA

Administratívne, odborné a organizačné práce súvisiace s plnením úloh samosprávy obce vykonáva Obecný úrad Zbehy v zmysle zákona 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení. Obecný úrad nemá právnu subjektivitu, je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, a je zložený z pracovníkov obce. Jeho prácu organizuje a vedie starosta – ako najvyšší výkonný orgán obce, organizačný poriadok obecného úradu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Postavenie týchto orgánov je dané ústavou a zákonmi, sú zvolené v priamych voľbách obyvateľmi obce, ktorí tak nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce.

Obecný úrad spĺňa aj funkciu matričného a stavebného úradu.

Budova obecného úradu je lokalizovaný v centre obce. ÚPN navrhuje dôstojné umiestnenie obecného úradu v novom viacúčelovom objekte občianskej vybavenosti.

V obci sa nachádza aj poštový úrad.

Iné administratívne zariadenia – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Daňový úrad atď. sú k dispozícii pre občanov v Nitre.

ZARIADENIA SPOLOČENSKÉHO, KULTÚRNEHO A ŠPORTOVÉHO ŽIVOTA

KULTÚRNE ZARIADENIA

Pre kultúrnu činnosť v obci nie je vhodný a kapacitne dostačujúci objekt. Terajšie osvetové strediská sú staré objekty a ich technický stav je nevyhovujúci. Vyžadujú rekonštrukciu. V obci sa nachádzajú celkovo tri kultúrne domy – dva v Zbehoch a jedna v časti Andač. Plánuje sa rekonštrukcia kompletnej kultúrneho domu nachádzajúceho sa v Zbehoch na ihrisku.

V obci sú tri knižnice, dve obecné a jedna školská. Jedna obecná knižnica je umiestnená v Zbehoch na obecnom úrade, druhá v Andači. Knižný fond predstavuje 5000 výtlačkov.

ŠPORTOVÉ ZARIADENIA

V obci roku 1973 dali do užívania kultúrno-športovú halu, kt. brigádne stavala celá dedina. Športový areál je vybudovaný na východnom okraji obce – jeho súčasťou je futbalové ihrisko, tréningové ihrisko, hádzanárske ihrisko s malou tribúnou, sociálnym zariadením, nachádza sa tu aj ubytovňa a reštaurácia. Vzhľadom na rok výstavby, športový areál je vo nevyhovujúcom technickom stave, vyžaduje rekonštrukciu.

Pri obecnom úrade sa nachádza ešte jedno hádzanárske ihrisko, ktoré je tiež potrebné obnoviť.

Obyvateľom obce je k dispozícii aj motokrosová dráha a jedna skatebordová rampa, ktorá sa plánuje rozšíriť.

Športová strelnica pre dlhé palné zbrane, ktorá sa v obci tešila veľkej popularite, je v súčasnosti kvôli hluku zavretá, nakoľko patrí medzi záujmové objekty ochrany prírody a krajiny s výskytom chránených druhov vtáctva.

Futbal má v obci dlhoročnú tradíciu a veľa fanúšikov. V obci sú až tri futbalové družstvá: žiacke, dorastové a dospelé. Futbalové zápasy sú zároveň sú verejnosťou obľúbené.

SPOLOČENSKÉ A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

V Zbehoch funguje bohaté zázemie záujmových skupín, ktoré či už formou občianskych združení alebo inou formou pracujú nadšene a na vysokej úrovni. Pestrá spolková a záujmová činnosť svedčí o aktivitách miestnych obyvateľov. Tieto organizácie v priebehu roka v aktuálnych obdobiach uskutočňujú rôzne kultúrno-spoločenské podujatia prezentujúce schopnosti, šikovnosť a kreativitu miestneho obyvateľstva, ako i miestne zvyky a tradície. Sú to napríklad rôzne výstavy, súťaže, predstavenia, oslavy, koncerty, plesy, či pestovanie ľudových obyčají.

Najpočetnejšiu členskú základňu má Jednota dôchodcov – klub dôchodcov, ktorý má veľkú zásluhu na oživovaní kultúrneho a spoločenského života obce, povest' ich speváckej skupiny v krojoch však dokonca už prekročila hranice dediny. Členovia klubu sú organizátormi

hlavne celo-obecných ľudových slávností (pochovávanie basy, Kvetná nedeľa – pálenie Moreny, stavenie Mája, dožinková slávnosť), ale aj dôvtipných a výstav a súťaží (výstava bábik, modlitebných knížiek, betlehemov, ručných prác; súťaž zdobených klobúkov, vinárska súťaž, stolnotenisový turnaj dôchodcov). Poslaním folklórny súboru Zbežanka je zachovávanie ľudových tradícií.

Klub 2004 združuje mladšie ročníky, aj ich záber tomu zodpovedá. Usporiadávajú hlavne akcie hudobného charakteru (LETO2004, METROPOLIS a iné), na ktorých vystupujú také populárne skupiny, ako napr. Desmod, U.K.N.D., Horkýže slíže, Alkehol. Nezabudnú však ani na najmenších obyvateľov obce, zavďačia sa im veľkými oslavami MDD. S deťmi pracuje aj Únia žien v Andači.

Pol'ovné združenie vzniklo s cieľom starať sa o zver a lov. Ich znamenitým činom je aj to, že vybudovali však chatu, ktorá slúži nielen členom, ale aj ďalším obyvateľom obce pri pestovaní dobrých vzťahov v obci, stretávajú sa tu na rôznych podujatiach (napr. posedenie pri gulášovi dvakrát do roka). Pre milovníkov štvornohých priateľov človeka miestny kynologický klub usporadúva rôzne kynologické súťaže.

Zväz záhradkárov preslávil hlavne ich najväčší úspech – celoslovenská výstava 2004, kde jeden člen získal titul Jablko roka (odroda IDARED), ich miestne výstavy ovocia, zeleniny a kvetov nemajú núdzu o návštevníkov.

Zväz Zdravotne postihnutých v Zbehoch organizuje stretnutia a rôzne podujatia pre ZŤP, resp. navštevujú tých, ktorí sú pripútaní na lôžko.

Humanitná činnosť vyvíja Základná organizácia Červený kríž v Zbehoch – pripravuje pravidelný odber krvi. Obec sa môže pyšiť viac ako 80 zlatými a okolo 100 striebornými a bronzovými darcami.

Zväz technických športov má za sebou značné úspechy v organizovaní miestnych streleckých súťaží a taktiež z okresných i krajských súťaží v streľbe zo vzduchových zbraní malokalibrových zbraní.

Rodičovské združenie každý rok vo februári pripravuje rodičovský ples. Hody aj v Zbehoch, ako ostatných obciach, sú sviatočnou udalosťou a zábavou zároveň.

V organizovaní spoločenských akcií sa angažuje aj obecný úrad. Každoročné usporiadanie stretnutí jubilantov (Úcta k starším) a stretnutie detí narodených v predchádzajúcom roku (Poďakovanie za dar života) sa v obci stali tradíciou. Obecný úrad Zbehy však už bol usporiadateľom (v spolupráci so Zväzom slovenských filatelistov) aj celoslovenskej akcie – filatelickej výstavy ZBEHY 2005 (III. stupňa), ktorá sa uskutočnila pri príležitosti 250. výročia narodenia Jozefa Ignáca Bajzu a 190. výročia začiatku jeho pôsobenia v Zbehoch.

Obyvatelia Zbehov zažili pár pamätných dní v roku 2006 počas slávností z príležitosti 850.výročia prvej písomnej zmienky o obci.

INÉ ZARIADENIA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

NÁBOŽENSKÉ ZARIADENIA

Rímskokatolícky kostol a farský úrad sú situované v centre obce, oproti obecného úradu.

CINTORÍN A DOM SMÚTKU

V obci sa nachádzajú dva cintoríny s domom smútku – v strede obce a v miestnej časti Andač.

VEREJNÉ PRIESTRANSTVÁ A VEREJNÉ OSVETLENIE

Na území obce sa nachádzajú 4 parky. Verejné priestranstvá v obci vyžadujú revitalizáciu, výsadbu zelene a zaobstaranie mobiliáru (lavičky, odpadové koše atď.). Na námestí v Zbehoch a v miestnej časti Andač sa plánuje vybudovať zeleň, chodníky, lavičky, a v parkoch detské ihriská.

Stav verejného osvetlenia je dobrý, je však potrebné doplniť lampy a vysvietiť niektoré verejné objekty. Verejným osvetlením treba vybaviť aj novovybudované lokality. Plánuje sa to uskutočniť v rámci revitalizácie obce.

1.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podmienkou trvalej prosperity spoločnosti je zabezpečenie vysokej kvality základných zložiek životného prostredia - ovzdušia, vody, pôdy, horninového prostredia a organizmov. To je možné v prvom rade minimalizáciou negatívnych vplyvov a garanciou funkčných a efektívnych systémov na ich ochranu a využívanie, riadených štátnym i podnikateľským sektorom.

Uplatňovanie environmentálnej politiky na miestnej úrovni vychádza z charakteru prostredia v ktorom sa nachádza. Základným nástrojom rozvoja a starostlivosti o životné prostredie je územnoplánovacia dokumentácia (Konceptia územného rozvoja Slovenska – KURS, Územný plán regiónu, Územný plán obce, Územný plán zóny), nakoľko územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie SR z roku 2005 na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo päť stupňov kvality životného prostredia, pričom ohrozené územia z hľadiska životného prostredia sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia (prostredie narušené a silne narušené).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úroveň životného prostredia na území Nitrianskeho kraja sú vymedzené dve zaťažené oblasti – Dolnopovažská a Ponitrianska oblasť. V okrese Nitra žije 13,3% obyvateľov v prostredí so štvrtým a 54,23% obyvateľov v prostredí s piatym stupňom kvality životného prostredia.

Ovzdušie

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 309/1991 Zb. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Ovzdušie v Zbechoch je zaťažované základnými znečisťujúcimi látkami (tuhé, prachové a plyné exhaláty), pričom najväčšími producentami je miestna doprava a výroba.

Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší.

Vodstvo

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona NR SR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Indikátory stavu povrchových a podzemných vôd v obci Zbehy vykazujú nepriaznivé hodnoty. Najväčším problémom v prípade znečisťovania vodných tokov a podzemných vôd je absencia kanalizačnej siete s čističkami odpadových vôd, ako aj intenzívna poľnohospodárska činnosť.

Na území Slovenskej republiky boli Nariadením vlády SR zo dňa 26.6.2003 vyčlenené na základe „Nitrátovej direktívy“ zraniteľné oblasti, medzi ktorými figurujú aj Zbehy. Nitrátová direktíva je súborom opatrení smerujúcich k zníženiu možností znečistenia vodných zdrojov (povrchové aj podzemné) dusičnanmi, ktoré môžu pochádzať z minerálnych hnojív a z hospodárskych hnojív (maštalný hnoj, hnojovica, močovka) a to vtedy, keď sú aplikované v nadmerných dávkach a v nesprávnom čase, alebo keď sú zle uskladňované. Nitrátová direktíva bola vypracovaná na základe „Smernice 91/676/EC o ochrane vodných zdrojov pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcimi poľnohospodárstva“. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace na spomínaných územiach sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia podľa „Kódexu správnej poľnohospodárskej praxe“ a od roku 2009 „GAEC a Cross Compliance“.

Pôda

Kvalita pôdy patrí medzi najvýznamnejšie faktory využívania a rozvoja územia obce. Pahorkovitý charakter väčšiny územia a intenzívne využívanie poľnohospodárskej pôdy majú za následok environmentálne problémy prejavujúce sa v eróznej ohrozenosti pôdy, jej vysychaní a v celkovo nízkej ekologickej stabilite krajiny. Dlhodobým pôsobením intenzifikačných faktorov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite všetky druhy pôd. Devastáciu a znečisťovanie hornej vrstvy litosféry a reliéfu spôsobujú aj divoké skládky odpadu.

Hluk

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patrí aj hluk. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom je ošetrená zákonom NR SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí pred hlukom a vibráciami v znení neskorších predpisov (Predpis č.596/2002 Z. z.) a Vyhláška MZ SR 549/2007 Z. z. ustanovuje podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. V obytnej zóne prípustná hodnota hluku z pozemnej dopravy od roku 1997 je 60 dB pre dennú a večernú dobu, a 50 dB pre nočnú dobu; prípustná hodnota z hluku zo železničnej dráhy v prípade nočnej doby je vyššia (55 dB).

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je cestná doprava prechádzajúca obytňou zónou, ale aj železničná doprava. Hlukom najviac sú zaťažené lokality nachádzajúce sa pozdĺž cestných dopravných ťahov III. triedy.

Žiarenie

V obci bolo zistené nízke radónové riziko.

Radón vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U238, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Radón nie je stabilný, ďalej sa rozpadá na tzv. dcérske produkty, ktoré sa potom viažu na aerosólové a prachové časti v ovzduší, s ktorými vstupujú do živého organizmu ingesciou a inhaláciou. Obyvateľstvo je vystavené účinku žiarenia predovšetkým zo stavebných materiálov, z horninového podlažia budov a z vody.

Pri rozvoji obce sa nepredpokladá so žiadnymi investíciami, resp. činnosťami s možným výrazne negatívnym vplyvom na životné prostredie.

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

K najvýznamnejším rizikovým faktorom v životnom prostredí patria odpady. Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch Z. z. v znení neskorších predpisov a súvisiace vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR, ako aj zákon č.529/2002 Z. z. o obaloch.

Podľa zákona za nakladanie s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na území obce, zodpovedá obec. 1. januárom 2010 obce budú povinné zaviesť separovaný zber pre 5 zložiek komunálneho odpadu (papier, plasty, kovy, sklo, biologicky rozložiteľný odpad).

V súčasnosti prevažujúcim spôsobom likvidácie odpadu je jeho skládkovanie. Je to spôsobené nízkou kapacitou a dostupnosťou zariadení pre využívanie, úpravu a odstraňovanie odpadov. Celkový trend odpadového hospodárstva však smeruje k zvýšeniu podielu materiálového a energetického zhodnocovania odpadov a k znižovaniu podielu zneškodňovania odpadov spaľovaním a skládkovaním. Tento cieľ sa dá dosiahnuť zefektívnením zberu a separácie vybraných druhov odpadov. Pre tento účel bol zriadený Recyklačný fond, so zámerom zlepšiť úroveň hospodárenia s odpadmi. V Slovenskej republike sú v súčasnosti separovane zbierané tieto odpady: sklo, papier, kovy, plasty, PET, biologicky rozložiteľné odpady, nebezpečné látky, akumulátory a batérie, textile.

Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“ na celoštátnej, krajskej, okresnej, ale aj obecnej úrovni a pôvodcom odpadu.

Pri riešení problematiky zneškodňovania komunálnych odpadov z územia obce Zbehy vychádzajú z cieľov *Okresnej koncepcie odpadového hospodárstva* ako i spracovaného *Programu odpadového hospodárstva obce Zbehy*, ktoré podrobne riešia povinnosti pôvodcu odpadu. Cieľom je obmedzenie vzniku odpadov, zaviesť kompostovanie, zvyšovanie využívania odpadov (druhotných surovín), postupne dopracovať a realizovať projekt zberu separovaného a nebezpečného odpadu, likvidácia a sanácia divokých skládok v katastri obce (ktoré sa nachádzajú najmä v okrajových častiach obce - 6ks, divokú skládku situovanú pri železničnej trati sa už podarilo zlikvidovať).

Tuhý komunálny odpad je v obci zbieraný do vlastných 110 l nádob a veľkokapacitných kontajnerov, odvoz je zabezpečený raz za týždeň. Obec Zbehy v súčasnosti zabezpečuje separovaný zber pre 3 zložky odpadu: papier, plasty a sklo – a to v mesačných intervaloch. O zber nebezpečného odpadu je postarané podľa potreby so zmluvným parterom do najbližšej spaľovne. Zber objemného odpadu sa koná v súlade so zákonom dvakrát do roka. Obyvateľom je umožnené odovzdať na obecnom úrade také problematické druhy odpadov, ako sú napr. opotrebované autobatérie.

Náklady obce na odpadové hospodárstvo dosahujú 1,7 mil. Sk ročne.

V oblasti odpadového hospodárstva obec v súčasnosti prechádza na spoluprácu so spoločnosťou ENVI-GEOS Nitra, s.r.o., ktorá realizuje projekt *Ponitrianskeho združenia pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi*. Projekt zahŕňa obce nitrianskeho regiónu, ktoré vstúpili do Združenia (56 obcí v okresoch Nitra, Šaľa a Topoľčany celkovo so 71 tisícmi obyvateľmi). Združenie pripravuje spoločný projekt riešenia odpadového hospodárstva za tristo päťdesiat miliónov korún, ktorý chcú podať na Ministerstvo životného prostredia. Cieľom projektu je vybudovanie funkčného systému triedenia komunálneho odpadu na území členských obcí Združenia s následným dotriedňovaním až po finalizáciu zhodnotenia niektorých komodít vyseparovaných odpadov. Tento projekt pilotne už spustili v Rišňovciach a Rumanovej. Závod na dotriedňovanie separovaného odpadu bude vybudovaný vo Veľkom Záluží.

1.6. VPLYV MIESTNEJ SAMOSPRÁVY NA EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE

ROZPOČET OBCE

O perspektívnom hospodárení obce vypovedajú nasledovné údaje o rozpočte (Zdroj: OÚ).

Tabuľka 30 – 31: Rozpočet na rok 2004 - plnenie

Ekonomická klasifikácia	Príjmy	v tis. Sk
100	Daňové príjmy z toho	6 985
110	Výnos z podielovej dane	4 018
120	Daň z nehnuteľností	1 493
130	Ostatné miestne dane a miestny poplatok	1 474
200	Nedaňové príjmy	1 069
210	Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	436
220	Admin. poplatky a iné poplatky a platby	506
240	Úrok z domácich vkladov	22
290	Iné nedaňové príjmy	105
300	Granty a transfery	7 342
310	Granty - školstvo, matrika, SSÚ, ostatné	7 342
	Príjmy – bežné spolu	15 396
230	Kapitálové príjmy	-
239	zo združených investičných prostriedkov	-
320	Tuzemské kap. granty a transfery	2 690
321	Granty – environmentálny fond	-
	Príjmy – kapitálové spolu	2 690
	Príjmy spolu	18 086

Ekonomická klasifikácia	Výdavky	v tis. Sk
610	Mzdy platy, služobné príjmy	2 819
620	Poistné a príspevky do poisťovní	960
630	Tovary a služby	3 657
631	Cestovné náhrady	5
632	Energie, voda a komunikácie	870
633	Materiál	755
634	Dopravné	115
635	Rutinná a štandardná údržba	291
637	Služby	1 621
641	Transfery v rámci verejnej správy	57
642	Transfery jednotlivé a nez. organiz.	454
600	Výdavky – bežné spolu	7 947
711	Nákup pozemkov	-
712	zastávky SAD	-
713	Nákup strojov a techniky	-
716	Prípravná a projektová dokumentácia	180
717	Realizácia nových stavieb	2 750
700	Výdavky – kapitálové spolu	2 930
	Výdavky spolu	10 877

Tabuľka 32 – 33: Rozpočet na rok 2005 - plnenie

Ekonomická klasifikácia	Príjmy	v tis. Sk
100	Daňové príjmy z toho	12 428
110	Výnos z podielovej dane	9 240
120	Daň z nehnuteľností	1 776
130	Ostatné miestne dane a miestny poplatok	1 412
200	Nedaňové príjmy	1 335
210	Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	363
220	Admin. poplatky a iné poplatky a platby	840
240	Úrok z domácich vkladov	11
290	Iné nedaňové príjmy	121
300	Granty a transfery	6 419
310	Granty - školstvo, matrika, SSÚ, ostatné	6 419
Príjmy – bežné spolu		20 182
230	Kapitálové príjmy	12
239	zo združených investičných prostriedkov	-
320	Tuzemské kap. granty a transfery	2 200
321	Granty – environmentálny fond	2 200
Príjmy – kapitálové spolu		2 212
Príjmy spolu		22 394

Ekonomická klasifikácia	Výdavky	v tis. Sk
610	Mzdy platy, služobné príjmy	3 141
620	Poistné a príspevky do poisťovní	1 081
630	Tovary a služby	4 898
631	Cestovné náhrady	2
632	Energie, voda a komunikácie	1 130
633	Materiál	486
634	Dopravné	129
635	Rutinná a štandardná údržba	863
637	Služby	2 288
641	Transfery v rámci verejnej správy	1
642	Transfery jednotlivé a nez. organiz.	590
600	Výdavky – bežné spolu	9 711
711	Nákup pozemkov	-
712	zastávky SAD	-
713	Nákup strojov a techniky	-
716	Prípravná a projektová dokumentácia	69
717	Realizácia nových stavieb	2 751
700	Výdavky – kapitálové spolu	2 820
Výdavky spolu		12 531

Tabuľka 34 – 35: Rozpočet na rok 2006 - plnenie

Ekonomická klasifikácia	Príjmy	v tis. Sk
100	Daňové príjmy z toho	13 822
110	Výnos z podielovej dane	11 007
120	Daň z nehnuteľností	1 629
130	Ostatné miestne dane a miestny poplatok	1 186
200	Nedaňové príjmy	1 428
210	Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	441
220	Admin. poplatky a iné poplatky a platby	878
240	Úrok z domácich vkladov	20
290	Iné nedaňové príjmy	89
300	Granty a transfery	7 054
310	Granty - školstvo, matrika, SSÚ, ostatné	7 054
Príjmy – bežné spolu		22 304
230	Kapitálové príjmy	11
239	zo združených investičných prostriedkov	-
320	Tuzemské kap. granty a transfery	3 900
321	Granty – environmentálny fond	-
Príjmy – kapitálové spolu		3 911
Príjmy spolu		26 215

Ekonomická klasifikácia	Výdavky	v tis. Sk
610	Mzdy platy, služobné príjmy	3 723
620	Poistné a príspevky do poisťovní	1 284
630	Tovary a služby	6 269
631	Cestovné náhrady	
632	Energie, voda a komunikácie	1 185
633	Materiál	1 273
634	Dopravné	132
635	Rutinná a štandardná údržba	1 190
637	Služby	2 489
641	Transfery v rámci verejnej správy	76
642	Transfery jednotlivé a nez. organiz.	541
600	Výdavky – bežné spolu	11 893
711	Nákup pozemkov	65
712	zastávky SAD	-
713	Nákup strojov a techniky	-
716	Prípravná a projektová dokumentácia	95
717	Realizácia nových stavieb	6 810
700	Výdavky – kapitálové spolu	6 970
Výdavky spolu		18 863

Tabuľka 36 – 37: Rozpočet na rok 2007 - plnenie

Ekonomická klasifikácia	Príjmy	v tis. Sk
100	Daňové príjmy z toho	15 474
110	Výnos z podielovej dane	12 300
120	Daň z nehnuteľností	1 579
130	Ostatné miestne dane a miestny poplatok	1 595
200	Nedaňové príjmy	2 004
210	Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	541
220	Admin. poplatky a iné poplatky a platby	1 375
240	Úrok z domácich vkladov	19
290	Iné nedaňové príjmy	69
300	Granty a transfery	7 392
310	Granty - školstvo, matrika, SSÚ, ostatné	7 392
Príjmy – bežné spolu		24 870
230	Kapitálové príjmy	20
239	zo združených investičných prostriedkov	-
320	Tuzemské kap. granty a transfery	1 100
321	Granty – environmentálny fond	-
Príjmy – kapitálové spolu		1 120
Príjmy spolu		25 990

Ekonomická klasifikácia	Výdavky	v tis. Sk
610	Mzdy platy, služobné príjmy	4 466
620	Poistné a príspevky do poisťovní	1 527
630	Tovary a služby	8 327
631	Cestovné náhrady	-
632	Energie, voda a komunikácie	1 334
633	Materiál	1 117
634	Dopravné	156
635	Rutinná a štandardná údržba	2 013
637	Služby	3 707
641	Transfery v rámci verejnej správy	31
642	Transfery jednotlivé a nez. organiz.	683
600	Výdavky – bežné spolu	15 034
711	Nákup pozemkov	42
712	zastávky SAD	-
713	Nákup strojov a techniky	-
716	Prípravná a projektová dokumentácia	-
717	Realizácia nových stavieb	1 627
700	Výdavky – kapitálové spolu	1 669
Výdavky spolu		16 703

PREHLAD OBECNÉHO MAJETKU

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad o obecnom majetku v rokoch 2004 – 2007. Ako vidíme, viac ako 90% zdrojov obce je viazaných v dlhodobom majetku, čo jej nedáva veľký priestor na intenzívnu investičnú aktivitu. Dlhodobý majetok obce sa od roku 2004 zvyšuje, predstavujú ho najmä budovy a ostatný dlhodobý majetok a dlhodobý finančný majetok. Obežný finančný majetok tvoria bežné účty, peniaze sú vysoko likvidné.

Tabuľka 38: Hodnoty obecného majetku v obci v rokoch 2004 -2007 (v tis. Sk)

Majetok k 31.12.	Rok			
	2004	2005	2006	2007
Neobežný majetok spolu	49 844	53 393	62 140	63 153
z toho				
<i>Dlhodobý nehmotný majetok (DNM)</i>	175	175	25	25
<i>Dlhodobý hmotný majetok (DHM)</i>	37 756	41 305	50 202	51 215
z toho				
pozemky	237	237	302	344
budovy, haly, stavby	15 314	15 314	16 460	16 973
stroje, prístroje a zariadenia	475	475	475	273
dopravné prostriedky	249	249	249	701
drobný DHM	215	254	371	-
ostatný DHM	21 266	24 776	32 345	32 924
<i>Dlhodobý finančný majetok</i>	11 913	11 913	11 913	11 913
Obežný majetok spolu	3 564	5 728	5 609	6 913
z toho				
pohľadávky	493	630	500	469
finančný majetok	3 043	5 074	5 092	6 422
Majetok spolu	53 408	59 121	67 749	70 066

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

2. ANALÝZA REALIZOVANÝCH OPATRENÍ

Analýza realizovaných opatrení predstavuje zmapovanie reálnych skúseností obce Zbehy pri implementovaní investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja v predchádzajúcom programovacom období. V obci sa od 2004 zrealizovali nasledovné projekty:

Tabuľka 39: Zoznam zrealizovaných projektov

Názov projektu	Rok realizácie	Výška celk. nákladov	Výška dotácie	Poskytovateľ dotácie
Budovanie vodovodu – I. etapa	2004 -2007	30,5 tis. Sk	95.00%	Environmen.
Zabezpečenie separovaného zberu	2004	45 tis Sk/rok	-	-
Pamätná tabuľa J. I. Bajzu	2005	50 tis Sk	30 tis Sk	MŠ SR
Vypracovanie a schválenie územno-plánovacej dokumentácie obce Zbehy (ÚPD)	2006	475 tis Sk	95%	ESF
Pravidelné vydávanie obecných novín	2006	200 tis Sk	-	-
Verejný internet	2007	35 tis. Sk	-	-
Transformácia združenia obcí „Zobor“ na občianske združenie mikroregión Radošinka	2007	26,4 tis Sk/rok	-	-
Program rozvoja mikroregiónu Radošinka	2007	50 tis Sk	100%	VÚC
Doplnkové vzdelávanie a príprava študentov zo sociálne slabších rodín	2007 - 2008	2,900 tis. Sk	95.00%	ŠF EÚ

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Je potrebné uviesť, že niektoré projekty nie je možné prezentovať medzi uskutočnenými, nakoľko v súčasnosti prebieha ich realizácia. Sú to dôležité investície v živote obce, ktoré ovplyvňujú konkurencieschopnosť obce a životnú úroveň obyvateľov, preto ich tiež uvádzame:

Tabuľka 40: Zoznam zrealizovaných projektov

Názov projektu	Rok dokončenia	Výška celkových nákladov	Výška dotácie	Poskytovateľ dotácie
Rekonštrukcia budovy ZŠ	2008	10 000 tis Sk	95%	ERDF
Programy zamerané na integráciu marginalizovaných rómskych komunít na území Nitrianskeho samosprávneho kraja. Realizátor OZ Občania za zlepšenie života	2008	Obec poskytuje priestory	13 000 tis Sk Per projekt (11 obcí)	ESF
Vybudovanie veterného parku na výrobu elektrickej energie	2010	150 tis Sk/rok	-	-
Majetkovo – vlastnícke vyrovnanie k pozemkom (pod verejnými stavbami a pod.)	2013	150 tis Sk/rok	-	-

Zdroj: Obecný úrad Zbehy

Okrem uvedených projektov obec samozrejme každoročne realizuje niekoľko menších investičných aktivít, hlavne opravy na odstránenie havarijného technického stavu verejnoprospešných stavieb a iného obecného majetku.

Môžeme konštatovať, že realizácie projektov vyprofilovali v obci odborne zdatný projektový tím na čele so starostom, pre úspešné riadenie projektov v budúcnosti.

3.SWOT ANALÝZA

Tento dokument na predchádzajúcich stránkach poskytuje pohľad na súčasný stav socioekonomického rozvoja obce, k tomu však, aby sme mohli vypracovať účinnú rozvojovú stratégiu, je potrebné prezentovať výsledky socioeconomickej analýzy obce a analýzy výsledkov realizovaných opatrení vo forme objektívnej, výstižnej, hutnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce. To nám umožní SWOT analýza, nakoľko svojím usporiadaním do štyroch kvadrantov (silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia) dobre vyhovuje charakteru úvah, ktoré sú potrebné pri formulovaní stratégií a ich implementácie počas celého programovacieho obdobia. Tiež umožňuje pružne realizovať spätné korekcie jednotlivých identifikovaných javov vrátane ich preradenia do iných kvadrantov, ak si to vyžadujú meniace sa pohľady na budúci vývoj analyzovanej obce.

Silné a slabé stránky sú v SWOT analýze definované ako interné faktory a kapacity, ktoré sú prínosom alebo naopak predstavujú nedostatky súčasného stavu. Príležitosti a ohrozenia predstavujú naopak externé faktory a podmienky prostredia, určujú možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať v budúcnosti.

Rozdelenie položiek medzi silné stránky a príležitosti definuje, na ktorých faktoroch môže obec stavať, aktívne ich využívať a rozvíjať – a má na ne dosah (silné stránky); tiež ktoré faktory sú pre obec priaznivé, avšak nie sú stratégiou obce adresované, resp. sú mimo dosah obce (príležitosti). Členenie položiek na slabé stránky a ohrozenia určuje, aké faktory má obec odstrániť, resp. eliminovať – a má na ne dosah (slabé stránky); tiež akým ohrozeniam bude musieť čeliť v jej ďalšom rozvoji.

Rozhranie interný – externý teda v tejto SWOT analýze znamená adresovaný/rozvíjaný – neadresovaný/nerozvíjaný.

Tabuľka 41 – SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- Výhodná geografická poloha obce (blízkosť miest Nitra, Hlohovec, Topolčany, priamu väzbou na hlavný dopravný koridor a ponitriansku rozvojovú os)- Dobrá dopravná dostupnosť osobnou, autobusovou aj železničnou dopravou- Zachovaný vidiecky ráz obce- Absencia väčších zdrojov znečisťovania životného prostredia v obci- Plynifikácia obce- Využívanie zemného plynu na vykurovanie pomerne vysokým podielom obyvateľstva- Nakladanie s odpadmi v súlade so zákonom o odpadoch- existencia separovaného zberu odpadu- Potenciál pre využívanie alternatívnych zdrojov energie a budovanie veternej elektrárne	<ul style="list-style-type: none">- Existencia divokých skládok v obci- Nedobudovaný vodovod- Nízky počet pripojených domácností na verejný vodovod v lokalitách, kde vodovod je už v prevádzke- Nevybudovaná splašková kanalizačná sieť a ČOV- Nedostatočná úroveň zhodnocovania vybraných druhov odpadov- Nízka uvedomelosť miestnych obyvateľov k životnému prostrediu- V počte obyvateľov prevládajú dôchodcovia nad detskou zložkou populácie- Nízky počet pracovných príležitostí priamo v obci- Málo vhodných priestorov pre podnikateľské účely- Nevyhovujúci stav cestnej siete v obci a preťaženosť miestnych a regionálnych

<ul style="list-style-type: none"> - Existencia biocentier, biokoridorov a biotopov - Kladné saldo migrácie a celkový prírastok obyvateľov za posledných 10 rokov - Podpora IBV – vyčlenené nové stavebné pozemky - Vynikajúca vzdelanostná úroveň obyvateľov - Vysoké zastúpenie produktívnej zložky obyvateľstva - Existencia kvalitnej pracovnej sily - Relatívne veľa pracovných príležitostí v blízkosti obce – aj sofistikovaných - Nízka miera nezamestnanosti – a jej klesajúca tendencia - Nárast počtu podnikateľov - Existencia diverzifikovanej podnikateľskej štruktúry - Existencia životaschopnej poľnohospodárskej firmy s dlhoročnou tradíciou - Prírodný a kultúrny potenciál pre rozvoj CR - dobrý vzťah samospráva – podnikateľ - Vypracovaná nová územno-plánovacia dokumentácia obce (ÚPD) - V ÚPD určené plochy pre podnikateľské aktivity - V ÚPD vymedzené plochy pre rekreáciu (vodné plochy pre účely vidieckej turistiky a rekreačného rybárstva) - Dobré podmienky pre realizáciu vybraných špecifických aktivít cestovného ruchu - Dostatok poľnohospodárskej pôdy - Získaná dotácia pre rekonštrukciu základnej školy - Koncepčné riešenie problémov marginalizovaných rómskych komunít - Existencia hustej siete aktívnych spoločenských, kultúrnych a športových organizácií 	<p>komunikácií</p> <ul style="list-style-type: none"> - Absencia chodníkov v obci - Absencia zariadenia sociálnej starostlivosti - Nerozvinutý cestovný ruch - Kultúrny a historický fond v zlom chátrajúcom stave - Slabá propagácia kultúrneho, prírodného a historického potenciálu regiónu - Budova MŠ kapacitne nevyhovuje a je v zlom technickom stave - Vybavenosť ZŠ informačnými a komunikačnými technológiami nezodpovedá potrebám dnešnej vedomostnej spoločnosti. - V obci nie je detský lekár - Nie je dispozíciou kapacitne a technickým stavom vyhovujúci kultúrny dom - Nevyhovujúci technický stav športových ihrísk - Stav verejných priestranstiev je neuspokojivý a chýba verejná zeleň a prvky drobnej architektúry - Novovybudované lokality nie sú vybavené verejným osvetlením - Niektoré svietidlá už nespĺňajú svoju funkciu - Niektoré verejné objekty nie sú vysvietené - Nevysporiadané majetkovo – právne vzťahy - Nízky podiel obyvateľov má pripojenie na internet - Slabý záujem o veci verejné na miestnej úrovni - Celkovo nedostatočné využívanie existujúceho rozvojového potenciálu obce
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Existencia možností financovania rozvojových projektov z fondov EÚ a iných dotačných titulov - Podpora Nitrianskeho samosprávneho kraja pri rozvoji jednotlivých obcí a mikroregiónov - Spolupráca na projektoch a koordinácia 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok finančných prostriedkov na rozvojové projekty - Ohrozenie zdravia obyvateľstva zásobovaním z individuálnych vodných zdrojov nevyhovujúcej kvality - Vysoká produkcia odpadov, nízky objem a kvalita separovaného zberu odpadov,

<p>spoločných aktivít v mikroregión Radošinka</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybudovanie zariadenia sociálnej starostlivosti na úrovni mikroregiónu - Spoločné riešenie odpadového hospodárstva v rámci Ponitrianskeho združenia pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi (zavádzanie komplexných systémov separácie a recyklácie odpadov) - V zmysle novej koncepcie Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. má vyriešiť a zafinancovať odvedenie a čistenie splaškových odpadových vôd z obce - Vhodné využitie rozvojového potenciálu obce - Zvyšovanie podielu energetickej dodávky z obnoviteľných zdrojov energie a zníženie negatívneho vplyvu energetického hospodárstva na oblasť životného prostredia, - dobudovanie a rekonštrukcia jednotlivých prvkov komplexnej infraštruktúry - Podpora podnikateľskej sféry a samozamestnania - Doriešenie majetkových a vlastníckych vzťahov k pôde (v mnohých prípadoch je to podmienka získania dotácie) - Prilákatie nových obyvateľov hlavne z Nitry - Realizácia prekládky cesty I/64 - Potenciál niektorých Rómov vrátane detí a mladistvých integrovať sa do socioekonomickej štruktúry spoločnosti 	<p>nedostatočná úroveň zhodnocovania odpadov</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postupné zhoršovanie kvality jednotlivých zložiek životného prostredia - Strata vzácnych a ohrozených ekosystémov vyskytujúcich sa na území - Útlm poľnohospodárstva a pokračujúci pokles zamestnancov v poľnohospodárstve až k rizikovým hodnotám - Nepriaznivý demografický vývoj: nízka pôrodnosť a starnutie obyvateľstva - Vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, kriminalita a pod.) - Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre - Nárast sociálnej ohrozenosti mládeže - Zvyšovanie disparít medzi sociálnymi skupinami vo využívaní IKT - Prehlbenie sociopatologických javov v segregovaných, separovaných a koncentrovaných marginalizovaných rómskych komunitách - Pretrvávajúci nezáujem obyvateľov o veci verejné - Nevysporiadané majetkovo- právne vzťahy - Preťaženosť miestnych komunikácií - Znižovanie kvality a bezpečnosti cestných sietí I., II., III. triedy ako aj miestnych komunikácií
--	---

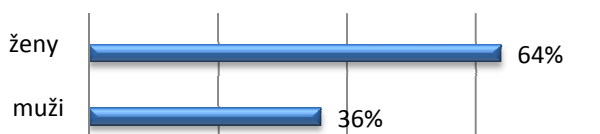
PRIESKUM VEREJNEJ MIENKY

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný počas zberu údajov pre audit zdrojov pre strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zbehy dotazníkovou formou

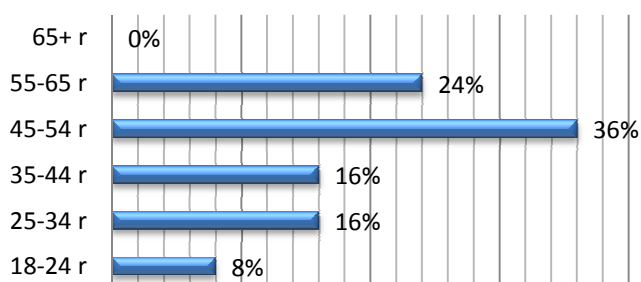
ŠTRUKTÚRA ÚČASTNÍKOV PRIESKUMU

Do prieskumu sa aktívnejšie zapojili ženy (64% respondentov) ako muži.
Čo sa týka vekovej štruktúry, medzi účastníkmi prieskumu bolo najviac ľudí z vekovej kategórie 45 – 54 rokov (36%) a 55 – 65 rokov (24%).
Najväčšie percento respondentov malo štatút zamestnanca (32%), 24% z nich bolo nezamestnaných, 12% podnikateľov a v takej istej miere boli zastúpení aj dôchodcovia.

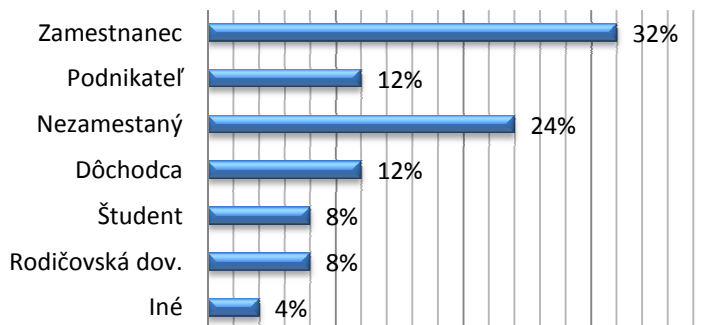
Zloženie účastníkov podľa pohlavia

Veková skladba respondentov

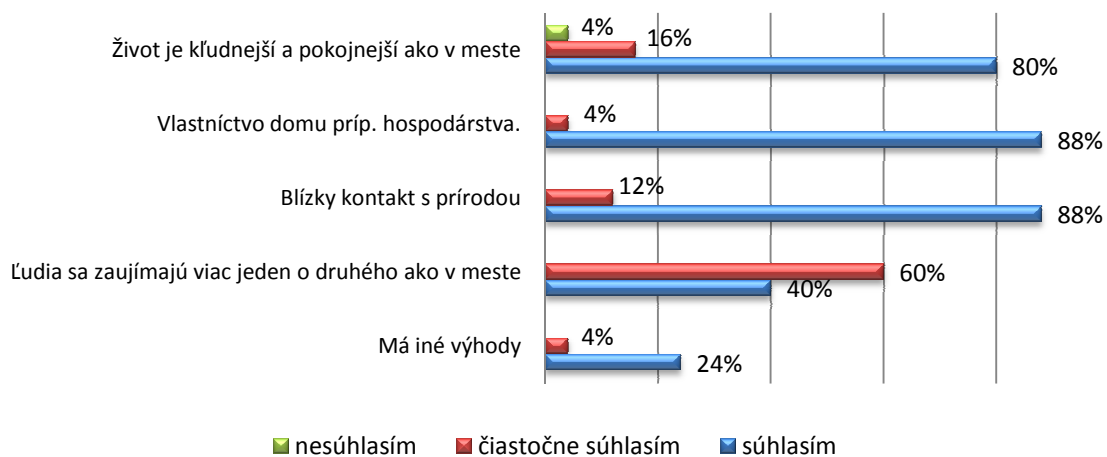
Sociálny štatút respondentov

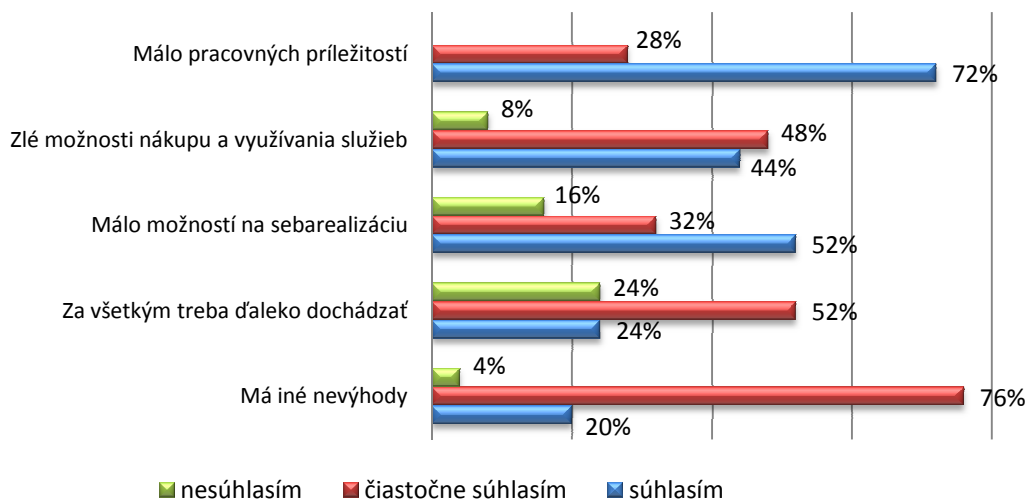
Otázky boli zamerané na 5 oblastí: Obec ako miesto bývania, Obec a základné životné potreby, Obec a práca, Obec ako sociálny priestor, Obec a jej rozvoj. Z doleuvedených grafov sa dozvieme názor časti populácie obce.

OBEC AKO MIESTO BÝVANIA

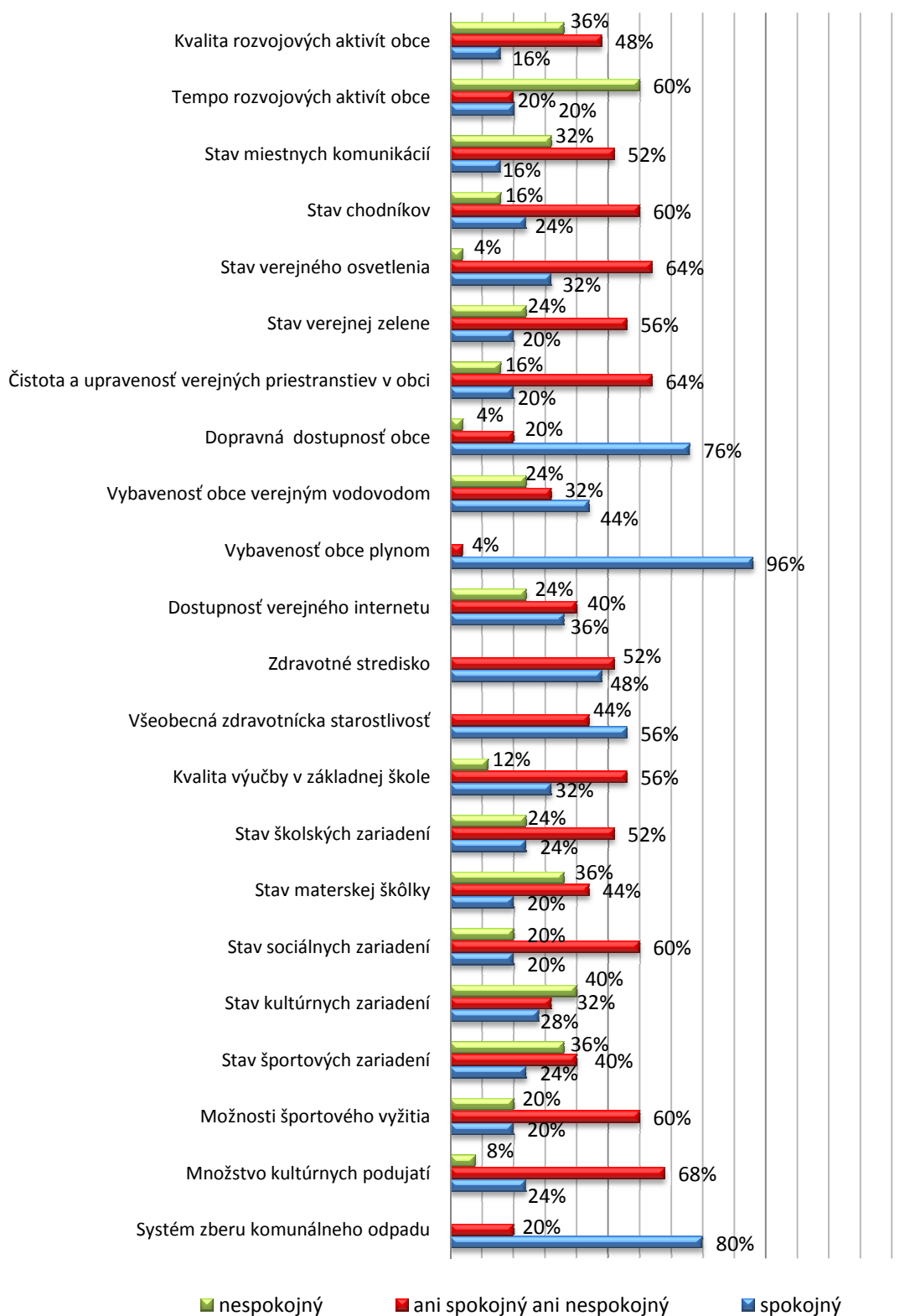
1. Aké výhody má podľa Vás bývanie vo Vašej obci?

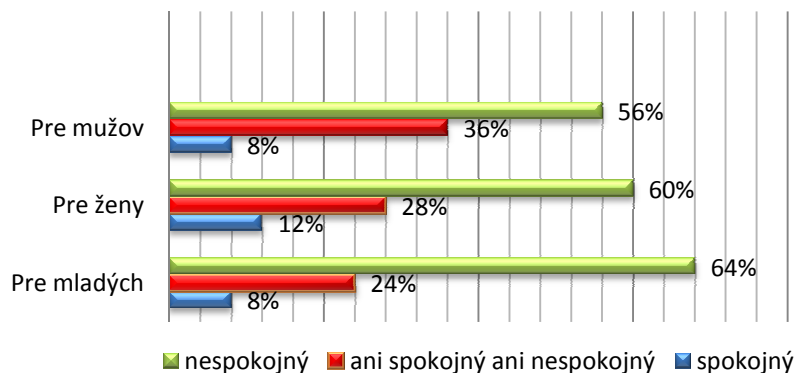
2. Aké nevýhody má podľa Vás bývanie vo Vašej obci?

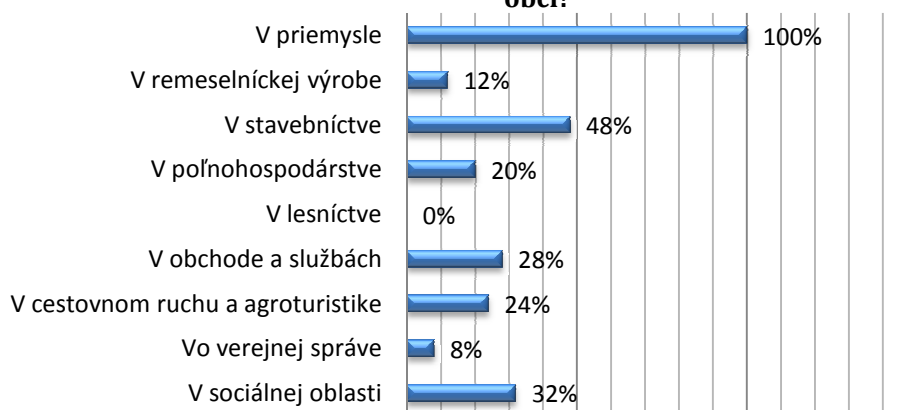
3.Označte úroveň spokojnosti s poskytovaním služieb vo Vašej obci

4. Ako ste spokojný s pracovnými možnosťami vo Vašej obci?

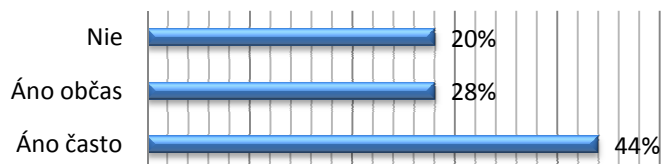

5. V ktorom odvetví by podľa Vášho názoru bol najpotrebnejší vznik nových pracovných príležitostí vo Vašej obci?

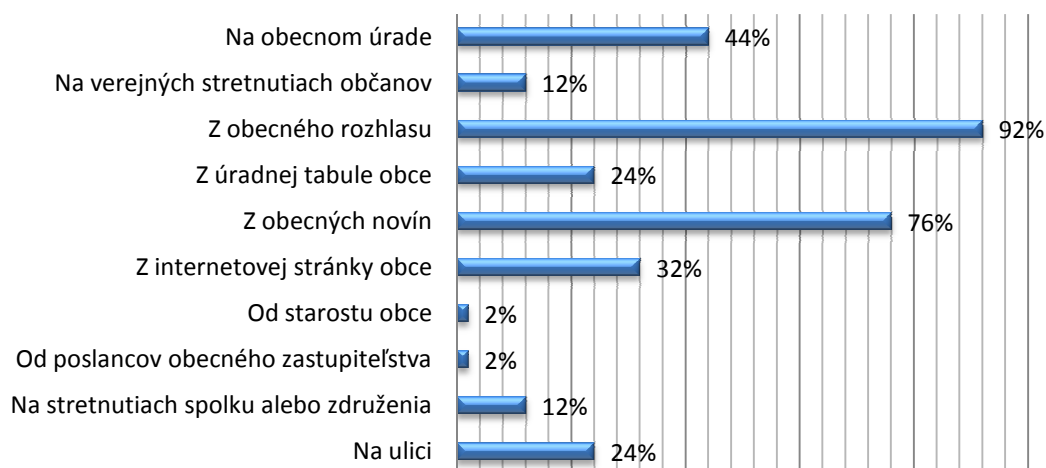

OBEC AKO SOCIÁLNY PRIESTOR

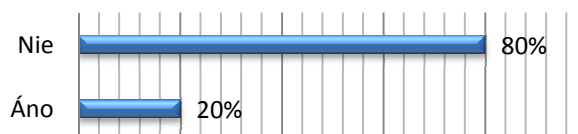
6. Zaujímate sa o dianie a život v obci?

7. Odkiaľ získavate informácie o dianí v obci?

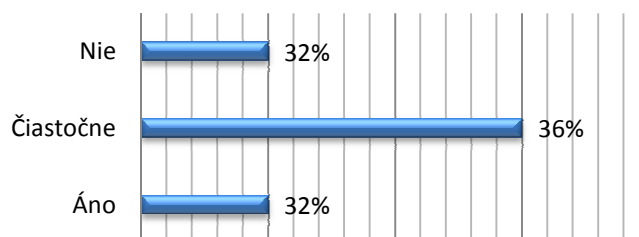

8. Ste členom miestneho spolku alebo združenia?

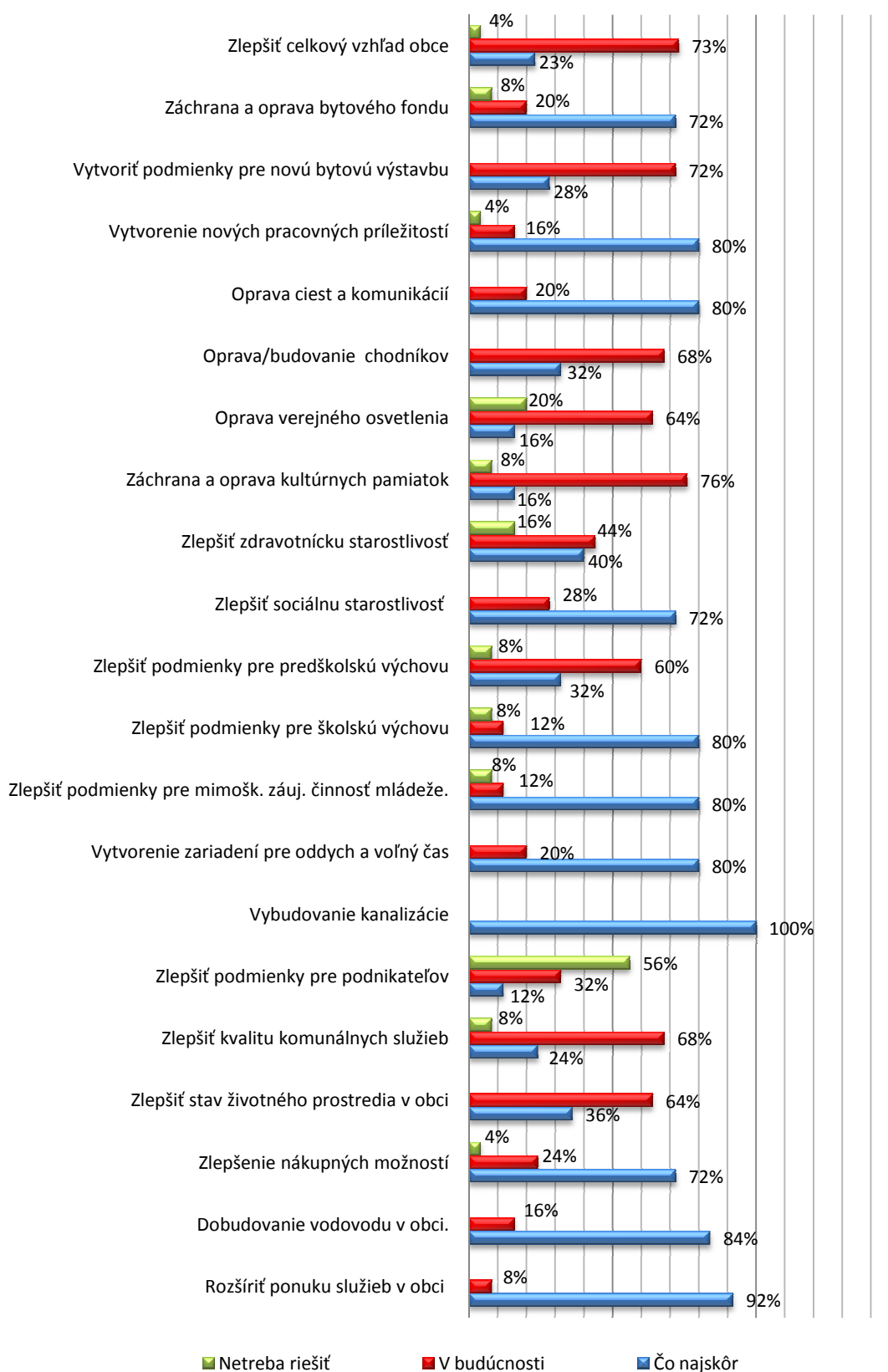

OBEC A JEJ ROZVOJ

9. Poznáte rozvojové priority obce?

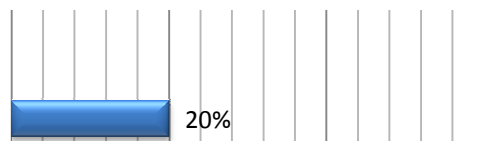

10. Ktoré problémy je potrebné podľa Vášho názoru v obci riešiť?

11. Ako si predstavujete budúcnosť Vašej obce?

Naša obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie jej občanov s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhľadom a kvalitným životným prostredím.

Naša obec bude predovšetkým príjemným miestom pre býv. jej občanov s dostup. a kvalit. službami, atraktívnym vzhľadom a kvalit. žp, bude však aj vytvárať možnosti pre rozvoj podnikania a pracovných príležitostí predovšetkým v priemyselných odvetviach.

Naša obec bude predovšetkým príjemným miestom pre býv. jej občanov s dostup. a kvalit. službami, atraktívnym vzhľadom a kvalit. žp, bude však aj vytvárať možnosti pre rozvoj podnikania a pracovných príležitostí predovšetkým v poľnohospodárstve.

Naša obec bude predovšetkým príjemným miestom pre býv. jej občanov s dostup. a kvalit. službami, atraktívnym vzhľadom a kvalit. žp, bude však aj vytvárať možnosti pre rozvoj podnik. a prac. prílež. predovšetkým v remeselnej výrobe, v obchode a službách.

4. KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

Potreba určenia klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja je daná nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti programového dokumentu. Určenie klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy, spresňuje smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja.

Klúčové disparity definujú „prekážky“, ktoré je potrebné prekonať, aby bolo možné naplňať víziu a dosiahnuť všetky ciele stanovené.

Faktory rozvoja určujú, ktoré impulzy sociálno-ekonomického rozvoja sa majú využívať a vytvárať na zmiernenie identifikovaných disparít.

Disparity a faktory rozvoja je potrebné usporiadať koherentne podľa závažnosti identifikovaných ohrození a slabých stránok.

Na základe výsledkov analýz boli identifikované nasledujúce disparity a faktory rozvoja:

Koherentné poradie disparít

Klúčovou disparitou obce je nedobudovaná infraštruktúra obce. Nakoľko vybavenosť územia efektívne fungujúcou infraštruktúrou je veľmi dôležitá pre ekonomický a sociálny rozvoj obce, túto prekážku je potrebné prekonať v najbližšom období. Ide hlavne o environmentálnu, voľno-časovú, dopravnú infraštruktúru, infraštruktúru vzdelávania, zdravotníctva a sociálnych služieb.

Nedobudovaná infraštruktúra negatívne ovplyvňuje životnú úroveň a je prekážkou rozvoja v rôznych oblastiach: Absencia kanalizácie a ČOV znamená veľké zaťaženie pre životné prostredie. Nedostatočné pokrytie obce vodovodom z pohľadu zásobovania obyvateľstva hygienicky nezávadnou pitnou vodou je zdrojom zdravotného rizika pre obyvateľov. Kvalitu života znižuje aj skutočnosť, že občania nemajú k dispozícii kapacitne a technickým stavom vyhovujúcu voľno-časovú infraštruktúru, v prvom rade kultúrny dom, multifunkčné ihrisko, ako aj parkové a oddychovo-relaxačné plochy. Prekážkou sú aj chýbajúce chodníky, technický stav komunikácií a nedostatočné množstvo parkovacích plôch. V oblasti infraštruktúry vzdelávania pálčivý problém predstavuje kapacitne a technickým stavom nevyhovujúca budova MŠ, ako aj nedostatočná vybavenosť základnej školy modernými informačno-komunikačnými technológiami a akútny nedostatok financií (aj na celoštátnej úrovni) na neinvestičnú podporu – skvalitnenie vzdelávacieho procesu. Rizikovým faktorom sú aj nepriaznivé antropogénne vplyvy na životné prostredie (neexistencia zberného dvoru a kompostoviska, divoké skládky odpadu). Pri súčasnej vekovej skladbe obyvateľstva sa stáva vážnym hendikepom absencia zariadenia poskytujúca sociálne služby, pre vyváženú zdravotnícku starostlivosť chýba ambulancia detského lekára.

Druhou klúčovou disparitou pre obec je nedostatočné využitie existujúceho rozvojového potenciálu obce, čo môže mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce, pričom hospodársky rozvoj je základom potrebným pre rozvoj ostatných parametrov. Obec nevyužíva v dostatočnej miere svoje kvalitné ľudské zdroje: disponuje veľkým množstvom kvalifikovanej pracovnej sily, priamo v obci však nie je dostatok pracovných miest. Kultúrno-historický a prírodný potenciál obce nie je využívaný na potreby cestovného ruchu a rekreácie.

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Veľmi dobrá geografická poloha je jedným z kľúčových faktorov rozvoja obce, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Takéto okolité podmienky sú dané, nedajú sa ovplyvniť, na druhej strane tieto podmienky výraznou mierou determinujú a určujú budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obce v budúcnosti. Priama väzba na hlavný dopravný koridor a ponitriansku rozvojovú os efektívne plní požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania vhodného obytného i pracovného prostredia, podporuje sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka, Vytvára podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram a zabezpečuje požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí.

Medzi hlavné faktory rozvoja obce patrí aj jej ekonomický potenciál. Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Zbehy disponuje dostatočným množstvom kvalitnej pracovnej sily a diverzifikovanou podnikateľskou sférou.

Ďalším faktorom rozvoja obce je existencia možností získať nenávratné finančné príspevky na svoje projektové zámery, ale aj skutočnosť, že je členom mikroregiónu a tak má možnosť riešiť na mikroregionálnej úrovni tie pálčivé problémy, ktoré presahujú finančné možnosti jednej obce.

II. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Definovanie rozvojovej stratégie nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci sociálnych a ekonomických východísk a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie.

V procese tvorenia rozvojovej stratégie kľúčovým krokom je určenie dlhodobej vízie obce a stratégie jej realizácie.

Vízia predstavuje koncepčné smerovanie obce a vymedzuje pozíciu, ktorú chce dosiahnuť. Predmetom vízie je zodpovedanie otázky „ako by obec mala vyzeráť v budúcnosti. Na víziu nadväzuje stratégia, prostredníctvom ktorej je vízia naplnená vo vymedzenom časovom horizonte. Východiskom pri definovaní stratégie sú výsledky komplexných analýz súčasného stavu v obci vyjadrené vo forme kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja .

Vízia vymedzuje rámec pre definovanie strategického cieľa, ktorý nemá charakter „hotového návrhu“, ale reprezentuje istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia.

Potom je potrebné určiť prioritné rozvojové oblasti, podpora ktorých zabezpečí čo najefektívnejšie a najúčinnnejšie dosiahnutie strategického cieľa v programovom období 2008 – 2013. Prioritné oblasti budú teda predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja. Každá prioritná oblasť má z pohľadu plnenia strategického cieľa vlastné potreby a „úlohy“, ktoré definujú strategický zámer za príslušnú prioritnú rozvojovú oblasť. Strategický zámer je následne rozpracovaný na jednotlivé ciele rozvoja, ktoré sú zabezpečované príslušnými opatreniami. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Aktivita tvoria projekty, ktoré sa budú v rámci vymedzených opatrení podporovať. Programovú štruktúru teda vo všeobecnosti tvoria: vízia, ciele, priority, opatrenia a aktivity.

Pri definovaní stratégie je dôležité dbať, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a aby opatrenia a aktivity boli koherentné. To znamená, aby sa opatrenia medzi jednotlivými prioritami neprekrývali. Zmyslom koherencie je, aby sa rovnaké opatrenia nemohli financovať v rámci viacerých priorít.

Nakoľko proces strategického plánovania tvorí vertikálne aj horizontálne prepojený systém, v prípade definovania stratégie platí aj priama previazanosť medzi jednotlivými programovými dokumentmi. Rozvojová stratégia obce musí byť v súlade so strategickými dokumentmi SR a EÚ, ale aj s ÚPD obce. Pri spracovaní rozvojovej stratégie dokumentu PHSR boli akceptované nasledovné rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce Zbehy: Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013 a jeho operačné programy, Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2003-2013, Akčný plán Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja vypracovaný v roku 2005, ÚP VÚC Nitrianskeho kraja, Územný plán obce Zbehy.

Zbehy sú prosperujúcou a všestranne rozvinutou obcou s kvalitným životným prostredím, ktorá vytvorila priaznivé podmienky pre plnohodnotný a harmonický život pre všetky kategórie svojich obyvateľov. Obec je príťažlivá tak z pohľadu bývania ako aj z hľadiska možností pre podnikateľské aktivity a zamestnanie. Efektívnym využívaním svojho prírodného, kultúrneho a spoločenského potenciálu má čo ponúknuť aj návštevníkom.

V obci sú k dispozícii vhodné priestory pre podnikateľov, ktoré ponúkajú prácu pre miestnych ľudí. Je dostatok voľných pozemkov a individuálna bytová výstavba sa rozmáha. Obyvateľom, návštevníkom i miestnym organizáciám slúžia obnovené miestne cesty a chodci sa môžu pohybovať bezpečne po vybudovaných chodníkoch. Pre deti a mládež sú k dispozícii objekty školskej infraštruktúry vybavené s modernými informačno-komunikačnými technológiami, ako aj ihriská v dobrom technickom stave. Na dennú rekreáciu sa ponúkajú obyvateľom, ale aj návštevníkom možnosti v udržiavaných parkoch a na novovybudovaných oddychovo-rekreačných plochách, športové vyžitie je umožnené na rekonštruovaných ihriskách ako aj v ďalších zariadeniach takéhoto typu. Dôstojný priestor pre živý kultúrno-spoločenský život poskytuje zmodernizovaný kultúrny dom, spoločenskú funkciu v živote obce spĺňa aj vybudované obecné námestie upravovanou verejnou zeleňou a prvkami malej architektúry. V rámci vyváženej starostlivosti o obyvateľov sa zdravotná starostlivosť poskytuje už aj pre deti, pre starých ľudí je zabezpečená sociálna starostlivosť. Kvalita životného prostredia je zlepšená pripojením obce na kanalizáciu a ČOV. Zaťaženosť prostredia sa znížila aj likvidáciou čiernych skládok odpadu a výstavbou zberného dvora a kompostoviska v mikroregiónu, ako aj využívaním obnoviteľných zdrojov energie. Na dobudovaný vodovod je pripojená skoro každá domácnosť. Pravdepodobnosť živelných pohromy je eliminovaná reguláciou potoka a protipovodňovou ochranou. Pre výhodnú polohu obce a kolorit vidieckeho prostredia v kombinácii s modernou fungujúcou infraštruktúrou, bývanie v Zbehoch je konkurencieschopnou alternatívou aj pre mladých ľudí, v obci sa zvyšuje ich počet, ako aj pôrodnosť, a veková štruktúra obyvateľstva sa vyrovnáva. Obyvatelia obce sú spokojní a aktívni, prejavujú záujem o veci verejné. Kvalitné propagačné materiály lákajú do obce návštevníkov, ktorí sa ľahko orientujú na základe informačných a orientačných tabúl, a v obci ich čakajú renovované kultúrne pamiatky a iné pozoruhodnosti, kultúrne a spoločenské akcie, ako aj stála expozícia o kultúrnom dedičstve.

Táto vízia bude naplnená realizáciou PHSR obce Zbehy 2008- 2013 za predpokladu uskutočnenia strategických cieľov v jednotlivých prioritných oblastiach rozvoja.

STRATEGICKÝ CIEĽ ROZVOJA

Strategický cieľ: Mobilizovaním miestneho potenciálu a využívaním vonkajších podporných zdrojov zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Zbehy, ktorý bude zameraný na trvalý ekonomický rast pri rešpektovaní vidieckeho rázu obce, a na výrazné zlepšenie životnej úrovne obyvateľov.

PRIORITNÉ ROZVOJOVÉ OBLASTI

Obec sa koncentruje na podporu nasledovných prioritných rozvojových oblastí, nakoľko podpora práve týchto priorít zabezpečí čo najefektívnejšie a najúčinnnejšie dosiahnutie strategického cieľa v programovom období 2008 – 2013 :

Priorita 1: Hospodársky rozvoj

Priorita 2: Životné prostredie

Priorita 3: Sociálna infraštruktúra

Priorita 4: Dopravná infraštruktúra

Priorita 5: Zvelaďovanie celkového vzhľadu obce

Každá prioritná oblasť má svoj strategický zámer, ktorý je následne rozpracovaný na jednotlivé ciele rozvoja.

PRIORITA 1: HOSPODÁRSKY ROZVOJ

Strategický zámer Priority 1:

Pri rešpektovaní vidieckeho rázu obce podporiť jej hospodársky rozvoj predovšetkým zlepšením podmienok pre podnikateľské aktivity, s dôrazom na vytváranie nových pracovných príležitostí priamo v obci a na rozšírenie a skvalitnenie služieb pre obyvateľov. Strategickým zámerom v tejto oblasti je aj podporiť ekonomický rozvoj posilnením kultúrneho potenciálu obce pre potreby cestovného ruchu a rekreácie.

Ciele rozvoja strategického zámeru:

Cieľ 1.1. – Podporiť malé a stredné podnikanie zo strany obce zabezpečením voľných priestorov vhodných na podnikateľské aktivity a prenajímať ich podnikateľom za výhodných podmienok.

Cieľ 1.2. – Pri obytnej funkcii obce posilniť kultúrny potenciál obce cieľom využiť ho na potreby cestovného ruchu a rekreácie a prilákať návštevníkov do obce.

PRIORITA 2: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer Priority 2:

Zabezpečiť trvalo udržateľné kvalitné životné prostredie pre obyvateľov dodržiavaním platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, dobudovaním environmentálnej infraštruktúry, optimalizáciou nakladania s odpadmi a preventívnymi opatreniami na zabezpečenie ochrany pred živelnými pohromami.

Ciele rozvoja strategického zámeru:

Cieľ 2.1. Znížiť zaťaženosť životného prostredia a podporiť ekologické správanie ľudí rozvojom environmentálnej infraštruktúry

Cieľ 2.2. Minimalizovať nepriaznivé antropogénne vplyvy na životné prostredie optimalizáciou odpadového hospodárstva

Cieľ 2.3. Predchádzať živelným pohromám

PRIORITA 3: SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer Priority 3:

Vytvoriť vhodné podmienky pre vzdelanostný, kultúrny a spoločenský rast občanov, podporiť zdravú životosprávu populácie obce a zabezpečiť vyváženú zdravotnícku a sociálnu starostlivosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Ciele rozvoja strategického zámeru:

Cieľ 3.1. Zabezpečiť kultivované a kapacitne postačujúce priestory pre aktívne využívanie voľného času, pre kultúrno-spoločenský život a športové vyžitie občanov

Cieľ 3.2. Vyvážené rozvíjať zdravotnícke a sociálne služby pre všetky vekové kategórie obyvateľov

Cieľ 3.3. Zvýšiť úroveň poskytovaných služieb predškolského zariadenia a skvalitniť vzdelávací proces v školskom zariadení.

PRIORITA 4: DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer Priority 4:

Zvýšiť kvalitu a bezpečnosť cestnej siete obce pre všetkých účastníkov cestnej dopravy, zabezpečiť absentujúce prvky dopravnej siete tak pre motoristov ako aj pre chodcov.

Ciele rozvoja strategického zámeru:

Cieľ 4.1. Zvýšiť úroveň a kvalitu dopravnej obslužnosti obce

Cieľ 4.2. Umožniť chodcom bezpečný pohyb v obci

Cieľ 4.3. Zabezpečiť plochy pre parkujúce vozidlá pred verejnými budovami

PRIORITA 5: ZVEĽAĎOVANIE CELKOVÉHO VZHLADU OBCE

Strategický zámer Priority 5:

Zvýšiť konkurencieschopnosť obce zabezpečením celkového pozitívneho dojmu z obce, predovšetkým prostredníctvom kultivovania centrálnej zóny, opatreniami na uľahčenie orientácie v priestore a zvýšenia kvality a bezpečnosti verejných priestranstiev.

Ciele rozvoja strategického zámeru:

Cieľ 5.1. Revitalizovať centrálnu zónu obce

Cieľ 5.2. Zabezpečiť prehľadnosť a ľahkú orientáciu v obci

Cieľ 5.3. Zvýšiť bezpečnosť verejných priestranstiev

OPATRENIA A AKTIVITY

Ciele rozvoja jednotlivých strategických zámerov prioritných oblastí sú zabezpečované príslušnými opatreniami. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Aktivity tvoria projekty, ktoré sa budú v rámci vymedzených opatrení podporovať.

Priorita 1 HOSPODÁRSKY ROZVOJ	
Cieľ 1.1.	Podporiť malé a stredné podnikanie zo strany obce zabezpečením voľných priestorov vhodných pre podnikateľské aktivity a prenajímať ich podnikateľom za výhodných podmienok.
Opatrenie 1.1.	Podpora podnikania
Aktivita 1.1.1.	Vybudovanie Domu služieb (trhovisko)
Cieľ 1.2.	Pri obytnej funkcii obce posilniť kultúrny potenciál obce cieľom využiť ho na potreby cestovného ruchu a rekreácie a prilákať návštevníkov do obce.
Opatrenie 1.2.	Podpora kultúrneho potenciálu cestovného ruchu - obnova a ochrana kultúrneho dedičstva a budovanie imidžu obce
Aktivita 1.2.1.	Rekonštrukcia kostola
Aktivita 1.2.2.	Rekonštrukcia kaplnky
Aktivita 1.2.3.	Rekonštrukcia krížov
Aktivita 1.2.4.	Vytvorenie stálej expozície o kultúrnom dedičstve
Aktivita 1.2.5.	Propagácia kult. pamiatok a pozoruhodnosti obce – budovanie nového imidžu obce

Priorita 2 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	
Cieľ 2.1.	Znížiť zaťaženosť životného prostredia a podporiť ekologické správanie ľudí rozvojom environmentálnej infraštruktúry
Opatrenie 2.1.	Budovanie a rozvoj environmentálnej infraštruktúry
Aktivita 2.1.1.	Dobudovanie vodovodu – II. etapa
Aktivita 2.1.2.	Vybudovanie kanalizácie a ČOV
Cieľ 2.2.	Minimalizovať nepriaznivé antropogénne vplyvy na životné prostredie
Opatrenie 2.2.	Optimalizácia odpadového hospodárstva
Aktivita 2.2.1.	Výstavba zberného dvora a kompostoviska v mikroregióne
Aktivita 2.2.2.	Likvidácia čiernych skládok odpadu
Cieľ 2.3.	Predchádzať živelným pohromám
Opatrenie 2.3.	Zabezpečenie ochrany pred povodňami
Aktivita 2.3.1.	Regulácia potoka a protipovodňová ochrana

Priorita 3 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	
Cieľ 3.1.	Zabezpečiť kultivované a kapacitne postačujúce priestory pre aktívne využívanie voľného času, pre kultúrno-spoločenský život a športové vyžitie občanov
Opatrenie 3.1.	Budovanie a rekonštrukcia voľnočasových zariadení
Aktivita 3.1.1.	Rekonštrukcia kultúrneho domu
Aktivita 3.1.2.	Rekonštrukcia športového zariadenia – multifunkčné ihrisko (pri ZŠ)
Aktivita 3.1.3.	Rekonštrukcia ihriska (pri obecnom úrade)
Aktivita 3.1.4.	Budovanie a úprava parkových a oddychovo-relaxačných plôch
Cieľ 3.2.	Vyvážene rozvíjať zdravotnícke a sociálne služby pre všetky vekové kategórie obyvateľov
Opatrenie 3.2.	Rozvoj zdravotníctva a sociálnej sféry
Aktivita 3.2.1.	Vybudovanie ambulancie pre detského lekára (prístavba k budove existujúceho zdravotníckeho strediska)
Aktivita 3.2.2.	Vybudovanie zariadenia sociálnych služieb (domov dôchodcov) v mikroregióne
Cieľ 3.3.	Zvýšiť úroveň poskytovaných služieb predškolského zariadenia a skvalitniť vzdelávací proces v školskom zariadení.
Opatrenie 3.3.	Podpora školstva
Aktivita 3.3.1.	Rekonštrukcia a kapacitné rozšírenie materskej škôlky
Aktivita 3.3.2.	Zvýšenie vybavenosti ZŠ – zabezpečiť moderné didaktické pomôcky a IKT
Aktivita 3.3.3.	Neinvestičná podpora vzdelávania*

Priorita 4 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
Cieľ 4.1.	Zvýšiť úroveň a kvalitu dopravnej obslužnosti obce
Opatrenie 4.1.	Miestne komunikácie
Aktivita 4.1.1.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií
Cieľ 4.2.	Umožniť chodcom bezpečný pohyb v obci
Opatrenie 4.2.	Pešia doprava
Aktivita 4.2.1.	Budovanie chodníkov
Cieľ 4.3.	Zabezpečiť plochy pre parkujúce vozidlá pred verejnými budovami
Opatrenie 4.3.	Statická doprava
Aktivita 4.3.1.	Budovanie parkovacích plôch

Priorita 5 ZVEĽAĎOVANIE CELKOVÉHO VZHĽADU OBCE	
Cieľ 5.1.	Revitalizovať centrálnu zónu obce
Opatrenie 5.1.	Úprava obecného centra
Aktivita 5.1.1.	Budovanie obecného námestia
Cieľ 5.2.	Zabezpečiť prehľadnosť a ľahkú orientáciu v obci
Opatrenie 5.2.	Označenie verejných plôch
Aktivita 5.2.1.	Vybudovanie informačných a orientačných tabúl
Cieľ 5.3.	Zvýšiť bezpečnosť verejných priestranstiev
Opatrenie 5.3.	Zlepšenie verejného osvetlenia
Aktivita 5.3.1.	Budovanie ver. osvetlenia v nových častiach obce a výmena starých svetiel

V nadväznosti na výsledky analýzy súčasnej socioekonomickej situácie v obci Zbehy a na SWOT analýzu, bola definovaná rozvojová stratégia obce, ktorá pomocou určených faktorov rozvoja sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity.

Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie.

PROGRAMOVÁ ŠTRUKTÚRA

Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria: vízia, ciele, priority, opatrenia a aktivity. Prehľad programovej štruktúry obsahuje Príloha 1.

CHARAKTERISTIKA AKTIVÍT

Aktivity dodávajú dlhodobej vízii žiaduci operatívny aspekt tým, že transformujú ciele stratégie do konkrétnych praktických krokov. Aktivity tvoria projekty, ktoré sa budú v rámci vymedzených opatrení podporovať.

Pri väčšine aktivít sa ráta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, prípadne iných grantových schém. V týchto prípadoch sa pripravujú detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov), resp. na základe podmienok poskytovateľa dotácie. V prípade, že sa pre aktivitu poskytuje pomoc zo štrukturálnych fondov, musí byť k nej priradená aj tzv. oblasť pomoci (Fields Of Intervention).

Proces strategického plánovania je založený na vzájomnej interakcii medzi plánovaním podpory a efektov spôsobených jej implementáciou. Nakoľko merateľné ukazovatele predstavujú dáta, ktoré zabezpečujú prepojenie týchto dvoch nosných činností pri strategickom plánovaní, priradujú sa k programovanej štruktúre.

Je potrebné uviesť, že už začali prípravné práce na niektorých aktivitách, aby sa zabezpečili isté nevyhnutné podmienky (napr. majetkové vysporiadanie) k tomu, aby bolo možné uchádzať sa o nenávratný finančný príspevok.

AKTIVITA 1.1.1. Vybudovanie Domu služieb (trhovisko)	
Väzba na cieľ	Cieľ 1.1. - Podporiť malé a stredné podnikanie zo strany obce zabezpečením voľných priestorov vhodných pre podnikateľské aktivity a prenajímať ich podnikateľom za výhodných podmienok.
Popis aktivity	V centre obce vybudovať nový objekt, v ktorom budú voľné priestory vhodné pre podnikateľské aktivity.
Merateľné ukazovatele	Kapacita kancelárskych priestorov v osobách Počet podporených podnikateľských subjektov Počet vytvorených pracovných miest
Cieľová skupina	Podnikatelia, obyvatelia obce – ako eventuality zamestnanci a zákazníci
Finančná náročnosť	6 000 tis. Sk
Zdroje financovania	Účelové dotácie, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Podpora podnikania
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2012 – 2013
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 1.2.1. Rekonštrukcia kostola	
Väzba na cieľ	Cieľ 1.2. - Pri obytnej funkcii obce posilniť kultúrny potenciál obce cieľom využiť ho na potreby cestovného ruchu a rekreácie a prilákať návštevníkov do obce.
Popis aktivity	Kompletná rekonštrukcia budovy kostola
Merateľné ukazovatele	m ² zrekonštruovaných plôch Počet návštevníkov
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štátna grantová schéma, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2013 – 2015
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 1.2.2. Rekonštrukcia kaplnky	
Väzba na cieľ	Cieľ 1.2. - Pri obytnej funkcii obce posilniť kultúrny potenciál obce cieľom využiť ho na potreby cestovného ruchu a rekreácie a prilákať návštevníkov do obce.
Popis aktivity	Rekonštrukcia budovy kaplnky
Merateľné ukazovatele	m ² zrekonštruovaných plôch Počet návštevníkov
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štátna grantová schéma, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva

Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2013 – 2015
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 1.2.3. Rekonštrukcia krížov	
Väzba na cieľ	Cieľ 1.2. - Pri obytnej funkcii obce posilniť kultúrny potenciál obce cieľom využiť ho na potreby cestovného ruchu a rekreácie a prilákať návštevníkov do obce.
Popis aktivity	Rekonštrukcia krížov nachádzajúce sa v obci a úprava ich najbližšieho okolia
Merateľné ukazovatele	Počet zrekonštruovaných krížov
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štátna grantová schéma, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2013 – 2015
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 1.2.4. Vytvorenie stálej expozície o kultúrnom dedičstve	
Väzba na cieľ	Cieľ 1.2. - Pri obytnej funkcii obce posilniť kultúrny potenciál obce cieľom využiť ho na potreby cestovného ruchu a rekreácie a prilákať návštevníkov do obce.
Popis aktivity	Zriadiť stálu expozíciu o kultúrnom dedičstve
Merateľné ukazovatele	m ² vybudovaných plôch Počet zriadených expozícií Počet návštevníkov
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa dokumentácie
Zdroje financovania	Štátna grantová schéma, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2013 – 2015
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 1.2.5. Propagácia kult. pamiatok a pozoruhodností obce – budovanie nového imidžu obce	
Väzba na cieľ	Cieľ 1.2. - Pri obytnej funkcii obce posilniť kultúrny potenciál obce cieľom využiť ho na potreby cestovného ruchu a rekreácie a prilákať návštevníkov do obce.

Popis aktivity	Vytvorenie propagačného materiálu o kultúrnych pamiatkach a pozoruhodnostiach obce v tlačenej verzii, rozdistribúovať a umiestniť ho aj na web stránke obce
Merateľné ukazovatele	Počet vytlačených a distribuovaných materiálov Počet prístupov na web stránku Počet návštevníkov
Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	300 tis Sk
Zdroje financovania	obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	-
Oprávnený žiadateľ	-
Obdobie realizácie	2013 – 2015
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 2.1.1. Dobudovanie vodovodu – II. etapa	
Väzba na cieľ	Cieľ 2.1. – Znížiť zaťaženosť životného prostredia a podporiť ekologické správanie ľudí rozvojom environmentálnej infraštruktúry
Popis aktivity	Dobudovať vodovodnú sieť tak, aby obec mala 100 % pokrytie
Merateľné ukazovatele	Počet km novovybudovanej vodovodnej siete Počet novo pripojených domácností a firiem m ³ odobratej vody
Cieľová skupina	Obyvatelia a podnikatelia obce
Finančná náročnosť	20 000 tis Sk
Zdroje financovania	Environmentálny fond, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda)
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2008 - 2012
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 2.1.2. Vybudovanie kanalizácie a ČOV	
Väzba na cieľ	Cieľ 2.1. – Znížiť zaťaženosť životného prostredia a podporiť ekologické správanie ľudí rozvojom environmentálnej infraštruktúry
Popis aktivity	Vyriešiť odvádzanie a čistenie vôd verejnou kanalizáciou – stavbu a investíciu uskutočňuje ZSVS, a.s., potrebné financie bude žiadať zo štrukturálnych fondov EÚ.
Merateľné ukazovatele	Počet km novovybudovanej kanalizačnej siete Počet novo pripojených domácností a firiem m ³ vyčistenej splaškovej vody
Cieľová skupina	Obyvatelia a podnikatelia obce
Finančná náročnosť	80 000 tis Sk
Zdroje financovania	Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., (ŠF EÚ), obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Spracovanie vody (odpadová voda)

Oprávnený žiadateľ	ZSVS, a.s., Verejný sektor
Obdobie realizácie	Do 2015
Osobná a inštitucionálna	Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., starosta, obecné zast.

Aktivita	2.2.1. Výstavba zberného dvora a kompostoviska v mikroregióne
----------	---

Väzba na cieľ	Cieľ 2.2. – Minimalizovať nepriaznivé antropogénne vplyvy na životné prostredie
Popis aktivity	Komplexné riešenie odpadového hospodárstva v združení inými obcami – výstavbu zariadení Ponitrianske združenie pre separovaný zber a nakladanie, žiada dotáciu.
Merateľné ukazovatele	počet m ² vybudovaného zberného dvora počet druhov odpadu odovzdávaných na zbernom dvore množstvo odovzdaného odpadu na zbernom dvore v tonách počet zakúpených zariadení na spracovanie odpadu počet m ³ zhodnoteného biologicky rozložiteľného odpadu
Cieľová skupina	Obyvatelia a podnikatelia obcí združenia
Finančná náročnosť	350 000 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Hospodárenie domácim a priemyselným odpadom
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor, združenia miest a obcí, mikroregióny
Obdobie realizácie	2009 – 2010
Osobná a inštitucionálna	Ponitrianskeho združenia pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi, starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita	2.2.2. Likvidácia čiernych skládok odpadu
----------	---

Väzba na cieľ	Cieľ 2.2. – Minimalizovať nepriaznivé antropogénne vplyvy na životné prostredie
Popis aktivity	Sanácia divokých skládok odpadu a likvidácia ich nežiaduceho vplyvu na životné prostredie
Merateľné ukazovatele	Počet zlikvidovaných divokých skládok m ² rekultivovanej pôdy
Cieľová skupina	Obyvatelia a podnikatelia obce
Finančná náročnosť	7 000 tis Sk
Zdroje financovania	Obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	-
Oprávnený žiadateľ	-
Obdobie realizácie	2009 – 2013
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 2.3.1. Regulácia potoka a protipovodňová ochrana	
Väzba na cieľ	Cieľ 2.3. – Predchádzať živelným pohromám
Popis aktivity	Celková regulácia potoka, vyčistenie a prehĺbenie priekop
Merateľné ukazovatele	plocha územia do zabezpečenu protipovodňovou ochranou počet opatrení zameraných na ochranu pred povodňami
Cieľová skupina	obyvatelia a podnikatelia obce
Finančná náročnosť	Podľa dokumentácie
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Predchádzanie rizikám
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2010
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.1.1. Rekonštrukcia kultúrneho domu	
Väzba na cieľ	Cieľ 3.1. – Zabezpečiť kultivované a kapacitne postačujúce priestory pre aktívne využívanie voľného času, pre kultúrno-spoločenský život a športové vyžitie občanov
Popis aktivity	Previesť rekonštrukciu budovy kultúrneho domu so všetkými záväznými normami
Merateľné ukazovatele	Počet m ² zrekonštruovaných plôch Celková kapacita v osobách Počet uskutočnených kultúrnych akcií
Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Rozvoj kultúrnej infraštruktúry
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2009 – 2010
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.1.2. Rekonštrukcia športového zariadenia – multifunkčné ihrisko (pri ZŠ)	
Väzba na cieľ	Cieľ 3.1. – Zabezpečiť kultivované a kapacitne postačujúce priestory pre aktívne využívanie voľného času, pre kultúrno-spoločenský život a športové vyžitie občanov
Popis aktivity	Rekonštrukcia a úprava športového ihriska, aby nadobudlo multifunkčný charakter
Merateľné ukazovatele	Počet m ² zrekonštruovaných plôch Celková kapacita v osobách Počet uskutočnených športových akcií
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	2 000 tis Sk

Zdroje financovania	Štátny rozpočet, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Vzdelávacia infraštruktúra
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2010 – 2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.1.3. Rekonštrukcia ihriska (pri obecnom úrade)	
Väzba na cieľ	Cieľ 3.1. – Zabezpečiť kultivované a kapacitne postačujúce priestory pre aktívne využívanie voľného času, pre kultúrno-spoločenský život a športové vyžitie občanov
Popis aktivity	Rekonštrukcia športového ihriska nachádzajúceho sa pri obecnom úrade
Merateľné ukazovatele	Počet m ² zrekonštruovaných plôch Celková kapacita v osobách Počet uskutočnených športových akcií
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	2 000 tis Sk
Zdroje financovania	Účelové dotácie, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Infraštruktúra športu
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2010 – 2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.1.4. Budovanie a úprava parkových a oddychovo-relaxačných plôch	
Väzba na cieľ	Cieľ 3.1. – Zabezpečiť kultivované a kapacitne postačujúce priestory pre aktívne využívanie voľného času, pre kultúrno-spoločenský život a športové vyžitie občanov
Popis aktivity	Vytvorenie zón oddychu a relaxácie, sadové a parkové úpravy, výsadba a úprava verejnej zelene, osadenie prvkov malej architektúry (lavičky, odpadové koše, prvky detského ihriska a pod.)
Merateľné ukazovatele	Počet m ² vybudovaných plôch Počet vysadených stromov Počet objektov (drobná architektúra a pod.) na plochách
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	3 500 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.2.1. Vybudovanie ambulancie pre detského lekára	
Väzba na cieľ	Cieľ 3.2. – Vyvážené rozvíjať zdravotnícke a sociálne služby pre všetky vekové kategórie obyvateľov
Popis aktivity	Realizovať prístavbu k budove existujúceho zdravotníckeho strediska a zriadiť v nej ambulanciu pre detského lekára
Merateľné ukazovatele	m ² plochy pre prístavbu Kapacita zariadenia v osobách Počet pacientov
Cieľová skupina	Obyvatelia obce
Finančná náročnosť	5 000 tis Sk
Zdroje financovania	obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	-
Oprávnený žiadateľ	-
Obdobie realizácie	2013
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.2.2. Zriadenie/Vybudovanie zariadenia sociálnych služieb (domov dôchodcov) v mikroregióne	
Väzba na cieľ	Cieľ 3.2. – Vyvážené rozvíjať zdravotnícke a sociálne služby pre všetky vekové kategórie obyvateľov
Popis aktivity	Vybudovať zariadenie poskytujúce sociálne služby pre starých obyvateľov v mikroregióne - výstavbu zariadení Mikroregión Radošinka- bude žiadať dotáciu.
Merateľné ukazovatele	m ² plochy pre zariadenie Kapacita zariadenia v osobách Počet stálych klientov Počet vytvorených pracovných miest
Cieľová skupina	Obyvatelia obcí mikroregiónu
Finančná náročnosť	20 000 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Iná sociálna infraštruktúra
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2012 – 2014
Osobná a inštitucionálna	Mikroregión Radošinka, starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.3.1. Rekonštrukcia a kapacitné rozšírenie materskej škôlky	
Väzba na cieľ	Cieľ 3.3. – Zvýšiť úroveň poskytovaných služieb predškolského zariadenia a skvalitniť vzdelávací proces v školskom zariadení.
Popis aktivity	Rekonštrukcia a kapacitné rozšírenie objektu materskej školy

Merateľné ukazovatele	Počet m2 zrekonštruovaných plôch Celková kapacita v osobách Počet žiakov MŠ
Cieľová skupina	Obyvatelia obce
Finančná náročnosť	8 000 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Vzdelávacia infraštruktúra
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2009 – 2010
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.3.2.	Zvýšenie vybavenosti ZŠ – zabezpečiť moderné didaktické pomôcky a IKT
------------------------	--

Väzba na cieľ	Cieľ 3.3. – Zvýšiť úroveň poskytovaných služieb predškolského zariadenia a skvalitniť vzdelávací proces v školskom zariadení.
Popis aktivity	Zakúpiť pre ZŠ IKT (PC, tlačiareň, dataprojektor, kamera, atď.) A moderné didaktické pomôcky
Merateľné ukazovatele	Počet zakúpených IKT (PC, tlačiareň, dataprojektor, kamera, atď.) Počet zakúpených didaktických pomôcok Počet žiakov v ZŠ
Cieľová skupina	Obyvatelia obce
Finančná náročnosť	2 500 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Vzdelávacia infraštruktúra
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2009 – 2010
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 3.3.3.	Neinvestičná podpora vzdelávania
------------------------	---

Väzba na cieľ	Cieľ 3.3. – Zvýšiť úroveň poskytovaných služieb predškolského zariadenia a skvalitniť vzdelávací proces v školskom zariadení.
Popis aktivity	Podpora obsahovej prestavby vzdelávania a skvalitnenia vzdelávacieho procesu
Merateľné ukazovatele	Počet pedagogických pracovníkov zapojených do projektu Počet žiakov zapojených do projektu Počet vyučovacích predmetov zahrnutých do projektu
Cieľová skupina	Obyvatelia obce
Finančná náročnosť	2 500 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Vzdelávacia infraštruktúra
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2009 – 2010

Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo
-----------------------------	---------------------------------

Aktivita 4.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií	
Väzba na cieľ	Cieľ 4.1. – Zvýšiť úroveň a kvalitu dopravnej obslužnosti obce
Popis aktivity	Rekonštrukcia miestnych komunikácií vrátane ich vodorovného značenia
Merateľné ukazovatele	počet km zrekonštruovaných miestnych komunikácií m ² položeného asfaltu Zníženie nehodovosti v %
Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 4.2.1. Budovanie chodníkov	
Väzba na cieľ	Cieľ 4.2. – Umožniť chodcom bezpečný pohyb v obci
Popis aktivity	Vybudovať chodníky pozdĺž miestnych komunikácií
Merateľné ukazovatele	počet km vybudovaných chodníkov počet domov, vedľa ktorých boli vybudované chodníky
Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 4.3.1. Budovanie parkovacích plôch	
Väzba na cieľ	Cieľ 4.3. – Zabezpečiť plochy pre parkujúce vozidlá pred verejnými budovami
Popis aktivity	Vybudovať parkovacie plochy pred budovami občianskej infraštruktúry
Merateľné ukazovatele	Počet m ² vybudovaných parkovacích plôch Počet parkovacích miest

Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 5.1.1. Budovanie obecného námestia	
Väzba na cieľ	Cieľ 5.1. – Revitalizovať centrálnu zónu obce
Popis aktivity	Vytvorenie spevnenej plochy, vysadenie zelene, osadenie prvkov drobnej architektúry na verejnom priestranstve za budovou pošty
Merateľné ukazovatele	m2 plochy pre obecné námestie počet vysadených stromov počet objektov (drobná architektúra a pod.) na ploche
Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	5 000 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 5.2.1. Vybudovanie informačných a orientačných tabúl	
Väzba na cieľ	Cieľ 5.2. – Zabezpečiť prehľadnosť a ľahkú orientáciu v obci
Popis aktivity	Vybudovanie orientačných tabúl, v parkoch vybudovať prístrešky s informačnými tabuľami a mapkami
Merateľné ukazovatele	Počet vybudovaných tabúl
Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	2 500 tis Sk
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

Aktivita 5.3.1. Budovanie ver. osvetlenia v nových častiach obce a výmena starých svetiel	
Väzba na cieľ	Cieľ 5.3. – Zvýšiť bezpečnosť verejných priestranstiev
Popis aktivity	Vybudovať verejné osvetlenie, vymeniť staré nefunkčné svetlá
Merateľné ukazovatele	Počet km komunikácií osvetlených novým verejným osvetlením Počet osadených svetiel Počet vysvietených verejných objektov
Cieľová skupina	Obyvatelia, podnikatelia a návštevníci obce
Finančná náročnosť	Podľa projektovej dokumentácie
Zdroje financovania	Štrukturálne fondy EÚ, obecný rozpočet
Tzv. oblasť pomoci	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka
Oprávnený žiadateľ	Verejný sektor
Obdobie realizácie	2011
Osobná a inštitucionálna	Starosta, obecné zastupiteľstvo

III. FINANČNÝ PLÁN

Dôležitým činiteľom realizácie programu rozvoja obce je zaistenie potrebných zdrojov na jeho financovanie. Pri tvorení finančného plánu je potrebné vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania finančných prostriedkov na realizáciu jednotlivých projektov.

Očakávané zdroje financovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce:

- rozpočet obce
- zvýhodnené úvery finančných inštitúcií
- štátny rozpočet
- štrukturálne fondy EÚ
- iné účelové fondy
- príp. ďalšie zdroje

ROZDELENIE FINANCIÍ NA PRIORITY A OPATRENIA

Výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít môže byť stanovená len orientačne. V niektorých prípadoch orientačnú výšku zverejníme až po vypracovaní projektovej dokumentácie. To znamená, že finančná časť bude konkretizovaná a aktualizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď.

Približnú finančnú náročnosť jednotlivých aktivít tento dokument uvádza pri ich charakteristike, na tomto mieste len sumarizujeme plánované čerpanie jednotlivých zdrojov.

Indikatívny finančný plán v doleuvedenej tabuľke špecifikuje pre každú prioritu finančný prídelenie. Ide o finančný prídelenie plánovaný ako príspevok z každého fondu a podľa potreby aj z iných finančných nástrojov, ako aj o celkovú výšku verejných a odhadovaných súkromných zdrojov, ktoré zodpovedajú podielu každého jednotlivého fondu. (Je potrebné uviesť, že tabuľka neobsahuje tie plánované investície, pri ktorých náročnosť projektu sa zverejní až po vypracovaní projektovej dokumentácie).

Tabuľka 42 - Rozdelenie financií na priority a opatrenia. (v tis. Sk)

	Oprávné náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ a iné (EFM, NF)	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+ CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Priorita 1	6 300	6 300	4 800	1500	900		600		
Opatrenie 1.1	6 000	6 000	4 800	1 200	900		300		
Opatrenie 1.2	300	300		300			300		
Priorita 2	457 000	435 500	347 225	88 275	80275		8 000	21 500	
Opatrenie 2.1	100 000	96 000	64 600	31 400	30 400		1 000	4 000	
Opatrenie 2.2	357 000	339 500	282 625	56 875	49 875		7 000	17 500	
Opatrenie 2.3									
Priorita 3	39 500	38 800	27 705	11 095	5 070		6025	700	
Opatrenie 3.1	7 500	7 500	6 000	1 500	1 125		375		
Opatrenie 3.2	19 000	18 300	11 305	6 995	1 995		5 000	700	
Opatrenie 3.3	13 000	13 000	10 400	2 600	1 950		650		
Priorita 4									
Opatrenie 4.1									
Opatrenie 4.2									
Opatrenie 4.3									
Priorita 5	7 500	7 500	6 000	1 500	1 125		375		
Opatrenie 5.1	5 000	5 000	4 000	1000	750		250		
Opatrenie 5.2	2 500	2 500	2 000	500	375		125		
Opatrenie 5.3									
Spolu	510 300	488 100	385 730	102 370	87 370		15 000	22 200	

ROZDELENIE FINANCIÍ NA PROGRAMOVACIE OBDOBIE

Pri zostavovaní rozpočtu obce na príslušný rozpočtový rok je dôležité dodržiavať podmienku vyrovnaného rozpočtu. Táto podmienka je daná zákonom č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších právnych predpisov.

Celkový príspevok z fondov plánovaný na každý rok musí byť kompatibilný s príslušným finančným výhľadom.

Tabuľka 43 - Rozdelenie financií na programovacie obdobie.

Rok	Oprávne né náklady spolu	Verejné zdroje						Súkrom né zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ a iné (EFM, NF)	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regioná lne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+ CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2008									
2009	186 900	176 152	146 512,5	31 637,5	29 712,5		1 925	8 750	
2010	208 900	199 150	162 662,5	36 487,5	34 462,5		2 025	9 750	
2011	38 400	37 400	2 4950	1 2450	10 200		2 250	1 000	
2012	35 400	34 050	24 202,5	9 847,5	8 097,5		1 750	1 350	
2013	40 700	39 350	24 202,5	15 147,5	8 097,5		7 050	1 350	
Spolu	510 300	488 101	38 2530	10 5570	90 570		15 000	22 200	

IV. ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

Nevyhnutnou podmienkou plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je zabezpečenie jeho realizácie.

Politickú a riadiacu zodpovednosť za realizáciu a plnenie celého programu rozvoja obce nesie starosta – ako najvyšší výkonný orgán obce a Obecné zastupiteľstvo (OZ). OZ schvaľuje PHSR, riadi a vyhodnocuje plnenie programu, prijíma rozhodnutia o financovaní programu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, schvaľuje výsledky a výstupy programu, priority a harmonogram realizácie programu, schvaľuje finančné, organizačné, technické a personálne zabezpečenie implementácie programu, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Realizácia projektov je natoľko náročná, že vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy, preto je potrebné, aby obec vytvorila internú organizačnú štruktúru pre riadenie, implementáciu, monitorovanie a hodnotenie projektov.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa neurčujú konkrétne mená či posty organizačného zabezpečenia, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie predstavuje priradenie zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi obce. V rámci orgánov sa zodpovednosti a pravidlá spolupráce potom priradujú jednotlivým pracovným pozíciám.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akým sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje.

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Determinantami organizačného zabezpečenia sú aj záväzné nariadenia a zákony SR a EÚ, ktoré sa viažu k jednotlivým zdrojom a formám financovania. Táto podmienka môže definovať časť organizačnej štruktúry podľa pravidiel určených poskytovateľom finančných zdrojov.

Interné procedúry riadenia obce Zbehy umožnia vytváranie projektových tímov, ako aj delegovanie kompetencií a zodpovedností na jednotlivých členov tímu. Za účelom realizácie jednotlivých projektov vždy bude zostavený projektový tím, ktorý bude zodpovedať za priebeh celkovej realizácie, bude vykonávať kontrolu časového harmonogramu a finančnú kontrolu. Členmi projektového tímu budú starosta a zástupcovia obce, ktorí sa môžu opierať o svoje skúsenosti s organizáciou a realizáciou donorských projektov, ako aj takých, ktorých investorom bola obec. Zárukou úspešnej realizácie projektu je vzdelanie a odborná prax členov projektového tímu. Ich znalosti, schopnosti a motivácia k práci i v rámci už zrealizovaných projektov sú dostatočným hnacím motorom prípravy a realizácie aktivít v rámci projektu.

Časť projektov obec plánuje uskutočniť za pomoci externistov. Prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz. Je však potrebné, aby existovala koordinačná skupina, ktorá bude dostatočne operatívna a zložená z ľudí verejného a súkromného sektora.

Aby boli jednotlivé projektové zámery programového dokumentu obce realizované v súlade s princípmi efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov je potrebné, aby na úrovni obce bola zriadená komisia, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať, v prípade potreby, zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie strategického cieľa obce.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja je stálym a dlhodobým procesom. V procese monitorovania sa systematicky zhromažďujú údaje o projektoch, ktoré sa sledujú v priebehu celého procesu strategického plánovania.

Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Cieľom monitorovania je teda zabezpečiť konzistentné a pravidelné dopĺňané štruktúrované informácie o plánovaných, realizovaných a ukončených projektoch. Získané monitorované údaje sa v nasledujúcich procesoch ďalej analyzujú a vyhodnocujú. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Pri hodnotení účinnosti sa skúma celkový prínos realizovaných opatrení k cieľom stanoveným v programových dokumentoch a vzťah medzi plánovanými a realizovanými opatreniami. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení.

Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Na základy výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

HARMONOGRAM REALIZÁCIE

Harmonogram realizácie obsahuje rozvrh jednotlivých aktivít v časovej osi horizontu programu. Časový harmonogram nie je záväzný, je priebežne aktualizovaný podľa možností obce. PHSR v časti „Opis rozvojovej stratégie - Charakteristika aktivít“ pre každú aktivitu uvádza predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedená tabuľka predstavuje sumarizovanie harmonogramu v členení podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Tabuľka 44 – Harmonogram realizácie

Priorita	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.Hospodársky rozvoj obce						
2.Životné prostredie						
3.Sociálna infraštruktúra						
4.Dopravná infraštruktúra						
5.Zveľádovanie celkového						

ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zbehy je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov pri rešpektovaní Územného plánu obce. Tento dokument je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom s časovým horizontom 6 rokov a zároveň základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

Základnou myšlienkou tohto dokumentu je presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja, zlepšovať kvalitu života obyvateľov a vytvárať podmienky pre hospodársky rozvoj obce.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným riadiacim orgánom Operačných programov, resp. ich sprostredkovateľským orgánom také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni.

Netreba zabúdať ani na to, že PHSR je otvorený dokument, orgány obce ho môžu pravidelne aktualizovať podľa potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň občanov a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zbehy bol schválený v zmysle § 17 zákona NR SR č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Národný strategický referenčný rámec 2007 - 2013
2. Program rozvoja Nitrianskeho kraja 2003 -2013
3. Zákon č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
4. Zákon č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
5. Zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
6. Zákon č. 309/1991 Zb. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami, v znení neskorších predpisov.
7. Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona NR SR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, v znení neskorších predpisov.
8. Zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí pred hlukom a vibráciami, v znení neskorších predpisov.
9. Zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, v znení neskorších predpisov.
10. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SR, Bratislava, 1978.
13. Sociologický ústav SAV, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Falt'an, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004,
14. Územný plán obce Zbehy, 2006
15. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
16. Metodická príručka Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Bratislava, 2004
17. Interné materiály obce Zbehy
17. <http://www.zbehy.sk>
18. <http://www.statistics.sk>
19. <http://www.nsrr.sk>
20. <http://ec.europa.eu>
21. <http://www.sazp.sk>
22. <http://enviroportal.sk>
23. <http://www.sazp.sk>
24. <http://www.build.gov.sk>
25. <http://www.lexikon.sk>

OBSAH

Úvod	2
I. EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ	5
1. SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA	5
1.1. Základná charakteristika obce	5
1.2. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	5
1.2.1. Prírodné pomery	8
1.2.2. Obyvateľstvo	12
1.2.3. Súčasná krajinná štruktúra	21
1.3. Ekonomická charakteristika obce	23
1.3.1. Ekonomická charakteristika v regionálnom kontexte	23
1.3.2. Štruktúra podnikateľskej sféry	24
1.3.3. Sektorové zastúpenie podnikateľských subjektov	27
1.3.4. Ekonomické ukazovatele	29
1.4. Infraštruktúra	34
1.4.1. Dopravná infraštruktúra	34
1.4.2. Technická infraštruktúra	36
Energetická infraštruktúra	36
Environmentálna infraštruktúra	37
Informačná a komunikačná infraštruktúra	38
1.4.3. Sociálna infraštruktúra	39
Školstvo	39
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	41
Administratíva	41
Zariadenia spoločenského, kultúrneho a športového života	42
Iné zariadenia občianskej vybavenosti	44
1.5. Životné prostredie	45
1.6. Vplyv miestnej samosprávy na ekonomický rozvoj obce	48
Rozpočet obce	48
Prehľad obecného majetku	52
2. ANALÝZA REALIZOVANÝCH OPATRENÍ	53
3. SWOT ANALÝZA	54
4. KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA	64
II. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	66
Strategická vízia obce	67
Strategický cieľ rozvoja	67
Prioritné rozvojové oblasti	68
Opatrenia a aktivity	70
Opis rozvojovej stratégie	72
III. FINANČNÝ PLÁN	84
Rozdelenie financií na priority a opatrenia	84
Rozdelenie financií na programovacie obdobie	86
IV. ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	87
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	87
Monitorovanie a hodnotenie	88
Harmonogram realizácie	88
ZÁVER	89
POUŽITÁ LITARATÚRA	90
Príloha	92

Dokument vytvorila spoločnosť REGINOVA, 2008

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zbehy 2008 -2013